

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตต

ปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

THE STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT IN CULTURE OF PIPHAT MON BY USING
THE COOPERATIVE CONTEMPLATIVE EDUCATION THEORY OF GRADE 10

สิริวัชร ฟูเฟื่อง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรมด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตต

ปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT IN CULTURE OF PIPHAT MON BY USING
THE COOPERATIVE CONTEMPLATIVE EDUCATION THEORY OF GRADE 10
STUDENTS AT THAMMASATKLONGLUANG WITTHAYAKHOM SCHOOL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Art Education)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องวัฒนธรรมป๊อปทथัมมอดุด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา
แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ของ

สิริวัชร ฟูเฟื่อง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลิขฉนน์เศก ย่นเดิม)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรณยานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ศักดิ์ ฟูมอินทร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลิขฉนน์เศก ย่นเดิม)

ชื่อเรื่อง	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
ผู้วิจัย	สิริรักษ์ พู่เพื่อง
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิขณันต์เศก ย่านเดิม

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดของจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มจับสลากมา 1 ห้องเรียน จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาศิลปะพื้นฐาน 1 เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ผลจากการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังได้รับการจัดกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

Title	THE STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT IN CULTURE OF PIPHAT MON BY USING THE COOPERATIVE CONTEMPLATIVE EDUCATION THEORY OF GRADE 10 STUDENTS AT THAMMASATKLONGLUANG WITTHAYAKHOM SCHOOL
Author	SIRIRUK FUFUANG
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Sitsake Yanderm

The purposes of this research are as follows: (1) to study learning achievement in Piphat Mon culture by using the Cooperative Contemplative Education Theory with Grade 10 students at Thammasatklongluang Witthayakhom School; and (2) to study satisfaction in teaching using the Cooperative Contemplative Education Theory with Grade 10 students at Thammasatklongluang Witthayakhom School. The purposes of this research were as follows: (1) to study learning achievement in Piphat Mon culture using the Cooperative Contemplative Education Theory of Grade 10 students at Thammasatklongluang Witthayakhom School and 2) to study of satisfaction towards the teaching through by using The Cooperative Contemplative Education Theory of grade 10 students at Thammasatklongluang Witthayakhom School; and (2) to study of satisfaction towards the teaching the Cooperative Contemplative Education Theory to Grade 10 students at Thammasatklongluang Witthayakhom School. The samples used in this research were Grade 10 students selected with in cluster random sampling using the class room as a sampling unit with a drawing for one room and contained 39 students. The teaching plan employed Cooperative Contemplative Education Theory, a learning achievement test on Piphat Mon culture and satisfaction with the teaching with Cooperative Contemplative Education Theory. This research had a one group pretest-posttest design. The statistical values in analysis included mean, standard deviation (SD) and a dependent t-test value. The results of this study were as follows: (1) student achievement after using the Cooperative Contemplative Education Theory was higher than before at a statistically significant level of .01; and (2) the students were satisfied with the teaching process with the Cooperative Contemplative Education Theory the learning package was 4.50 was at the highest level.

Keyword : Conntemplative Education Theory, Cooperative Learning, Piphat Mon culture

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชนันท์ เสก ยานเดิม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์หลัก ในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตั้งแต่เริ่มดำเนินการวิจัยจนกระทั่งสำเร็จลุล่วง รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนุช สุวรรณผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉานิก หวังพานิช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา ตั้งเคชะหิรัญ ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนชี้แนะข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัย ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ ให้เกียรติมาเป็นประธานกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ อาจารย์ ดร.นวรินทร์ ตาก้อนทอง และอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์และคณาจารย์สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ และให้คำปรึกษาด้วยความรักความเมตตาเป็นอย่างดี

สิริวัชร พู่เฟื่อง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาดนตรี	10
1.1 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	10
1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	10
1.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้ดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา	15
1.4 คุณค่าของดนตรี	16
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา	18
2.1 ความหมายของจิตตปัญญาศึกษา	18

2.2	หลักการพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา	18
2.3	กิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษา	19
2.4	แนวทางการนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอน	19
3.	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ	20
3.1	ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ	20
3.2	องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	21
3.3	เทคนิควิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ	21
4.	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ	22
4.1	ความหมายของวัฒนธรรม	22
4.2	ลักษณะของวัฒนธรรม	23
4.3	วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ	24
5.	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	25
5.1	ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	25
5.2	ประเภทของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	26
5.3	คุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี	26
6.	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	26
6.1	ความหมายของความพึงพอใจ	26
6.2	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	27
6.3	การวัดความพึงพอใจในการเรียน	27
7.	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
7.1	งานวิจัยในประเทศ	28
7.2	งานวิจัยต่างประเทศ	28
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	29

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	29
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	34
สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่.....	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง	40
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	47
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	47
สมมติฐานในการวิจัย.....	47
ขอบเขตของการวิจัย	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สรุปผลการวิจัย.....	50
อภิปรายผลการวิจัย	50
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก	67

ภาคผนวก ข	72
ภาคผนวก ค	189
ภาคผนวก ง.....	200
ประวัติผู้เขียน.....	204

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 โครงสร้างรายวิชา ศ31101 ของกลุ่มบริหารวิชาการ (2560, น. 153).....	12
ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง.....	33
ตาราง 3 ตารางวิเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ	39
ตาราง 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการ	40
ตาราง 5 แบบประเมินความพึงพอใจด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้.....	42
ตาราง 6 แบบประเมินความพึงพอใจด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้.....	43
ตาราง 7 แบบประเมินความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียนการสอน	44
ตาราง 8 แบบประเมินความพึงพอใจด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน.....	45
ตาราง 9 แบบประเมินความพึงพอใจด้านการประเมินผล.....	46
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม.....	190
ตาราง 11 ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป	193
ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายข้อ โดยใช้วิธีแจกแจงค่าที่ (t –test dependent)	195
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	197

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในยุคปัจจุบันมีการพัฒนาตามแบบสังคมโลก โดยยึดแนวคิดเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ส่งเสริมการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาโดยองค์รวมที่มุ่งพัฒนาเพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่เน้นเศรษฐกิจเป็นตัวตั้ง ซึ่งเป็นไปตามที่ ชลลดา ทองทวี (2551, น. 3) ได้กล่าวว่า การศึกษาที่มุ่งเน้นด้านวิชาการจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง อีกทั้งไม่สามารถนำพาสังคมไปสู่ความสงบ สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2550, น. 5) กล่าวว่า สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีการแข่งขันกันมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภายนอกที่ให้ความสำคัญทางด้านวัตถุ มากกว่าการเรียนรู้ภายในที่ให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ คุณธรรมจริยธรรมถูกสอนในรูปแบบของเนื้อหาวิชาตามหนังสือแบบเรียน ดังนั้นผู้เรียนจึงไม่ได้เกิดการเรียนรู้ที่มาจากการปฏิบัติตน จึงส่งผลให้วัฒนธรรมอันดีงามถูกกลืนเลย ในสถานะที่สังคมไทยเป็นเช่นนี้ การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาภายในด้วยจิตตปัญญาศึกษาจึงเป็นทางเลือกในการวางพื้นฐานทางด้านจิตใจและกระบวนการทัศน์ใหม่ที่เป็นมุมมองขององค์รวมอย่างแท้จริง

การศึกษาที่มุ่งพัฒนาทางด้านจิตใจ มองเห็นคุณภาพภายในของตัวมนุษย์ ไม่แยกส่วนของความจริง ความดี และความงาม จะเน้นการเรียนรู้จากภายใน คิดและใคร่ครวญจนเกิดความรู้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่จะเรียนรู้ เกิดความเข้าใจในความเป็นธรรมชาติ และเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล ด้วยเหตุนี้จิตตปัญญาศึกษาจึงเป็นทั้งแนวคิดและแนวปฏิบัติ ที่มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ต่อการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงภายในตน การเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร และการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง หรือจากประสบการณ์จริงที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ที่คงทน สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จนกลายเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดังคำกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น. 7) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือของ Slavin Robert E (1987, p. 8) ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม มีเป้าหมายให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ ซึ่งวิธีการเรียนรู้วิธีนี้ จะทำให้บทบาทของครูผู้สอนเปลี่ยนไปจากเดิม คือไม่ต้องยึดถือว่าครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมและวิธีการ

ดำเนินการที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนรู้สึกว่าจะสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้จากการร่วมมือกันเรียนรู้ การที่ผู้เรียนได้ทำในสิ่งที่สนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สมดุลและมีความสุข นอกจากนี้ หากเรา เข้าใจและสัมผัสกับกระบวนการเรียนรู้ทั้งจิตปัญญาศึกษาและเรียนแบบร่วมมือ จะทำให้เรา เห็นชัดถึงความเชื่อมโยงการเรียนรู้

หลักการคิดแบบบูรณาการที่มุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม จะเป็นการสร้างทุนทางวัฒนธรรมให้เข้มแข็งและพัฒนาองค์ความรู้ ไปสู่การดำรงชีวิต ในระดับหนึ่งของการดำรงชีวิตศิลปะอาจไม่มีมูลค่า แต่ศิลปะเป็นสิ่งที่หลงเหลือ อยู่ในสังคม ให้เราได้ตีความย้อนหลังไปสู่การดำรงชีวิตของผู้คนกลับไปสู่ภูมิปัญญาในแต่ละ ช่วงเวลา ศิลปะหลากหลายด้านย่อมกระตุ้นสำนึก และจริยธรรมเพื่อให้มีพลังบูรณาการในชีวิต และชุมชน โดยการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาสามารถเสริมสร้างให้เห็นคุณค่า ของภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน องค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ของคนในท้องถิ่น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยการจัดการศึกษาที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนในท้องถิ่นนั้นๆ

จังหวัดปทุมธานี เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิม ที่อาศัยในบริเวณพื้นที่นั้น กับวัฒนธรรมมอญที่อพยพเข้ามา ชาวมอญเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ที่มี บทบาทมากที่สุดในจังหวัดปทุมธานี มีการผสมผสานวัฒนธรรมอย่างกลมกลืนเข้ากับสังคมไทย ได้อย่างดีในเรื่องของประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม จึงทำให้วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของจังหวัดปทุมธานี มีความเจริญอยู่มาก โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ซึ่งเป็น วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในหลายอำเภอ ของจังหวัดปทุมธานี เช่น ดนตรีไทย ดนตรีสากล ดนตรี เปียโน พายมอญ เพลงพื้นบ้าน กลองยาว มอญรำ และแตงวอน แม้กระทั่งกิจกรรมการเรียนการสอน ดนตรีในโรงเรียน และสถาบันการศึกษา เป็นต้น กล่าวกันได้ว่าดนตรีเปิพาทย์มอญเริ่มเข้ามาใน ประเทศไทยตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวมอญสามคนพี่น้องอพยพเข้ามา พร้อมกับนำ ฆ้องวงซึ่งถอดออกเป็น 3 ท่อน นำติดตัวเข้ามาด้วย ดนตรีเปิพาทย์มอญมีบทบาทต่อสังคมและ วัฒนธรรม ทั้งในการประกอบพิธีกรรม การแสดง รวมถึงการนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของ สถานศึกษา วัฒนธรรมดนตรีเปิพาทย์มอญจึงเป็นองค์ความรู้สำคัญส่วนหนึ่งที่ปลูกฝังให้เด็กและ เยาวชนในชุมชนให้เกิดความภาคภูมิใจ และเป็นฐานของวิถีคิดและจตุรรมของจิตสำนึกในทุก ระดับ

โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอกองหลวง จังหวัดปทุมธานี สภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับเขตโรงงานอุตสาหกรรมและ

ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ทำให้นักเรียนห่างไกลจากแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมของชาวมอญ ที่เป็นอัตลักษณ์ประจำจังหวัดปทุมธานี ซึ่งวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญถือเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัดปทุมธานี สามารถนำมาบูรณาการถึงความสัมพันธ์การเรียนรู้ในสถานศึกษา กับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงเลือกวัดหงษ์ปทุมมาวาสในจังหวัดปทุมธานี เป็นแหล่งเรียนรู้เนื่องจากวัดหงษ์ปทุมมาวาสเป็นสถานศึกษาของผู้คนในอดีต เป็นสถานที่รวบรวมความรู้โดยเฉพาะศิลปะ วัฒนธรรม ที่อยู่คู่กับวัดมาโดยตลอด

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามที่ เจริญขวัญ นำพา (2554, น. 3) ที่ได้นำกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญามาผสมผสานกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีการเลือกใช้เทคนิคการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและระดับการศึกษาของผู้เรียน ผ่านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับองค์ความรู้ท้องถิ่น มีการวัดผลตัวชี้วัดของนักเรียนที่เน้นทางด้านการสะท้อนของสังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่น จึงเหมาะสมในการสอนด้วยแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือที่จะสามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งยังเกิดความตระหนักในคุณค่าและคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม นำมาสร้างสรรค์งานศิลปะให้คงอยู่สืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดของจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดของจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ความสำคัญของการวิจัย

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถนำมาผสมผสานและใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับสถานศึกษาในการพัฒนาสาระท้องถิ่น ทำให้ครูผู้สอนได้เข้าใจถึงวัฒนธรรมปี่

พาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังและกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญเกิด
ความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาในท้องถิ่น และปลูกฝังอนุรักษ์ให้นักเรียนรักศิลปวัฒนธรรมของ
ท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 21 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 848 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster
Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มด้วยการจับสลากมา 1 ห้องเรียน
จำนวน 39 คน จากห้องเรียนทั้งหมด 21 ห้อง

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่รายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชา
ศิลปะพื้นฐาน 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานที่ ศ2.2
เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

1. ประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมชาวมอญ จังหวัดปทุมธานี
2. ประวัติและความสำคัญของวัดหงษ์ปทุมवास
3. เอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี
4. เชื่อมโยงวัฒนธรรมปีพาทย์มอญกับความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา

และสังคม

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 คาบ คาบละ 50 นาที โดยดำเนินการทดลองสอน 8 คาบ ทำ
แบบสอบถามและแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 1 คาบ และทำแบบสอบถามและทดสอบหลัง
เรียนจำนวน 1 คาบ

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

2. ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานระหว่างขั้นตอนและเทคนิควิธีการเรียนแบบร่วมมือกับแนวคิดของจิตตปัญญาศึกษา

1.1 เตรียมแบ่งกลุ่มนักเรียนประมาณ 4-5 คน คละความสามารถ เพศ อธิบายบทบาทหน้าที่ และจุดประสงค์การเรียนรู้ เช่น การทักทาย การทำสมาธิ เป็นต้น เพื่อเตรียมจิตใจพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่

1.2 เข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แหล่งข้อมูล มอบหมายงานให้แก่กลุ่ม ตั้งคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด เช่น การได้เรียนรู้ร่วมกันและช่วยกัน

1.3 นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันผ่านการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มย่อย โดยมีครูและเพื่อนช่วยกันประเมินผล

1.4 ตรวจสอบผลงานและทดสอบ โดยรูปแบบการสอนจะเป็นการร่วมกันอภิปรายทั้งกิจกรรมกลุ่มหรือการทำงานรายบุคคล เพื่อสรุปเป็นองค์รวม

1.5 สรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

1.5.1 ร่วมกันสรุปบทเรียน และประเมินผลการทำงานกลุ่ม มีการเสริมแรงและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

1.5.2 นำกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษามาใช้ในการทำกิจกรรม เช่น เขียนบันทึกสิ่งที่ได้จากการเรียนในช่วงนี้ ทั้งความรู้และความรู้สึกจากการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน

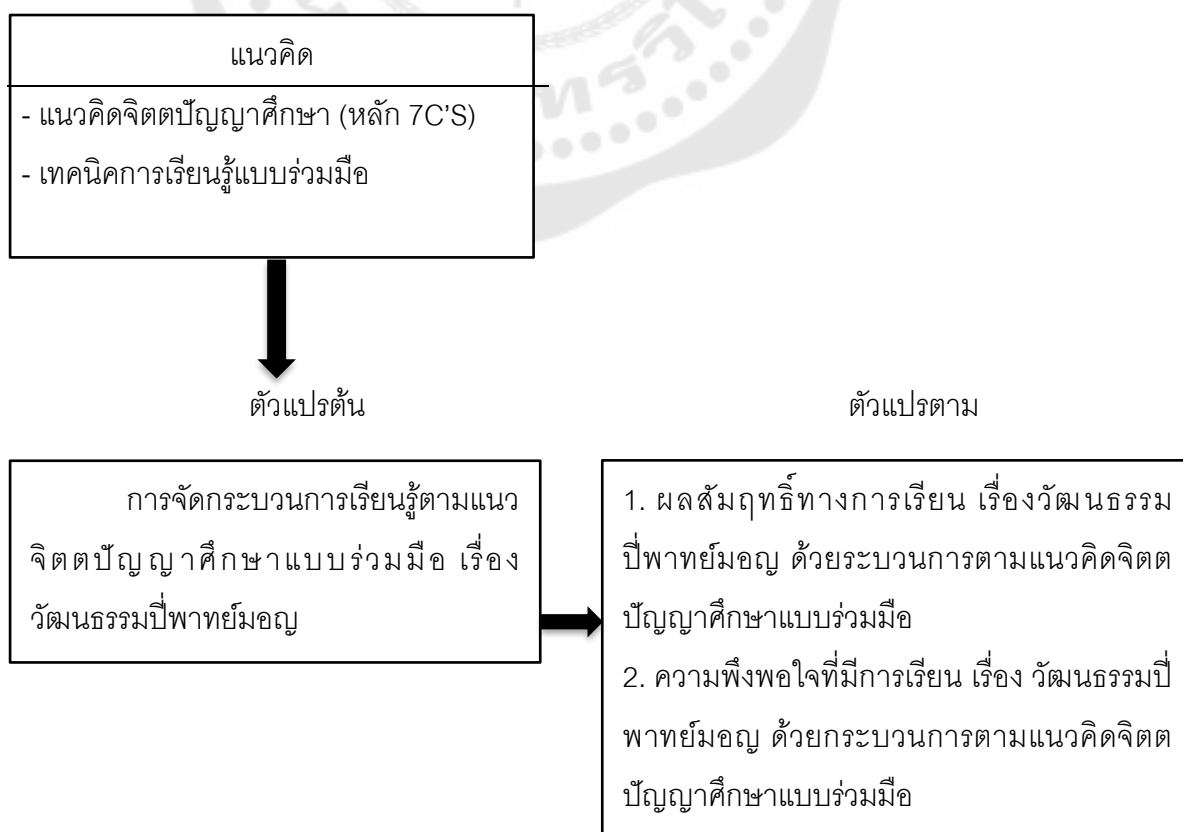
2. **วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ** หมายถึง ชนกลุ่มที่เป็นชาวมอญ อาศัยอยู่ใน อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี มีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่โดดเด่น คือ วงดนตรีปีพาทย์มอญ ภายใต้กฎและประเพณีของท้องถิ่น

3. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ** หมายถึง คะแนนของนักเรียนจากการเรียนวิชาศิลปะพื้นฐาน 1 เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ที่ได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

4. **ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน** หมายถึง ความรู้สึกเชิงบวกของนักเรียนโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนเรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ซึ่งสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพด้านล่าง

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังได้รับการจัดกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่อไปนี้

1. การเรียนการสอนวิชาดนตรี

- 1.1 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
- 1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
- 1.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้ศิลปะดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 1.4 คุณค่าของดนตรีศึกษา

2. กระบวนการเรียนรู้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา

- 2.1 ความหมายของจิตตปัญญาศึกษา
- 2.2 หลักการพื้นฐานของกระบวนการการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา
- 2.3 กิจกรรมการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา
- 2.4 แนวทางการนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ

- 3.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ
- 3.2 องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ
- 3.3 เทคนิควิธีการเรียนแบบร่วมมือ

4. วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี

- 4.1 ความหมายของวัฒนธรรม
- 4.2 ลักษณะของวัฒนธรรม
- 4.3 วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 5.2 ประเภทของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 5.3 คุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี

6. ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอน

- 6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
- 6.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 6.3 วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน

7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 7.1 งานวิจัยในประเทศ
- 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาดนตรี

1.1 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

กลุ่มบริหารวิชาการ (2560, น. 17) โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อให้นักเรียนบรรลุตามมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน ก่อเกิดสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร จัดให้มีการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องครบวงจร ประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลมาพิจารณาปรับปรุง เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพด้านความรู้ที่เป็นเลิศรอบด้าน และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข มุ่งพัฒนาตนเองและร่วมกันขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับประเทศไทย 4.0 และโลกในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วิสัยทัศน์

เป็นสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศระดับสากล สร้างพลโลกที่มีทักษะและสมรรถนะสูง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม สร้างภูมิคุ้มกันในการเปลี่ยนแปลงยุคศตวรรษที่ 21

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะดำเนินการจัดการเรียนการสอนภายใต้การขับเคลื่อนและบริหารของ นางสาวสิริรักษ์ พู่เพ็ญ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ปัจจุบันมีบุคลากรที่เป็นข้าราชการครูจำนวน 12 คน โดยแบ่งออกเป็นข้าราชการครู ตำแหน่งครู 7 คน และข้าราชการครู ตำแหน่งครูผู้ช่วย 5 คน การขับเคลื่อนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม พุทธศักราช 2561 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระที่ประกอบไปด้วยวิชาที่ว่าด้วยเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และการแสดงออก ทั้งงานทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ เน้นกระบวนการเรียนการสอนแบบปฏิบัติ ควบคู่กับทฤษฎี เพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกทักษะ การส่งเสริมความสามารถด้านทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ และแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้าง อนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย โดยมุ่งให้พัฒนานักเรียนให้มีความเป็นเลิศตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผ่านการประเมินคุณภาพของผลงานที่ให้

นักเรียนลงมือปฏิบัติและการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานของผู้เรียน รวมทั้งการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้งในสภาพธรรมชาติและสภาพที่กำหนดขึ้น

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างสรรค์งานศิลปะ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และปรับตัวได้กับสถานการณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ

คำอธิบายรายวิชา วิชาศิลปะพื้นฐาน 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ศ31101)

ศึกษาเข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีได้อย่างอิสระ ชื่นชมในดนตรีและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยอธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรรค์งานดนตรีแตกต่างกัน อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากลในอัตราจังหวะต่าง ๆ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี การกำหนดอัตราจังหวะ และกำหนดบันไดเสียง สามารถนำดนตรีไปประยุกต์ใช้ในงานอื่น ๆ ดนตรีกับการพัฒนามนุษย์ ดนตรีกับการบำบัดรักษา เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล วิเคราะห์รูปแบบของดนตรีไทยและดนตรีสากลในยุคสมัยต่าง ๆ รูปแบบบทเพลงและวงดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย วิเคราะห์สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ อธิบายบทบาทของดนตรีในการสะท้อนแนวคิดและค่านิยมที่เปลี่ยนไปของสังคม นำเสนอแนวทางในการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีในฐานะมรดกของชาติ

โดยใช้กระบวนการ คิดวิเคราะห์ อภิปราย จำแนก สืบค้นข้อมูล สังเคราะห์และประเมินค่า ฝึกปฏิบัติทางทฤษฎีดนตรีสากล สามารถสื่อสารความรู้ได้อย่างถูกต้อง มีความสามารถในการตัดสินใจ

เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างมีสุนทรียศาสตร์ได้ถูกต้องและอิสระ เห็นคุณค่าความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีวินัย ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมุ่งมั่นในการทำงาน โดยมีตารางโครงสร้างรายวิชา ดังต่อไปนี้

โครงสร้างรายวิชา

รหัสวิชา ศ31101 ชื่อรายวิชา ศิลปะพื้นฐาน 1 (ดนตรี) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลา 20 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ตาราง 1 โครงสร้างรายวิชา ศ31101 ของกลุ่มบริหารวิชาการ (2560, น. 153)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1.	การสร้างสรรค์ งานดนตรี	ศ2.1 ม.4-6/3 อธิบายเหตุผลที่ คนต่างวัฒนธรรม สร้างสรรค์งาน ดนตรีแตกต่างกัน ศ2.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์สถานะ ทางสังคมของนัก ดนตรีฯ	ดนตรีไทยและสากลมี วิวัฒนาการมาตั้งแต่ อดีตจนปัจจุบัน และใน แต่ละยุคสมัยเกิดสังคม ที่สำคัญของวงการ ดนตรี ซึ่งเป็นผู้ สร้างสรรค์ ผลงานดนตรี และพัฒนารูปแบบดนตรี ให้อยู่สืบมาจนปัจจุบัน	2	20
2.	ดนตรีในแต่ละ วัฒนธรรม	ศ2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบ อารมณ์และ ความรู้สึกที่ได้รับ	ดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม มีลักษณะที่ต่างกัน ไปตามแต่ละท้องถิ่น ซึ่ง มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็น	8	20

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		จากงานดนตรี ที่มาจาก วัฒนธรรมต่างกัน ศ2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบ ลักษณะเด่นของ ดนตรีฯ	สิ่งที่เกิดจากภูมิปัญญา ของคนในท้องถิ่น ที่ ถ่ายทอดให้เห็นถึงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของ คนในท้องถิ่น		
3.	โน้ตดนตรีไทย และสากล	ศ 2.1 ม.4-6/4 อ่าน เขียน โน้ต ดนตรีไทยและ สากลในอัตรา จังหวะ ต่าง ๆ	เครื่องหมายและ สัญลักษณ์ทางดนตรีสากล และดนตรีไทย เป็นสิ่งที่ใช้ สำหรับบันทึกเกี่ยวกับ จังหวะ ทำนองของบท เพลง ทำให้ผู้ขับร้องและผู้ บรรเลงเข้าใจบทเพลงได้ ง่ายขึ้น	4	10
4.	คุณภาพงาน ดนตรี	ศ2.1 ม.4-6/5 ร้องเพลงหรือเล่น ดนตรีเดี่ยวและ รวมวง โดยเน้น เทคนิคการ แสดงออกและ คุณภาพของการ แสดง ศ2.1 ม.4-6/6 สร้างเกณฑ์	การถ่ายทอดอารมณ์เพลง ผู้ขับร้องและผู้บรรเลง จะต้องเข้าใจเรื่อง องค์ประกอบของบทเพลง จึงจะสามารถถ่ายทอด อารมณ์ของบทเพลงได้ ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ ความรู้สึกไปตามบทเพลง และสามารถประเมิน คุณภาพของผลงานดนตรี	4	10

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		สำหรับประเมิน คุณภาพ การประพันธ์และ การเล่นดนตรี ของตนเองและ ผู้อื่นได้อย่าง เหมาะสม	ได้ว่าเป็นอย่างไร		
5.	ดนตรี ประยุกต์	ศ 2.1 ม.4-6/8 นำดนตรีไป ประยุกต์ใช้ใน งานอื่น ๆ	การนำดนตรีไป ประยุกต์ใช้ในงานต่าง ๆ ทำให้ผู้ร่วมงานมี ความสุข สนุกสนาน ผ่อน คลาย ไม่เบื่อหน่าย และ สร้างบรรยากาศให้ น่าสนใจ ดนตรีจึงเป็นสิ่งที่ สำคัญมากต่อการจัดงาน ต่าง ๆ	2	10
6.	สอบปลายภาค				20
	รวม				100

สรุปได้ว่าโครงสร้างรายวิชาศิลปะพื้นฐาน 1 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม พุทธศักราช 2561 ภายใต้กรอบมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ที่จัดโครงสร้างรายวิชาให้เหมาะสมกับเนื้อหา และบริบทของท้องถิ่น ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาโดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้รอบด้าน และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

1.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้ดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555, น. 27-28) ได้กล่าวว่า ดนตรีกับเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่น ะยะนี้ผู้เรียนเริ่มมีความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านร่างกายและด้านความคิด ยอมรับในตนเองมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากภาวะทางด้านความคิดเจริญขึ้นก่อปรกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่นตอนต้นมีอัตราน้อยลงบางคนที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นค่อนข้างมากในวัยรุ่นตอนต้นนั้นพอถึงช่วงระยะนี้การเปลี่ยนแปลงต่างๆ แทบจะหมดไป ทุกอย่างจึงดูเข้าที่เข้าทางมากขึ้น ในขณะที่บางคนอาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในช่วงนี้ เพราะในช่วงก่อนหน้านี้ตนเองยังไม่มีเปลี่ยนแปลงใด ๆ ซึ่งเขาเหล่านั้นก็มักจะเข้าใจ เมื่อตนมีการเปลี่ยนแปลง เพราะเห็นจากเพื่อนรอบข้างมาแล้ว ผู้เรียนในวัยนี้ชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ตนสนใจชอบท้าทายและต้องการพิสูจน์ความคิดของตนเองเพื่อให้ทุกคนยอมรับตามหลักของ อีริคสัน มนุษย์ต้องการที่จะสร้างลักษณะเป็นของตนเองในด้านดนตรีเด็กในวัยนี้สมควรที่จะทราบความต้องการของตนแล้วว่า ตนต้องการเรียนดนตรีเป็นวิชาเอก และควรมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการด้านดนตรีมากพอสมควร ทั้งนี้เพื่อการศึกษาดนตรีในดนตรีในระดับสูงต่อไป ผู้เรียนควรที่จะมีความรับผิดชอบต่อตนเองได้ดีขึ้นกว่าวัยที่ผ่านมา การฝึกซ้อม การพยายามแก้ไขข้อบกพร่องในการเล่น เมื่อผู้สอนแนะนำควรดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ สิ่งดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้นั้น ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากความสำนึกในตัวเอง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากพัฒนาการทางสติปัญญา ความคิด แต่อีกส่วนหนึ่งเป็นผลของการสอนและสภาพแวดล้อมของการสอนและสภาพแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนดนตรี จึงควรมีความพร้อมในการสอนรวมทั้งการปฏิบัติในขณะที่สอนหรือติดต่อกับเด็ก นอกจากนี้กิจกรรมต่าง ๆ ทางดนตรีควรเปิดวงให้กว้างออกไปเพื่อให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งผลโดยตรงของสิ่งนี้ได้แก่การทำให้เด็กได้รู้จักตนเองมากขึ้นนั่นเอง

ซึ่งสอดคล้องกับวิรุณ ตั้งเจริญ ที่ให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามกรอบแนวทางความคิด ดังนี้ ควรสร้างภูมิปัญญาที่นำความรู้มาบูรณาการเข้าด้วยกัน โดยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถด้วยตัวของเขาเอง ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่มีการเชื่อมโยงกับชุมชน สังคม และนำความรู้ไปพัฒนาชุมชน วิรุณ ตั้งเจริญ (2543, น. 12)

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนระดับมัธยมนั้นมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นเลิศตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผ่านการประเมินคุณภาพของผลงานที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติและการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานของผู้เรียน รวมทั้งการประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามสภาพจริง และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับชุมชน สังคม ได้อย่างดี

1.4 คุณค่าของคนตรี

แนวคิดของสภาการศึกษาแห่งชาติ ยืนยันว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 เป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์การจัดการศึกษาของไทย จากความรู้วิชาสากลเพียงอย่างเดียว ไปสู่การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยในฐานะเป็นรากเหง้าของความรู้ดั้งเดิมของท้องถิ่นและสังคมไทย ซึ่งเป็นฐานในการเกิดองค์ความรู้ที่จำเป็น เพื่อให้สังคมไทยรู้คุณค่าภูมิปัญญาไทยอย่าง สมศักดิ์ศรี

ในประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งชาติ 2540 กำหนดให้มีการพัฒนาทางการศึกษา รื้อฟื้นภูมิปัญญาไทยและเทคโนโลยีไทย ซึ่งเคยเป็นความรู้และเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องพัฒนามนุษย์มีความรู้และทรัพยากรของตนเองเท่านั้น

การพัฒนาแบบคู่ขนาน คือ การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ปัจจุบันการพัฒนาในด้านต่างๆ ล้วนแต่ใช้ความรู้สมัยใหม่อันเกิดจากความรู้ทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นความรู้ที่มีอิทธิพลจากโลกตะวันตก การพัฒนาดังกล่าวมุ่งสู่ ความทันสมัย (Modernization) และในขณะเดียวกันสังคมไทยมีความรู้ดั้งเดิมเป็นฐานในการ ดำรงชีวิตมายาวนานแล้ว ความรู้ดังกล่าวเรียกว่า “ภูมิปัญญา”

การเรียนรู้กับการสอนดนตรี

สิ่งที่จำเป็นสำหรับขบวนการเรียนรู้ คือ ความพร้อม ซึ่งหมายถึง สภาพความพร้อมหรือความมีวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกายอวัยวะต่างๆ ในการเรียนรู้และจิตใจ ซึ่ง ธรณ์ ไตรค์ กล่าวว่า เมื่อบุคคลพร้อมแล้วได้กระทำจะทำให้เกิดความพึงพอใจ เมื่อบุคคลพอใจการเรียนรู้ ก็จะตามมา อารี พันธุ์มณี (2542, น. 135) จากการศึกษาองค์ประกอบของคนตรี พบว่าดนตรีที่มี รูปแบบโครงสร้างที่ดีเหมาะสม สามารถกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางด้านอารมณ์ โดยจะทำให้ เกิดความพึงพอใจ Unkefer Robert F (1992, p. 4) โดยคุณสมบัติขององค์ประกอบของคนตรีจะ ไปเป็นตัวกระตุ้นสารชีวภาพในระบบประสาทอัตโนมัติ (Autonomic Nervous System: ANS) ทำให้เกิดความพึงพอใจและความตั้งใจ ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ขึ้นได้ในภายหลัง นอกจากดนตรีจะไปกระตุ้น ANS แล้วยังไปกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง (Central Nervous System: CNS) ทำให้เกิดการตอบสนองดังต่อไปนี้

1. ทำให้การตอบสนองต่อระบบประสาทส่วนกลางมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ทำให้เกิดการตอบสนองของกล้ามเนื้อต่างๆ เช่น มีการแสดงออก โดยธรรมชาติ มีการเคลื่อนไหวร่างกายไปตามเสียงดนตรี

3. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะรับสัมผัส

4. ทำให้เกิดการตอบสนองโดยอัตโนมัติ เช่น มีอัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น มีอัตราการหายใจเร็วขึ้น เป็นต้น

ทักษะทางดนตรี

ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2541, น. 8-11) ได้กล่าวถึงทักษะดนตรีต้องประกอบด้วย การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ และการอ่าน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การฟัง ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนฟังเพลงทุกประเภท ตั้งแต่เพลงสั้น ๆ ง่าย ๆ จนถึงเพลงที่ยาวขึ้น เพื่อพัฒนาการฟังให้เด็ก ได้แก่ เพลงร้องและเพลงบรรเลง ด้วยดนตรีล้วน ๆ โดยในระยะแรกอาจจะให้เด็กฟังเพลงสั้น ๆ เพื่อให้คุ้นเคยกับเสียงต่าง ๆ

2. การร้อง รวมถึงการพูดคำคล้องจองและการร้องเพลงต่าง ๆ การร้องควรเน้นที่น้ำเสียงของการร้องเพลง ไม่ใช่การตะโกน ควนเริ่มจากเพลงที่สั้น และใช้ภาษาง่าย ๆ จังหวะและทำนองไม่ยากจนเกินไป เนื้อเพลงควรเป็นเรื่องที่อยู่รอบตัวเด็ก

3. การเล่น นักเรียนควรจะได้เล่นเครื่องดนตรีที่หลากหลายหรือเป็นประเภทประกอบจังหวะ เช่น ระนาด เบล กลอง รำมะนา ลูกแซก ฉิ่ง ฉาบ กุ๋งกิ้ง เป็นต้น หรืออาจจะใช้เครื่องดนตรีที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เองก็ได้ เช่น ระนาดกระป๋อง ระนาดขวดน้ำ กรับหิน เป็นต้น

4. การเคลื่อนไหว กิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติสม่ำเสมอจะต้องมีรูปแบบการเคลื่อนไหวที่ง่าย ๆ เหมาะสมกับนักเรียนทั้งจากการสัมผัส การลงมือกระทำหรือการเคลื่อนไหวจะสนองตอบต่อดนตรี ซึ่งจะทำให้เด็กเรียนรู้สีกสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว

5. การอ่าน ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับช่วงวัยนี้ เริ่มจากการใช้สัญลักษณ์ที่ง่าย ๆ ผู้สอนสามารถคิดขึ้นเองได้โดยใช้แทนลักษณะของเสียง ซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้สัญลักษณ์ทางดนตรีก็ได้

6. การสร้างสรรค์ เป็นเรื่องของการแสดงออกทางดนตรี ที่รวมเอาความรู้ ความเข้าใจมาคิดค้นออกมาในรูปแบบด้วยตนเอง จึงเป็นทักษะที่ต้องใช้ความรู้พื้นฐานทางดนตรีมากพอสมควร

สรุปได้ว่าคุณค่าของดนตรีนั้นเกิดมาจากการที่มนุษย์เกิดความตระหนักและได้สร้างสรรค์ดนตรีที่มาจากภูมิปัญญาและจินตนาการในชีวิตประจำวัน แล้วนำมาปรุงแต่งความสมบูรณ์ภายในจิตใจ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ตลอดจนเป็นสื่อที่เสริมให้กิจกรรมของมนุษย์นั้นเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา

2.1 ความหมายของจิตตปัญญาศึกษา

จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร (2550, น. 31) ได้กล่าวว่า การนำไปสู่ความตระหนักรู้ตนเอง รู้จักยอมรับในความหลากหลาย ต้องผ่านการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ตรง และการรับฟังด้วยใจเปิดกว้าง ส่งผลให้เกิดความชื่นชมในคุณค่าของประสบการณ์ของผู้อื่นด้วย

อาเธอร์ ซาจองค์, 1470, อ้างถึงใน จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร (2550, น. 32) กล่าวว่า ในแวดวงวิชาการส่วนใหญ่จะใช้กิจกรรมการใคร่ครวญ (contemplation) ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์แบบใหม่กับตนเอง กับผู้อื่น และกับโลก โดยความรู้ที่ได้นั้นต้องไม่ใช่ความรู้ที่อยู่บนฐานข้อมูล แต่จะเน้นความรู้ที่มาจากสติปัญญาเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสรรพสิ่ง ผู้เรียนจะเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้อื่นมากขึ้น

อัคพงศ์ สุขมาตย์ (2553, น. 16) อธิบายว่า กระบวนการศึกษาที่พัฒนาและฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยจิตและการคิด สามารถนำความรู้มาสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จนเกิดคุณลักษณะที่เชื่อมโยงสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง

ดังนั้นจิตตปัญญาศึกษาจึงหมายถึงการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากมิติข้างใน โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการวิธีต่าง ๆ จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นและตนเองกับสภาพแวดล้อมในความเป็นจริง

2.2 หลักการพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา

หลักการพื้นฐานที่จะใช้เป็นแนวทางของการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวจิตตปัญญา มี 7 ประการ เรียกว่า “หลักจิตตปัญญา 7” หรือ 7C's ได้แก่

1. การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ (Contemplation) คือ การเข้าสู่สภาวะจิตใจที่เหมาะสมต่อการรับรู้ในการเรียนการสอน เมื่อจิตสงบจะส่งผลให้สมรรถนะในการมีสมาธิ การฝึกจดจ่ออยู่กับสิ่งหนึ่ง ตลอดจนพิธีกรรม ดำเนินการได้เป็นอย่างดี เช่น

1.1 การสงบนิ่งก่อนเข้าสู่กิจกรรม

1.2 จดบันทึกหลังการเรียนรู้ของตนเอง

1.3 การใช้ความสงบในการพิจารณาสิ่งต่างๆ

2. ความรักความเมตตา (Compassion) คือ การสร้างบรรยากาศในเชิงบวกเพื่อให้เข้าใจในความรักความเมตตา และการรู้จักยอมรับซึ่งกันและกัน

3. การเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Connectedness) คือ การบูรณาการการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวมเชื่อมโยงกับชีวิต และสรรพสิ่งต่างๆ อาทิเช่น การเชื่อมโยงเข้ากับชีวิต การพูดคุยระหว่างครูกับนักเรียน การเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชน เป็นต้น

4. การเผชิญความจริง (Confronting Reality) คือ การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่พร้อมเปิดรับการเรียนรู้ใหม่ ๆ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและอยู่กับปัจจุบัน โดยที่สามารถจัดการความขัดแย้งในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

5. ความต่อเนื่อง (Continuity) คือ การดำเนินการที่เป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่แรกจนชั่วโม่งสุดท้ายของกระบวนการในการจัดกระบวนการเรียนรู้

6. ความมุ่งมั่น (Commitment) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองด้วยวิธีการต่างๆ

7. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community) คือ การที่ผู้เรียนเกิดความเกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้ ยอมรับซึ่งกันและกัน เกื้อหนุนเป็นกำลังใจ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เกิดการปฏิสัมพันธ์

สรุปได้ว่าหลักการพื้นฐานที่เป็นแนวของการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาไว้ 7 ประการนั้นเป็นความสามารถในการเรียนรู้ที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง สามารถดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขสงบอย่างแท้จริงด้วยตัวของตัวเอง สามารถสัมผัสคุณค่าของการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

2.3 กิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษา

พาสนา จุลรัตน์ (2553, นน. 21-23) ได้กล่าวถึงการดำเนินการจัดกิจกรรมการปฏิบัติแนวจิตตปัญญาศึกษา

กิจกรรมจิตตศิลป์คือ สร้างสรรค์งานศิลปะเข้ากับหลักพินิจใคร่ครวญภายในอย่างลึกซึ้ง ด้วยการใช้ศิลปะในการเข้าใจในตนเองและความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่นและสรรพสิ่งรอบตัว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมตามมา

กิจกรรมสุนทรียสนทนา เป็นกิจกรรมที่ต้องกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น เพื่อให้เข้าใจและได้รู้จัก เข้าใจจิตใจ และพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์หลักการของจิตตปัญญาศึกษามาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย และบริบทของชุมชน

2.4 แนวทางการนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอน

ชลลดา ทองทวี (2551, นน. 83-84) ได้นำเสนอแนวทางของการนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปประยุกต์ใช้ในวงการศึกษา ดังนี้

1. ระดับหลักการ คือ การนำกรอบแนวคิดพื้นฐาน คุณค่า และความเชื่ออันเป็นพื้นฐานของจิตตปัญญาศึกษาไปใช้

2. ระดับรูปแบบ คือ การออกแบบและไปปรับใช้ในกิจกรรม

ธนา นิลชัยโกวิท (2552, นน. 151-152) กล่าวว่า มีการนำหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษาการพิจารณาด้วยใจใคร่ครวญมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การสอนคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ Brady Richard (2007, p. 47)

จะเห็นได้ว่าแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเป็นการฝึกให้ผู้จักคิดและฟังในการเรียนการสอนอย่างมีสติ ขึ้นอยู่กับการออกแบบกิจกรรม เน้นการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา และระดับชั้นของผู้เรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) คือการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันกับผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันภายในกลุ่ม ครูผู้สอนจะต้องใช้เทคนิควิธีการเรียนแบบร่วมมือเพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้มาสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544, น. 15) ได้กล่าวไว้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้สอนจะต้องเลือกเทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีความพร้อมที่จะร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรมจนบรรลุตามจุดมุ่งหมายเดียวกัน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น. 121) ได้สรุปว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่การจับกลุ่มละความสามารถ ลงมือทำงาน และดำเนินงานไปสู่เป้าหมายของงานได้

Slavin Robert E (1987, p. 8) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ คือ นักเรียนกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4 คน ที่มีความสามารถต่างกันและต้องช่วยกันทำงาน รับผิดชอบ ช่วยเหลือในการเรียนซึ่งกันและกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2557, น. 92) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ คือกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนช่วยกันเรียนรู้ รู้จักพึ่งพาอาศัยกัน เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ดังนั้นการเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ ละความสามารถ มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสมาชิกในกลุ่มต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ

3.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Johnson David (1989, pp. 216-220) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. การพึ่งพาอาศัยกัน (positive interdependence) คือความสัมพันธ์กันทางบวกของกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยสมาชิกภายในกลุ่มทุกคนต้องตระหนักถึงความสำคัญและความสำเร็จของกลุ่ม
 2. การปรึกษาหารือ (face – to – face promotive interaction) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมในแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจ
 3. ความรับผิดชอบ (individual accountability) การที่ทุกคนรู้จักหน้าที่ในการรับผิดชอบ มีความช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม
 4. การใช้ทักษะต่างๆ ในการทำงาน (interdependence and small group skills) ผู้เรียนจะต้องมีทักษะที่หลากหลายเพื่อช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ
- และในปี ค.ศ. 1991 จอห์นสัน และ จอห์นสัน ได้เพิ่มองค์ประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือขึ้นอีก 1 องค์ประกอบ ได้แก่
5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing) ลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือที่จะต้องวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่ม อาจวิเคราะห์ร่วมกับครูหรือผู้เรียน หรือจะทั้งสองฝ่ายก็ได้

สรุปว่าองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ต่างมีความสำคัญและสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนแบบร่วมมือดำเนินการไปด้วยดี และบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จที่กลุ่มกำหนด จำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำทักษะที่เกิดจากความรู้ ความสามารถเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

3.3 เทคนิควิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2545, นน. 117-195) เทคนิคที่นำมาใช้ในการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีดังนี้

1. ปริศนาความคิด (Jigsaw) เป็นเทคนิคที่ส่งเสริมความร่วมมือและการถ่ายทอดความรู้ผ่านการกลั่นกรองคิดระหว่างเพื่อนในกลุ่ม
2. กลุ่มสืบค้น (Group Investigation : GI) เป็นเทคนิคที่ฝึกทักษะการค้นคว้าแสวงหาความรู้ควบคู่ไปกับทักษะการสื่อสาร

3. กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together : LT) เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้รับฝึกหัดในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จนได้ผลงานสำเร็จจากการร่วมมือกัน

4. กลุ่มร่วมกันคิด (Numbered Heads Together : NHT) กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับการทบทวนหรือระดมกันเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง

5. กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ (Team Assisted Individualization : TAT) เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความสามารถเฉพาะตนในการเข้าไปช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม

6. การร่วมมือ (Co – op Co - op) เป็นเทคนิคที่สมาชิกในกลุ่ม แสดงบทบาทตามหน้าที่ที่ตนถนัดอย่างเต็มที่ ทำให้งานประสบผลสำเร็จ ดังคำที่ว่า “ความสำเร็จแต่ละคน คือความสำเร็จของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่ม คือ ความสำเร็จของทุกคน”

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการที่ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบในบทบาทของตนเอง ผ่านการใช้ทักษะที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

4.1 ความหมายของวัฒนธรรม

ประเวศ วะสี (2537, น. 22) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่เป็นรากฐานของสังคมแต่ละสังคม สามารถเป็นเครื่องมือที่ทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง ซึ่งสามารถพัฒนาคุณลักษณะของวัฒนธรรมที่เข้มแข็งได้ดังนี้

1. มีความหลากหลายกระจายอำนาจ
2. กระจายรายได้และส่งเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
3. ส่งเสริมศักดิ์ศรีของชุมชนท้องถิ่น
4. มีความเป็นบูรณาการ
5. สร้างความยั่งยืน
6. พัฒนาจิตใจและจิตวิญญาณจากภายใน
7. ส่งเสริมความเข้มแข็งของสังคม
8. เป็นการผดุงศีลธรรมของสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ วิรุณ ตั้งเจริญ (2552, น. 11) คือความดีงาม ความเป็นธรรมชาติ มีคำว่า “วัฒนธรรม” ที่วัฒนธรรมสภาพ และ “วัฒนธรรม” พัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามกาลเทศะอยู่ด้วย

ทรงคุณ จันทจร (2553, น. 4) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น กำหนดพฤติกรรมและความคิดขึ้นมา ไม่ใช่ระบบที่เกิดขึ้นเองได้โดยธรรมชาติ

นียพรณ วรณศิริ (2550, น. 45) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นพฤติกรรมที่กลั่นกรองมาจากความคิดและตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่มนุษย์จัดสรรขึ้นมาด้วยความตั้งใจทั้งสิ้น

จากความหมายของวัฒนธรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้นพบว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลง และปรับปรุงเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม ประเพณีและการแสดงออก

4.2 ลักษณะของวัฒนธรรม

คือรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ที่กำหนดให้กลุ่มคนในสังคมปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ภายใต้วัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง บุคลากรจะสามารถทำงานได้อย่างภาคภูมิใจ วัฒนธรรมจึงเป็นเครื่องวัดและเป็นเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม โดยกล่าวได้ดังนี้

นันทสาร, วิมลลักษณ์, และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541, นน. 166-167) กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมคือพฤติกรรมการดำเนินชีวิต มีความเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติ และเป็นการแสดงออกทางความรู้สึกและนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ดังนี้

1. วัฒนธรรม เกิดขึ้นจากการปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลา

3. วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่ม ย่อมมีเนื้อหา รูปแบบ บทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันไป

4. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างความสามัคคีกลมเกลียว

5. วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ ช่วยให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน อันจะทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ

จุฑาพวรรณ์ ผดุงชีวิต (2552, นน. 40-44) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมว่า เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้ โดยถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยใช้สัญลักษณ์เป็นตัวที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

กรีซ สืบสนธิ (2538, นน. 185-187) กล่าวว่า วัฒนธรรมเปรียบเสมือนศูนย์รวมพลังยึดเหนี่ยวบุคคลให้เข้าด้วยกัน ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จของทุกกลุ่มคน วัฒนธรรมมีหน้าที่ในการสร้างกฎข้อบังคับ เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความศรัทธาและผนึกกำลังเข้า

ซึ่งสอดคล้องกับ อานนท์ อาภาภิรม (2546, น. 43) เห็นว่าลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรม คือวัฒนธรรมเป็นแนวทางแห่งพฤติกรรม เพราะมนุษย์มีสมองที่มีคุณภาพ รู้จักคิด ถ่ายทอด และเรียนรู้ โดยเกิดขึ้นได้จากการที่มีบุคคลากรติดต่อกับบุคคลอื่น

ลักษณะของวัฒนธรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นอาจได้กล่าวได้ว่า วัฒนธรรมคือกระบวนการที่มาจากการเรียนรู้ และสั่งสมมาเป็นเวลานาน มีการปรับปรุงให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นและถ่ายทอดสู่สังคมภายนอกจนกลายเป็นมรดกของสังคม

4.3 วัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ

ป๊อปไทยมอญและเพลงมอญเป็นศิลปศาสตร์ทางดนตรีที่มีประวัติและพัฒนาการที่ยาวนานควบคู่กับประวัติศาสตร์ของชนชาติมอญผู้ก่อกำเนิดประวัติศาสตร์ทางดนตรีป๊อปไทยมอญและเพลงมอญ

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2539, น. 132) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง วัฒนธรรมป๊อปไทยมอญของไทยในหนังสือดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 27 ว่า ดนตรีในชนชาติต่างๆ ล้วนมีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของตนเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความเป็นตัวแทนของกลุ่มชน ในกรณีป๊อปไทยมอญก็เช่นกัน ถึงแม้ว่าวงป๊อปไทยมอญที่บรรเลงอยู่ในประเทศไทยทุกวันนี้จะเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่เกิดจากการหลอมรวมเอาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวมอญและวัฒนธรรมดนตรีราชสำนักไทยเข้าไว้ด้วยกัน ก็ยังสามารถสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนได้เป็นอย่างดี

พงษ์สิริ ศิลปบรรเลง (2540, น. 3) กล่าวว่า มอญเป็นชาติหนึ่งที่ยึดถือวัฒนธรรมประจำชาติอย่างมั่นคง ไม่ว่าจะเป็นภาษา ลัทธิ ประเพณี ศาสนา และศิลปะ ดังนั้นชาวมอญที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทย ก็ล้วนแต่ได้ปฏิบัติวัฒนธรรมประจำชาติอยู่ถ้วนทั่วกันเป็นต้นว่า พิธีตรุษจีน สงกรานต์ ปล่อยปลา เล่นส่บ้า เพลงร้อง เพลงดนตรี เครื่องป๊อปไทยและพิธีการต่างๆ ชาตินมอญเป็นชาติที่นับถือศาสนาพุทธโดยเคร่งครัด ลัทธิมอญนับถือปู่ย่าตายายและผี นอกจากนั้นยังมีประเพณีผมไฟหรือรดน้ำขมิ้น เมื่อบุตรชายมีห้วปีมีแหวนผี ซึ่งผู้รับไว้จะทำลายไม่ได้ จะทำให้เกิดเหตุเภทภัย ทำมาหากินไม่เจริญ และไม่มีความสุข ผู้ที่มีแหวนผีนี้จะต้องทำการรำผีอยู่เสมอ

สนอง คลังพระศรี (2541, น. 332) กล่าวว่า กระบวนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมเกิดจากปัจจัยดังนี้ คือ ภูมิศาสตร์ ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงค่านิยม การศึกษา การใช้เทคโนโลยี ขบวนการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมดนตรีที่

เกิดขึ้นจากปัจจัยเหล่านี้ ซึ่งให้เห็นถึงสภาพของดนตรีให้อยู่รอดกับสังคม ความอยู่รอดของวัฒนธรรมดนตรีจึงมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ

วีระ พันธุ์เสือ (2558, น. 26) กล่าวว่า ปัจจัยต่างๆที่สืบเนื่องและโยงใยทำให้ปี่พาทย์มอญเข้ามาแสดงตัวตน และเป็นที่ยอมรับในสังคมไทยนั้น เราคงไม่สามารถแยกส่วนในการพิจารณาเพียงเฉพาะดนตรีหรือเครื่องดนตรีเท่านั้น ในทางศาสนาได้แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงและเกื้อหนุนโดยสามารถให้ความหมายได้ว่า “เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนั้นจึงมี เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนั้นจึงไม่มี” ในวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกันคงจะไม่มีอะไรหรือสิ่งใดเกิดขึ้นมาโดดๆได้เป็นแน่ หากจะพยายามศึกษาดนตรี (ปี่พาทย์มอญ) ก็ย่อมที่จะต้องให้ความสำคัญและมองภาพวัฒนธรรมแบบองค์รวมด้วย ซึ่งดนตรีนี้สามารถเชื่อมโยงกับนาฏศิลป์ การละเล่น ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนการใช้ชีวิตของชาวมอญ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของคนมอญ

ซึ่งสอดคล้องกับ พิศาล บุญผูก (2558, น. 13) ได้กล่าวไว้ในหนังสือมหกรรมเพลงมอญมงคล ว่ามอญเป็นชาติที่มีอารยธรรมที่เก่าแก่ที่สุดชาติหนึ่งในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ความเจริญทางด้านดนตรีและนาฏศิลป์ของมอญเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่คนมอญได้สร้างสรรค์ไว้แต่โบราณกาลสืบทอดต่อกันมาในบรรดานักดนตรีมอญที่เป็นที่นิยมแพร่หลายมาถึงประเทศไทยจนถึงทุกวันนี้

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่ามอญมีวัฒนธรรมเป็นแบบฉบับของตนเอง วัฒนธรรมของมอญบางอย่างนั้นมีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ปี่พาทย์มอญเป็นวัฒนธรรมอีกรูปแบบหนึ่งของมอญที่นิยมปฏิบัติกันอยู่ในสังคมที่เห็นได้ชัด มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวงปี่พาทย์มอญในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน สิ่งต่างๆเหล่านี้หลอมรวมกันเป็นเอกลักษณ์จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีเพื่อให้เข้ากับสภาวะสังคมใหม่

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2545, น. 98) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความรู้ความสามารถที่นำไปประเมินความสามารถนักเรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

สมนึก ภัททิยธนี (2546, น. 30) ให้แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ผลการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้และพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในเชิงประจักษ์ที่มีผลมาจากการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

5.2 ประเภทของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2545, นน. 140-148) อธิบายถึงประเภทของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

1. การทดสอบแบบอิงกลุ่มหรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการทดสอบที่เกิดจากแนวความเชื่อในเรื่องความสามารถของบุคคลนั้นมีเท่ากัน โดยจะยึดคะแนนคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบโดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลเทียบกับคนอื่น ๆ

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิง อันดันดับแรกจะต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้น แล้วนำผลการสอบวัดของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ประเภทของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การแบ่งประเภทของแบบทดสอบตามสมรรถภาพของการวัดความสามารถของบุคคล โดยมีหลักในการพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนของบุคคลอื่น เมื่อนำผลการทดสอบของแต่ละบุคคลมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด จะสามารถนำผลการทดสอบไปปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้

5.3 คุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2545, นน. 140-148) ได้กล่าวว่า เครื่องมือวัดผลจะต้องเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพสามารถวัดผลได้อย่างถูกต้องเชื่อถือได้ และผลการประเมินที่ได้ก็ย่อมน่าเชื่อถือด้วย ดังนั้นเครื่องมือที่สร้างขึ้นมามีคุณภาพในเรื่องของ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความยาก อำนาจจำแนก และความเป็นปรนัย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า คุณลักษณะของเครื่องมือวัดผลที่ดีจะต้องเป็นเครื่องมือที่วัดผลแล้วมีคุณภาพ จะต้องนำไปตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือก่อนใช้ทุกครั้ง จึงจะถูกต้องเชื่อถือได้

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่สำคัญต่อการเรียนรู้ และผลของความสำเร็จในการเรียนรู้จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

ธำรง อุดมไพโรจตรกุล (2547, น.73) กล่าวถึงความพึงพอใจว่าเป็นปัจจัยประเภทหนึ่งที่สะท้อนประสิทธิภาพของการเรียนการสอน เป็นความรู้สึกที่แสดงออกและสังเกตเห็นได้ในทางบวก

สุภาพักตร์ สังข์เงิน (2553, น. 41) อธิบายว่าเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรม สังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกในเชิงบวกจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และมีความสุขเมื่อเกิดผลสำเร็จ

6.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

Herzberg Fredrick (1959, pp. 113-115) กล่าวว่า การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มีดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน ครูผู้สอนที่ต้องการให้การเรียนการสอนบรรลุไปยังเป้าหมายและผลสำเร็จได้ ต้องประกอบไปด้วยบรรยากาศ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรม จนบรรลุวัตถุประสงค์ของเป้าหมาย

2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ คือ แนวทางในการกระตุ้นให้ผู้รับบริการเกิดความสุข นำไปสู่ผลของความสำเร็จตามเป้าหมาย

6.3 การวัดความพึงพอใจในการเรียน

อารี พันธมณี (2542, น. 145) อธิบายถึง การวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้ดังต่อไปนี้

1. ถ้าต้องการทราบความคิดเห็น กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ
ควรเลือกวัด

ความพึงพอใจด้วยแบบสอบถาม

2. การสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ต้องมีทักษะและเทคนิคที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงที่สุด

3. การสังเกต การสังเกตพฤติกรรมของบุคคลซึ่งใช้แบบสอบถามในการวัดความพึงพอใจ โดย จะต้องรายงานผลโดยภาพรวมว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด ดังคำกล่าวของ บุญชม ศรีสะอาด (2557, น. 100)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนควรมีการวัดความพึงพอใจ เพื่อนำไปพัฒนาการสอนให้ดีขึ้นโดยนำข้อมูลมาจากแบบสอบถาม, การสัมภาษณ์ , สังเกต โดยภาพรวมนั้นต้องแปลความหมายความพึงพอใจว่าอยู่ในระดับใด

7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

ธนา นิลชัยโกวิทย์ (2550, นน. 206-215) ออกแบบเครื่องมือชุดการเรียนรู้การอบรมและกระบวนการด้านจิตตปัญญาศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการสังเคราะห์ปรัชญา หลักการพื้นฐาน กระบวนการ คุณสมบัติของกระบวนการ และองค์ประกอบสำคัญอื่น ๆ ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษา โดยมีผู้เข้าร่วมการอบรมจำนวน 40 คน ประกอบไปด้วย 9 กระบวนการ พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการทุกคนเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพภายในอย่างสังเกตได้ในวิธีการปฏิบัติร่วมกันด้วยการรับฟังอย่างมีสติและวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ตนเอง

พงษ์ธร ตันติฤทธิ์ศักดิ์ (2552, นน. 147-152) ได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้การจัดการเรียนการสอนแบบจิตตปัญญาศึกษาในอุดมศึกษา โดยใช้โมเดล “จิตตปัญญาพฤษา” ในการทดลอง ซึ่งพบว่า “จิตตปัญญาพฤษา” เป็นโมเดลที่มีประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษา ทำให้ให้ผู้สอนมีความเข้าใจในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษา จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนขั้นพื้นฐานได้

วิมลศรี ศุขิลวรรณ (2552, น. 52) ได้ศึกษาแนวคิดและแนวทางในการใช้วรรณคดีสร้างการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญในผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเพลินพัฒนา วิธีการทดลองเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ลงสู่ชั้นเรียน ซึ่งพบว่าผู้เรียนมีความพร้อมในด้านของภาษาและทักษะชีวิตมาก สามารถตีความเรื่องราวที่ได้รับรู้ผ่านการอ่าน การฟัง แล้วถ่ายทอดออกมาด้วยภาษาที่สะท้อนถึงความงดงามทางความคิด อันนำไปสู่การรับรู้และการใช้ชีวิตในทางที่ถูกที่ควร

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสรุปได้ว่าจิตตปัญญาศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาที่เน้นให้ความสำคัญเรื่องภายในจิตใจ เช่น การคิดอย่างมีสติ จนเกิดปัญญา ก่อให้เกิดความตระหนักรู้ในตนเอง รู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ เกิดความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงควรนำไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนได้ทุกวิชาและทุกระดับชั้น

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Duerr Maia (2003 pp. 117-211) ได้รายงานผลการวิจัยจากการบันทึกผลที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งบูรณาการองค์ประกอบด้านการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาเชิงจิตวิญญาณในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า การนำมิติทางด้านการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาเชิงจิตวิญญาณมาบูรณาการในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ยังมีกลุ่มคนบางคนไม่สนับสนุนกับกระบวนการนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 21 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 848 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มด้วยการจับสลากมา 1 ห้องเรียน จำนวน 39 คน จากห้องเรียนทั้งหมด 21 ห้อง

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่รายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มาตรฐานที่ ศ2.2 เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

1. ประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมชาวมอญ จังหวัดปทุมธานี
2. ประวัติและความสำคัญของวัดหงษ์ปทุมมาวาส
3. เอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี

4. เชื่อมโยงวัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญกับความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา และสังคม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาศิลปะพื้นฐาน 1 เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือผู้วิจัย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาศิลปะพื้นฐาน 1 เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

4.1.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระดนตรี ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

4.1.2 นำความรู้และข้อมูลที่ได้จากการไปศึกษามา ออกแบบสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำกระบวนการเรียนรู้ของจิตตปัญญาศึกษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4.1.3 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ ดนตรีกับ วัฒนธรรมต่างๆ เพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาที่จะจัดการเรียนรู้

4.1.4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของกิจกรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขให้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ใช้หลักความรักความเมตตา , เทคนิคคู่คิดสี่
สหาย
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ใช้หลักพิจารณาอย่างใคร่ครวญ , เทคนิคเล่า
เรื่องรอบวง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ใช้หลักเชื่อมโยงความสัมพันธ์ , หลักเผชิญ
ความจริง , เทคนิค JIGSAW
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ใช้หลักความมุ่งมั่น , เทคนิค TGT
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ใช้หลักความต่อเนื่อง , หลักชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ , เทคนิคคู่คิดสี่สหาย

4.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของตัวชี้วัด เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ และนำข้อมูลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางในการแก้ไข

4.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระดนตรี เรื่องวัฒนธรรมป๊อปตามมโน ดังนี้

4.2.1 ศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างแบบทดสอบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปตามมโน

4.2.2 ผู้วิจัยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ทำการวิเคราะห์หลักสูตร โดยสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ พฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.2.3 สร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ โดยยึดผลการวิเคราะห์ หลักสูตร เพื่อให้แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity)

4.2.4 ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และการวัดผล จำนวน 3 ท่าน พิจารณา ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) ความเหมาะสมของภาษา จำนวน 50 ข้อ และปรับปรุงข้อคำถาม ตัวเลือกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีหาค่าความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ใช้เกณฑ์กำหนด คะแนนความคิดเห็น ล้วน สายยศ (2541, น. 248)

4.2.5 นำผลการทำแบบทดสอบของนักเรียนทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P)

4.2.6 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KuderRichardson) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2541: 197-199)

4.2.7 จัดพิมพ์แบบทดสอบไว้ใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.3 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน

โดยใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

4.3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งกำหนดค่าน้ำหนักในการให้คะแนน ดังนี้

พึงพอใจระดับมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
พึงพอใจระดับมาก	ให้ 4 คะแนน
พึงพอใจระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
พึงพอใจระดับน้อย	ให้ 2 คะแนน
พึงพอใจระดับน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

4.3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ ความเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้และนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่แก้ไขแล้วไปหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยทดลองกับนักเรียนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของภาษา และนำผลคะแนนมาหา ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ล้วน สายยศ (2541, นน. 171-172) ก่อนนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษากลุ่มทดลองกลุ่มเดียวโดยวัดผลก่อนเรียน และหลังเรียน (One group –pretest – posttest Design) ล้วน สายยศ (2541, น. 249) โดยมีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

เมื่อ	E	แทน	กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
	T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง Pretest
	T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง Posttest
	X	แทน	การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

ขั้นตอนในการวิจัย

1.1 อธิบายนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ทำความเข้าใจในจุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ดำเนินการทดสอบหลังเรียน หลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุ มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

1.4 ดำเนินการประเมินความพึงพอใจ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุ มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

1.5 นำคะแนนที่ได้จากการทดลอง จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และจากแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาจัดกระทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้คือ ทดสอบค่า t-test แบบ dependent sample

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจทางการเรียน คำนวณโดยใช้สูตรของ Rowinell; and Hambleton ล้วน สายยศ (2541, น. 279)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ควรมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปโดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้ ล้วน สายยศ (2541, นน. 197-199)

ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r)

$$P = \frac{R}{N}$$

P แทน ค่าความยากของข้อสอบ

R แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบนั้นถูก

N แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบนั้นทั้งหมด

$$r = \frac{R_u - R_L}{N}$$

r แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

R_u แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนสูง

R_L แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนต่ำ

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

1.3 หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรม
ปีพาทย์มอญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยคำนวณจากสูตร KR-20 ของ คูเดอร์ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20
(KR-20) ล้วน สายยศ (2541, นน. 197-199)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}$$

r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของนักเรียนที่ทำถูกในข้อหนึ่ง ๆ

a แทน สัดส่วนของนักเรียนที่ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ $1-p$

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

1.4 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน คำนวณโดยใช้สูตร
การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ล้วน สายยศ (2541, นน.
172-177)

$$a = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

a แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

s_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2546, น. 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2546, น. 65)

$$S = \frac{\sqrt{n \sum x^2 - (\sum x)^2}}{n(n-1)}$$

S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 n แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด
 $(\sum x^2)$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

1.3 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังจากการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปทฤษฎีมอดู โดยคำนวณจากสูตร t-test for dependent sample (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2546, น. 34) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

t แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution

D แทน ผลต่างของคะแนนหลังเรียนกับก่อนเรียนของแต่ละคน

$\sum D$ แทน ผลรวมของคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของคะแนนความแตกต่างกำลังสองของคะแนนทดสอบก่อน
เรียนและหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	มัธยิมเลขคณิต หรือ ค่าเฉลี่ย (mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
K	แทน	จำนวนคะแนนเต็ม
IOC	แทน	ดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งพิจารณาจากความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างกำลังสองของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม เปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สูตร t-test dependent sample

2. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ตาราง 3 ตารางวิเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

ที่	หลักการจัดตปัญญาศึกษา	เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ	หมายเหตุ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	หลักความรักความเมตตา (กิจกรรมทักทาย)	เทคนิคคู่คิดสี่เหลี่ยม	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	หลักพิจารณาอย่าง ใคร่ครวญ (กิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ ไหว้พระ)	เทคนิคการเล่าเรื่องรอบวง	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	หลักเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และหลักการเผชิญ ความจริง (กิจกรรมฟังอย่างลึกซึ้ง และวาดภาพเล่าเรื่อง)	เทคนิคต่อเรื่องราว JIGSAW	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	หลักความมุ่งมั่น (กิจกรรมวาดเส้นสัมพันธ์)	เทคนิค TGT	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	หลักความต่อเนื่องและ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (กิจกรรมสุนทรีสนทนา)	เทคนิคเรียนรู้ร่วมกัน	

จากตารางวิเคราะห์จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยได้วิเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือที่สอดคล้องกับหลักจิตตปัญญาศึกษา โดยภายในแผนการจัดการเรียนรู้นั้นผู้วิจัยพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการคิด และการฟัง มาเชื่อมโยงกับสิ่งรอบข้าง โดยออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือครบทั้ง 7 หลัก (7C's)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง

ตาราง 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม โดยใช้สถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติทดสอบที (t-test dependent)

คะแนน	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	T
คะแนนก่อนเรียน	39	13.71	3.78	
คะแนนหลังเรียน	39	17.46	2.58	7.24 ***

ค่า t ตาราง 4 = 7.24 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 4 พบว่า คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.71 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.46 เมื่อพิจารณาค่า t พบว่า มีค่าเท่ากับ 7.24 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปสมัยใหม่ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจำนวน 23 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้ 2.ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3.ด้านบรรยากาศ การเรียนการสอน 4. ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน 5. ด้านการประเมินผล ลักษณะเป็นแบบมาตรา ประเมินค่าแบบ Likert Scale ชนิด 5 ระดับคือ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

รูปแบบนำเสนอ โดยค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) พบว่า ผลการ ประเมินความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.50 สามารถจำแนก ความพึงพอใจของนักเรียนออกเป็นรายด้าน ดังตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 5 แบบประเมินความพึงพอใจด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความพึงพอใจ
1. การกำหนดหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	4.33	0.47	มาก
2. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระฯ	4.48	0.72	มาก
3. การสอดแทรกแนวคิดของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในหลักสูตร	4.53	0.64	มากที่สุด
ความพึงพอใจด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้	4.46	0.08	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้นั้นมีตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ การกำหนดหลักสูตรและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่มีสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสอดแทรกแนวคิดของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การสอดแทรกแนวคิดของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.53 รองลงมา คือ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และมีการกำหนดหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 สรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ข้อ และระดับมากจำนวน 2 ข้อ

ตาราง 6 แบบประเมินความพึงพอใจด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความพึงพอใจ
1. เนื้อหาที่เรียนมีการเชื่อมโยงให้เห็นถึงสภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน	4.43	0.64	มาก
2. เนื้อหาที่เรียนมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน	4.38	0.78	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน	4.58	0.63	มากที่สุด
4. เนื้อหาแต่ละเรื่องมีการแบ่งเวลาได้อย่างเหมาะสม	4.25	0.71	มาก
5. มีการสรุปอภิปรายระหว่างครูกับนักเรียน	4.64	0.58	มากที่สุด
ความพึงพอใจด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.45	0.14	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การอภิปรายระหว่างครูกับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.64 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ถัดไปคือ เนื้อหาที่เรียนมีการเชื่อมโยงให้เห็นถึงสภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ในส่วนของเนื้อหาที่เรียนมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และเนื้อหาแต่ละเรื่องมีการแบ่งเวลาได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

ตาราง 7 แบบประเมินความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียนการสอน

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความพึงพอใจ
1. ความหลากหลายของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.53	0.64	มากที่สุด
2. กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการกลุ่มและการระดมพลังสมอง	4.17	0.45	มาก
3. กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์	4.51	0.68	มากที่สุด
4. ความสุขสนุกสนานในการเรียน	4.58	0.49	มากที่สุด
5. การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และให้แรงเสริมด้วยการยกย่องชมเชย	4.41	0.63	มากที่สุด
6. การฝึกให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเอง เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	4.43	0.85	มาก
7. เปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	4.48	0.85	มาก
ความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียนการสอน	4.52	0.09	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ผลการประเมินด้านบรรยากาศการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยจะพิจารณาเป็นรายด้านในตัวชี้วัดที่สูงสุด 3 ลำดับ ดังนี้ ความสุขสนุกสนานในการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.58 รองลงมาคือ ความหลากหลายของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ถัดไปคือ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนตัวชี้วัดอื่นๆก็มีค่าเฉลี่ยตามลำดับ แต่ไม่น้อยกว่า ค่าเฉลี่ย 4.10

ตาราง 8 แบบประเมินความพึงพอใจด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความพึงพอใจ
1. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.46	0.71	มาก
2. ความเหมาะสมของสื่อการสอนและเนื้อหา	4.51	0.68	มากที่สุด
3. ความชัดเจนของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.48	0.75	มาก
ความพึงพอใจด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน	4.48	0.05	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ผลการประเมินด้านบรรยากาศการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเหมาะสมของสื่อการสอนและเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.51 รองลงมาคือ ความชัดเจนของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.46

ตาราง 9 แบบประเมินความพึงพอใจด้านการประเมินผล

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความพึงพอใจ
1. ความหลากหลายของการวัดผลการเรียนรู้ เน้นการวัดผลตามสภาพจริง และจากชิ้นงานที่มอบหมาย	4.61	0.54	มากที่สุด
2. การประเมินที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงกับตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	4.48	0.60	มาก
3. เกณฑ์การประเมิน	4.58	0.59	มากที่สุด
4. มีส่วนรวมในการประเมินผลงานของตนเองและของผู้อื่น	4.52	0.60	มากที่สุด
5. ความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพหุมณฑล ด้วยกระบวนการจัดตั้งปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	4.55	0.60	มากที่สุด
ความพึงพอใจด้านการประเมินผล	4.51	0.03	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ผลการประเมินด้านการประเมินผล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความหลากหลายของการวัดผลการเรียนรู้ เน้นการวัดผลตามสภาพจริง และจากชิ้นงานที่มอบหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.61 รองลงมาคือ เกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ถัดมาคือ ความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพหุมณฑล ด้วยกระบวนการจัดตั้งปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และการประเมินที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงกับตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ เท่ากับ 4.48

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ซึ่งสรุปสาระสำคัญและผลการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดของจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังได้รับการจัดกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 21 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 848 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มด้วยการจับสลากมา 1 ห้องเรียน จำนวน 39 คน จากห้องเรียนทั้งหมด 21 ห้อง

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่รายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชา ศิลปะพื้นฐาน 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช พ.ศ. 2560) มาตรฐานที่ ศ2.2 เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

1. ประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมชาวมอญ จังหวัดปทุมธานี
2. ประวัติและความสำคัญของวัดหงษ์ปทุมมาวาส
3. เอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี
4. เชื่อมโยงวัฒนธรรมปีพาทย์มอญกับความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา

และสังคม

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 คาบ คาบละ 50 นาที โดยดำเนินการทดลองสอน 8 คาบ ทำแบบสอบถามและแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 1 คาบ และทำแบบสอบถามและแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 1 คาบ

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

2. ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
2. ดำเนินการทดลองโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ โดยระยะเวลาทั้งหมด 10 คาบ
3. หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์

คลองหลวงวิทยาคม ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ดำเนินการสอบก่อนเรียน พร้อมทั้งทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมเปรียบเทียบกับก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สูตร t-test dependent sample

2. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม โดยใช้สถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือก่อนได้รับการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 13.71 และเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.46 ซึ่งสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($t = -7.24$)

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ โดยรวมค่าเฉลี่ยของนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม หลังได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ได้มีการนำหลักการ 7C's ซึ่งได้แก่ การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ความรักความเมตตา การเชื่อมโยงสัมพันธ์ การเผชิญความจริง ความต่อเนื่อง ความมุ่งมั่น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมแบบผสมผสาน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นเตรียม** คือ เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยละความสามารถ กำหนดชื่อกลุ่มตามคำขวัญของจังหวัดปทุมธานี อธิบายบทบาทหน้าที่ และจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นดำเนินกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ดังนี้

แผนที่ 1 กิจกรรมการทักทาย เป็นกิจกรรมที่นักเรียนเจอกันครั้งแรก และเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียน โดยผู้วิจัยให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมและเดินทักทายกัน โดยการโอบกอด สัมผัสมือ หรือส่งยิ้มให้กัน พร้อมทั้งพูดทักทายสั้นๆ ด้วยคำว่า สวัสดี และถามทุกข์สุขกัน และเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ ในระหว่างทำกิจกรรมอีกด้วย ซึ่งพบว่านักเรียนยิ้มแย้มมีความสุข บรรยากาศในห้องเรียนมีความผ่อนคลาย และให้ความรู้สึกอบอุ่น จึงทำให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ กิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และเลือกใช้หลักความรัก ความเมตตา เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งมิตรภาพ ความอบอุ่นความผูกพันระหว่างนักเรียนกับนักเรียนร่วมชั้นเรียน และครูกับนักเรียน นอกจากนั้นการเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ ยังทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลายอีกด้วย ส่วนกิจกรรมที่สองนั้น เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเขียนความรู้สึกแทนการพูด มุ่งเน้นในการฝึกสนทนา ใช้เวลาในการพิจารณาอย่างมีสติ โดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการให้นักเรียนเขียน คือ ความฝันของฉัน โดยนักเรียนคนไหนพร้อมที่จะพูดให้เดินไปหยิบปากกาที่วางอยู่ตรงกลางแล้วลงมือเขียนแทนคำพูด โดยคนอื่นๆ มีหน้าที่รับฟังเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้พบว่านักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเองมากขึ้น ยอมรับฟังคนอื่น มีสมาธิกับสิ่งที่ต้องทำ และพิจารณาอย่างมีสติ โดยกิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้หลักพิจารณาอย่างใคร่ครวญ สอดคล้องกับวิมลศรี ศุภิลวรรณ (2552, น. 52) พบว่าการใช้วรรณคดีสร้างการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ทำให้นักเรียนได้รู้จักตัวเอง สามารถถ่ายทอดทักษะทางภาษาที่สะท้อนถึงความงดงามทางความคิด อันนำไปสู่การรับรู้และการใช้ชีวิตในทางที่ถูกที่ควร ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้อย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะนำพาให้ผู้เรียนเข้าถึงแนวทางการ

ใคร่ครวญที่มีความลึกซึ้งขึ้น ทั้งในมุมของการค้นพบตัวเอง การเข้าใจผู้อื่น และในมุมมองของการเติบโตกับความลึกล้ำในเชิงวรรณศิลป์

แผนที่ 2 กิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์และไหว้พระ เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นการเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชนวัดหงษ์ปทุมมาวาส จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมปืพาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี มีการบูรณาการการเรียนรู้ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวมเชื่อมโยงกับชีวิต ศาสนา และสรรพสิ่งต่างๆ โดยเจ้าอาวาส วัดหงษ์ปทุมมาวาส นั้นยังเป็นลูกหลานของตระกูลดนตรีเสนาะอีกด้วย ท่านจึงอนุเคราะห์เป็นวิทยากรในการให้ข้อมูลต่างๆ รวมไปถึงการอนุเคราะห์ช่วยติดต่อคุณน้าปทุม ดนตรีเสนาะในการให้นักเรียนได้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในช่วงต่อไป กิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์และไหว้พระนั้นสอดคล้องกับหลักการพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ที่ทำให้นักเรียนมีสติอยู่กับตัว ซึ่งผู้วิจัยสังเกตว่านักเรียนมีพฤติกรรมสงบ ปฏิบัติด้วยความตั้งใจ และการเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชนวัดหงษ์ปทุมมาวาส จังหวัดปทุมธานี ยังสอดคล้องกับเชื่อมโยงสัมพันธ์กับชุมชนและองค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวมและสมดุลมากที่สุด ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่นักเรียนได้สัมผัสและเผชิญด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงพบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง โดยความรู้ภายนอกเชื่อมโยงกับตนเอง มองเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันระหว่างตนเองกับผู้อื่นและระหว่างตนเองกับสังคม ศาสนา และโลกธรรมชาติ เกิดความสำนึกรักวัฒนธรรมของจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ ภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง สอดคล้องกับธนา นิลชัยโกวิทย์ (2550, นน. 206-215) พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาชุดการเรียนรู้การอบรมและกระบวนการด้านจิตตปัญญาศึกษา เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพภายในอย่างสังเกตได้ คือวิถีการปฏิบัติร่วมกันด้วยการรับฟังอย่างมีสติ และค้นพบวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ตนเอง

แผนที่ 3 กิจกรรมฟังอย่างลึกซึ้ง และวาดภาพ จะเป็นการเล่าเรื่องที่เป็นภาพในความทรงจำที่นักเรียนประทับใจภายในจังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยให้นักเรียนยืนด้วยความสงบ พร้อมเปิดเพลงขวัญเมืองปทุม และให้นักเรียนค่อยๆก้าวไปที่ละก้าว พร้อมกับนึกเรื่องราวย้อนไปตามลำดับจาก 1 วัน เป็น 1 สัปดาห์ และ 1 เดือน ตามลำดับ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนวาดภาพเรื่องราวที่อยู่ในความทรงจำที่ตัวเองได้ไปมาภายในจังหวัดปทุมธานี เมื่อนักเรียนวาดภาพเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่และผลัดกันเล่าเรื่องราวจากภาพโดยให้นักเรียนทำหน้าที่เป็นผู้รับฟังอย่างเดียวนไม่ต้องถามใดๆทั้งสิ้น ซึ่งกิจกรรมนี้ผู้วิจัยใช้หลักการเชื่อมโยงความสัมพันธ์และการพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ โดยให้นักเรียนมีสมาธิกับสิ่งที่จะทำ ช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยง

ประสบการณ์ในกระบวนการเข้ากับชีวิตได้ จากการสอบถามนักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบกิจกรรมการวาดภาพเล่าเรื่องราวในความทรงจำ เพราะทำให้นักเรียนได้ปล่อยจิตของตนเองและมีสมาธิกับสิ่งที่ทำ เกิดการเชื่อมโยงเข้าสู่ภายในจิตใจ อีกทั้งยังบูรณาการสู่ชีวิตได้อีกด้วย โฉนดยในการเรียนรู้ในกิจกรรมนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าอาวาสวัดหงษ์ปทุมาวาส ในการติดต่อคุณน้าปทุม ดนตรีเสนาะ โดยมีศักดิ์เป็นคุณอาของท่านเจ้าอาวาสในการให้นักเรียนไปศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมปัทมมณีนีของจังหวัดปทุมธานี อีกทั้งยังอนุญาตให้กราบไหว้ “ฮ่องมอญ” ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่นายเจิ้น ดนตรีเสนาะ แยกเข้ามายังประเทศไทย พร้อมให้ข้อมูลเพิ่มเติมความเป็นมาของนายเจิ้นในการรวบรวมชาวบ้านในละแวกนั้น ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการกำเนิดจังหวัดปทุมธานีอีกด้วย ผู้วิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่วาดภาพเล่าเรื่องเกี่ยวกับการได้ไปทำบุญและให้อาหารปลาที่วัดในช่วงวันสำคัญทางศาสนาและวันหยุดเสาร์-อาทิตย์และเกิดความภาคภูมิใจในการบ้านเกิดจังหวัดปทุมธานีอีกด้วย

แผนที่ 4 กิจกรรมการวาดเส้นแบบสัมผัส โดยให้นักเรียนใช้สายตามองไปตามลายเส้นของรูปภาพ (ฮ่องมอญ) ที่เตรียมไว้บนโทรทัศน์ จากนั้นนักเรียนใช้มือลากเส้นด้วยดินสอไปบนกระดาษตามที่สายตามองเห็น ภายในเวลา 2 นาที กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ใช้หลักความมุ่งมั่นและหลักการพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ มีจุดประสงค์เพื่อทำให้นักเรียนมีสติและเกิดความพร้อมในการเรียน ผู้วิจัยสังเกตว่านักเรียนรู้สึกเกิดความประทับใจในผลงานภาพวาดของตนเอง มีความสนุกสนานกับกิจกรรม และพร้อมสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นต่อไป

แผนที่ 5 กิจกรรมสุนทรียสนทนา ผู้วิจัยนำภาพบรรยากาศในวันที่นักเรียนไปเรียนรู้วิถีชีวิตที่วัดหงษ์ปทุมาวาส พร้อมกับเปิดเพลงขวัญปทุมคลอไปอย่างช้าๆ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนตั้งสมาธิในการชมภาพบรรยากาศ จากนั้นครูผู้สอนจะตั้งคำถามที่กระตุ้นความคิดของนักเรียน โดยให้นักเรียนตอบคำถามภายในใจของตนเอง ตัวอย่างคำถามคือ สถานที่ใดภายในบริเวณวัดที่เชื่อมโยงกับความเป็นอยู่ของคนมอญ ซึ่งการฟังเพลงแล้วปล่อยใจให้จิตของตนเองจดจ่อกับภาพบรรยากาศสอดคล้องกับหลักการความต่อเนื่องและชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นความฉ่ำไหลของกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่มีการเตรียมความพร้อมของนักเรียน การเข้าสู่กระบวนการหลักและการสรุปการเรียนรู้ เช่น การพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม การเขียนบันทึก เกิดเป็นความรู้สึกร่วมกันของนักเรียนที่เกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้ ยอมรับซึ่งกันและกัน เกื้อหนุนเป็นกำลังใจ เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จึงเป็นการให้นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ในกระบวนการเข้ากับชีวิตได้ และสามารถนำไปบูรณาการสู่ชีวิตได้อีกด้วย

ขั้นเตรียมนี้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนำหลักการพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อทำให้นักเรียนเปิดใจและมีความพร้อมต่อการเรียนรู้ ใช้หลักความรัก ความเมตตาเพื่อสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ มาสร้างเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อทำให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพาสนา จุลรัตน์ (2553, นน. 21-23) ได้กล่าวว่า ที่ว่า กิจกรรมจิตตศิลป์เป็นการสร้างสรรค์งานศิลป์เข้ากับกระบวนการพินิจใคร่ครวญภายในอย่างลึกซึ้ง โดยศิลปะเป็นเครื่องมือที่นำไปสู่ความเข้าใจในตนเองและความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่นและสรรพสิ่งรอบตัว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมตามมาและใช้หลักการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวมและสมดุล มองเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันระหว่างตนเองกับผู้อื่นและระหว่างตนเองกับสังคมและโลกธรรมชาติ สอดคล้องกับ อัครพงศ์ สุขมาตย์ (2553, น. 16) ที่กล่าวว่า การพัฒนาจิตใจให้มีความเมตตา กรุณา สามารถทำได้ด้วยการฝึกปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลาย สามารถเปิดใจยอมรับและทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ จนเกิดคุณลักษณะความตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตา กรุณา และจิตสาธารณะ สามารถเชื่อมโยง สิ่งที่ได้เรียนรู้กับการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

2. ขั้นนำเสนอบทเรียน เป็นการชี้แจงเนื้อหา มอบหมายงาน และใช้คำถามในการกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมชาวมอญ ในขั้นนำเสนอบทเรียน ผู้วิจัยให้นักเรียนตั้งคำถามกับตนเองว่าต้องการรู้เกี่ยวกับอะไรบ้าง คำตอบส่วนใหญ่ คือ อยากรู้ประวัติความเป็นมาของปทุมธานี ชาวมอญเข้ามาตั้งถิ่นฐานในช่วงใด และปีพายุมอญเกิดขึ้นในจังหวัดปทุมธานีได้อย่างไร ผู้วิจัยวิเคราะห์คำตอบของนักเรียนจะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนนี้ทำให้ให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่น โดยผู้วิจัยสังเกตจากผู้เรียนมีการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ร่วมกัน และต้องการเรียนเพื่อค้นหาคำตอบให้ตนเอง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในขั้นนำเสนอบทเรียนนี้ผู้วิจัยได้ใช้หลักการพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ จากการใช้คำถามและหลักความมุ่งมั่นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ร่วมกัน

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม เป็นการฝึกทักษะการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคต่างๆ ดังนี้ เทคนิควิธีการเรียนรู้คู่คิดสี่สหาย (Think Pair Square) เทคนิควิธีการเรียนรู้เล่าเรื่องรอบวง (Round Robin) เทคนิควิธีการเรียนรู้ต่อเรื่องราวแบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เทคนิควิธีการ

เรียนรู้การจัดทีมแข่งขัน Team – Games – Tournament) เทคนิควิธีการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together : LT) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนที่ 1 ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้คู่คิดสี่สหาย (Think Pair Square) ผู้วิจัยเป็นคนตอบคำถามหรือกำหนดปัญหาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าแสวงหาคำตอบโดยการสังเกต สำรวจ สืบค้น ผู้วิจัยจะกระตุ้นให้นักเรียนแต่ละคนคิด และทำกิจกรรมลงในใบงาน ผู้เรียนแต่ละคนตอบคำถามหรือตอบปัญหาด้วยตนเองก่อน แล้วจับคู่กับเพื่อน นำคำตอบไปผลัดกันอธิบายคำตอบด้วยความมั่นใจ เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน แล้วนำข้อสรุปของตนเองไปอภิปรายร่วมกันหน้าชั้นเรียนอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการใช้เทคนิคนี้ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้เกิดการกระตุ้นในความคิดของตนเอง และรู้จักสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนความรู้กันและกัน อีกทั้งนักเรียนยังรู้จักการยอมรับฟังความคิดของผู้เรียนอีกด้วย

แผนที่ 2 เทคนิควิธีการเรียนรู้เล่าเรื่องรอบวง (Round Robin) เป็นเทคนิคที่สมาชิกของกลุ่มแต่ละกลุ่มผลัดกันพูด ตอบ เล่า อธิบาย จากการไปศึกษาหาความรู้ต่างๆจากภายในวัด หงษ์ปทุมาวาส ตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ โดยในกิจกรรมนี้ได้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นพระวิทยากร และคุณประทุม ดนตรีเสนาะ มาบรรยายเนื้อหาความรู้อย่างละเอียด มีการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนออกจากความเคยชินภายในห้องเรียน รู้จักปรับตัวในทุกสถานการณ์ นอกจากนี้ยังนำหลักการเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวมสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตได้ เมื่อผู้เรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์จากการลงพื้นที่กับการสัมผัสสถานที่จริง และได้พูดคุยกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงมีความกระตือรือร้น ตั้งใจเปิดรับความรู้ต่างๆ ด้วยความสนใจ ผู้วิจัยพบว่าหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น และรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เพื่อจะนำความรู้มาอธิบายเล่าเรื่องรอบวงให้เพื่อนๆในสมาชิกได้รับฟังกันอย่างเข้าใจและเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ วันชัย ก่อนกำเนิด (2550: 73) ที่กล่าวถึงการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้ทักษะการทำงานกลุ่ม จะทำให้สมาชิกทุกคนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายไว้ ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

แผนที่ 3 ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้ต่อเรื่องราวแบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) จัดเตรียมเนื้อหาการสอนโดยแบ่งเนื้อหาเป็นข้อ ซึ่งภายในแผนนี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก คุณน้าประทุม ดนตรีเสนาะ สำหรับการถ่ายทอดประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับวัฒนธรรมปืพาทย์มอญของจังหวัดปทุมธานี เมื่อนักเรียนรับฟังเรื่องราว ความเป็นมาของคุณน้าประทุมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

แล้ว จากนั้นผู้วิจัยจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน มอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบศึกษา ค้นคว้าเพียงคนละ 1 หัวข้อ สมาชิกทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแยกย้ายจากกลุ่มบ้าน ไปจับกลุ่มใหม่เพื่อทำการศึกษาเอกสารหรือค้นคว้าเพิ่มเติมในส่วนที่ตนเองได้รับมอบหมาย โดยสมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกัน จะไปนั่งรวมกลุ่มเพื่อช่วยกันค้นคว้า และเตรียมนำไปสอนหรือให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มบ้าน เมื่อกลับมายังกลุ่มบ้าน มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวน ให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน จากนั้นช่วยกันทำใบงานสรุปเนื้อหาความรู้ เมื่อทำใบงานเสร็จนักเรียนและผู้วิจัยร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง และกล่าวชื่นชมนักเรียนที่ตั้งใจในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยพบว่านักเรียนตื่นตัวตลอดเวลาในระหว่างที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้ รู้สึกเกิดความมั่นใจเมื่อนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาพูดคุยกับสมาชิกในกลุ่ม

แผนที่ 4 ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้การจัดทีมแข่งขัน Team – Games – Tournament) เป็นเทคนิครูปแบบหนึ่งในการสอนแบบร่วมมือ เพิ่มการเล่นและการแข่งขันเข้ามาช่วยในกิจกรรมด้วย เหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนในจุดประสงค์ที่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยผู้วิจัยจัดทีมของนักเรียนโดยจัดให้ความสามารถกัน และเมื่อถึงช่วงของการแข่งขัน คนที่มีความสามารถเท่ากันจะแข่งขันด้วยกัน มีการเสริมแรงด้วยการให้คะแนน โบนัสเมื่อนักเรียนคนนั้นได้คะแนนสูงสุด จากนั้นนักเรียนกลับมายังกลุ่มที่จับไว้ให้ครั้งแรก และช่วยกันรวมคะแนนที่แต่ละคนไปแข่งขันมา พร้อมกับประกาศผลคะแนนหน้าชั้นเรียน ซึ่งได้ใช้เทคนิคดังกล่าวในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีความสุขกับการเล่นเกมส์ เพราะเกมส์ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น เมื่อมาแข่งขันกันกับเพื่อนในชั้นเรียน นักเรียนทุกคนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมและมีสมาธิในการรับฟังคำถาม มีสติในการตอบคำถาม ทำให้นักเรียนได้รับทั้งความรู้ และรู้จักการยอมรับผลคะแนนที่ตนเองได้ปฏิบัติลงไป

แผนที่ 5 ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together : LT) โดยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาหาความรู้ และนำมาอภิปรายในกลุ่มย่อย พร้อมลงมือสรุปความรู้ลงในใบงานในรูปแบบแผนผังความคิด ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน รู้จักที่จะนำเสนอความรู้ที่ตนเองเข้าใจถ่ายทอดให้เพื่อนรับฟัง รู้จักปรับตัวและยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น ทำให้ทำงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ให้นักเรียนลงมือทำใบงาน ร่วมกันอภิปราย ด้วยการตรวจผลงานกลุ่มและผลงานรายบุคคล มีการทดสอบความรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ใช้หลักเชื่อมโยงระหว่างนักเรียนด้วยกันและครูกับนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน นักเรียนต้องทบทวน คิดใคร่ครวญ ทำความเข้าใจกับเนื้อหาด้วยตนเองก่อน และ

การได้ฟังความคิดเห็นของเพื่อนก็เป็นการเพิ่มเติมความรู้ ความเข้าใจเพิ่มยิ่งขึ้น จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อดูการพัฒนาของนักเรียน ผู้วิจัยสังเกตได้ว่าคะแนนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ผ่านเกณฑ์ทุกคน

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม เป็นการสรุปบทเรียนหลังได้รับการสอน ผู้วิจัยจะเพิ่มพูนเนื้อหาความรู้เพิ่มเติมให้กับนักเรียน ประเมินผลการทำงานกลุ่ม ที่มีทั้งจุดเด่นและสิ่งที่ต้องปรับปรุง กล่าวชมเชยและให้กำลังใจกับกลุ่มนั้นๆ จากนั้นนำกิจกรรมไปเขียนบันทึกสิ่งที่ได้จากการเรียนในช่วงเวลานั้น ในรูปแบบความรู้ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรมร่วมกับครูและเพื่อนในห้องเรียน

ในขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลนี้ผู้วิจัย ได้นำการเรียนรู้แบบร่วมมือในเรื่องของการประเมินผลการทำงานกลุ่ม กล่าวชมเชยให้กำลังใจ เมื่อถึงกิจกรรมสุดท้ายของการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ใช้หลักการพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ โดยการให้นักเรียนเขียนบันทึกการเรียนรู้อธิบายความรู้สึก หรือสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ในคาบเรียน เพื่อทบทวน ใคร่ครวญสิ่งที่ผ่านมาจากการเรียน ได้ฝึกสติ โดยการมองสะท้อนตัวผู้เรียนเอง ซึ่งกิจกรรมนี้ทำให้ผู้วิจัยทราบความรู้สึกของนักเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ นายณัฐปคัลภ์ ตั้งชัยชนะกิจ ได้บันทึกไว้ในช่วงเวลาที่สอนเรื่องหน้าที่เครื่องดนตรีมอญ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ว่า “การแกะสลักลายของฮ่องมอญ มีรายละเอียดเยอะมาก แต่ก็มีคุณค่าในงานศิลปะ หลังจากที่นักเรียนได้ลองให้ลากเส้นส่วนประกอบของฮ่องมอญในต้นชั่วโมง รู้สึกว่าตัวเองสามารถทำได้และวาดได้อย่างสวยงาม” นางสาวอรสุมา มงคลยง ได้บันทึกว่า “ปกติจะสนใจฟังเพลงของปีพาทย์มอญอย่างเดียว เพราะมีความสามารถในด้านนาฏศิลป์ ไม่คิดว่าส่วนประกอบของเครื่องดนตรีมอญนั้นน่าสนใจเช่นกัน หนูรู้สึกประทับใจและสนุกทุกครั้งที่ได้เรียนวิชานี้ และคุณครูสอนเข้าใจ อยากให้วงปีพาทย์มอญอยู่คู่กับจังหวัดปทุมธานีและคนไทยไปนานๆ ค่ะ” และเมื่อถึงชั่วโมงสุดท้ายของการเรียน ผู้วิจัยได้แจกกระดาษใบเล็กๆ ให้กับนักเรียนทุกคนเพื่อให้นักเรียนได้คิดใคร่ครวญก่อนลงมือเขียนความรู้สึกของตนเองลงกระดาษใบเล็กๆ สอดคล้องกับจิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร (2553: 217) กิจกรรมที่นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงด้านในของการจัดการเรียนรู้ คือการเขียนบันทึก (journal) ซึ่งการเขียนบันทึกเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสไตร่ตรองถึงเหตุการณ์ เรื่องราว และความคิดเห็นที่เกิดขึ้นมาในแต่ละวันทำให้ได้เห็นถึงการเปลี่ยนตนเอง และเกิดการยอมรับตนเองมากขึ้น

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ผู้วิจัยได้แบ่งความพึงพอใจเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับมากที่สุด 2 ด้าน โดยความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

ด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการสอดแทรกแนวคิดของครุภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในหลักสูตร เป็นเพราะนักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ท้องถิ่นและสังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่ เพราะภูมิปัญญาจัดเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญยิ่งของมนุษย์ สิ่งดังกล่าวส่งเสริมองกามขึ้นจากความรอบรู้ประสบการณ์ผนวกด้วยความเคยชินในการหยั่งรู้อย่างลุ่มลึก เพื่อการปรับเปลี่ยนสภาพทรัพยากรและองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมให้เพิ่มพูนคุณค่าขึ้นอย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆของชุมชน ท้องถิ่น และสังคมของตน สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2537, น. 22) ว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่เป็นรากฐานของสังคมแต่ละสังคม สามารถเป็นเครื่องมือที่ทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจเนื้อหาที่เรียนมีเน้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีสรุปอภิปรายระหว่างครูกับนักเรียนหลังจัดกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียนเสมอ

ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้ว นักเรียนพึงพอใจในการมีความสุขสนุกสนานในการเรียนเป็น เพราะนักเรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้จำเป็นต้องผ่านกระบวนการความจริงจัง ความสัมพันธ์ทางสังคมก็มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับความสุขภายในชีวิต รวมทั้งส่งผลต่อสุขภาพและความยืนยาวของชีวิต เพราะความสัมพันธ์เชื่อมโยงโดยตรงกับอารมณ์ ทำให้เราได้รับความสุข ความพอใจ และความสงบ การที่ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน ต้องการที่จะเรียนรู้ ร่วมกิจกรรมต่างๆในการเรียน มีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน เมื่อผู้เรียนมีความสุขก็จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับ เจริญขวัญ นำพา (2554: 181) พบว่าเมื่อผู้เรียนมีความสุขแล้ว จะทำให้ผู้เรียนตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจในความเหมาะสมของสื่อการสอนและเนื้อหา เป็นเพราะว่าผู้วิจัยเลือกใช้สื่อการสอนที่มีลักษณะเฉพาะตัว สอดคล้องกับจุดประสงค์แต่ละแผนการเรียนรู้ และนักเรียนเป็นสิ่งที่มียุทธียุทธต่อการรับรู้สื่อการสอน ในการ

เลือกสื่อการสอนต้องพิจารณาลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน เช่น อายุ ความสนใจ ระดับสติปัญญา วัฒนธรรม และประสบการณ์เดิม ดังนั้นการเลือกสื่อการสอนที่ให้เนื้อหาสาระครอบคลุมตามเนื้อหาที่จะสอน มีการให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และมีรายละเอียดมากเพียงพอที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ด้านการประเมินผล พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในความหลากหลายของการวัดผลการเรียนรู้ เน้นการวัดผลตามสภาพจริง และจากใบงานที่มอบหมายในแต่ละชั่วโมง ซึ่งความพึงพอใจดังกล่าว เกิดขึ้นได้เพราะการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเป็นกระบวนการสำคัญที่มีส่วนเสริมสร้างความสำเร็จให้กับนักเรียน ดังนั้นในการวัดและประเมินผลจึงประเมินผลโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประเมินผลตามสภาพจริงยังเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้ได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและรอบด้าน

สรุปได้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือนั้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่หลากหลาย ภายใต้หลัก 7 C's ของจิตตปัญญาศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ถ่ายทอดผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แท้จริงนั้นคือการนำคตินิยม ความเชื่อ หลักการพื้นฐานที่เกิดบรรพบุรุษ หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และจริยธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงาม และความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจึงทำให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้นักเรียนรู้จักไตร่ตรองในการคิด และกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศแห่งความรักความเมตตาทำให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ในทางบวกกับบุคคลรอบข้าง ดังนั้นบทบาทของโรงเรียนที่จะจัดการเรียนการสอนเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและเชื่อมโยงสู่ความรู้ที่เป็นสากลในท้องถิ่นมีสิ่งดีมากมายที่ถ่ายทอดกันมาอย่างต่อเนื่องสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ นอกจากความรู้ที่ได้รับแล้ว การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน ย่อมช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความหมาย ยิ่งหากให้นักเรียนได้นำความรู้มาใช้เพื่อสร้างสรรค์พัฒนาท้องถิ่นด้วยแล้วย่อมจะเกิดประโยชน์มากมาย ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ต้องที่เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมแห่งความเป็นไทยในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

8.1.1 การทำกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาในบางกิจกรรมใช้เวลามาก ครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ดังเช่น หลักการความรักความเมตตาเหมาะกับการทำกิจกรรมทักทายในการพบกันครั้งแรก เพื่อให้นักเรียนได้ทำความรู้จักกัน และมีความพร้อมในการที่จะรับรู้สิ่งใหม่ที่จะเกิดขึ้น

8.1.2 ครูผู้สอนควรเลือกใช้การจัดการเรียนแบบร่วมมือที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ นักเรียนได้มีความสุขกับการจัดการเรียนการสอน

8.1.3 ควรมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในกระบวนการกลุ่ม โดยมีการจดบันทึกและเก็บข้อมูลระหว่างการเรียนรู้ และนำข้อมูลนั้นมาเป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน

8.1.4 ควรเลือกสถานที่ที่มีความสงบเพื่อเหมาะสมต่อการการไขสมาธิในการคิดใคร่ครวญ

8.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในกระบวนการฝึกฝนศิลปะดนตรี ซึ่งมีผลต่อการพัฒนามิติภายในเป็นองค์รวม

8.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา สามารถจัดควบคู่ไปในรูปแบบการศึกษาคู่ขนานได้

8.2.3 ควรมีการศึกษาเจตคติของนักเรียนโดยใช้กระบวนการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการปลูกฝังและส่งเสริมเจตคติที่ดีให้กับนักเรียน

8.2.4 ควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

- Brady Richard. (2007). Learning to stop, stopping to Learn: Discovering the Contemplative Dimension in Education. *Journal of Trasformative Education*(5), 372-394.
- Duerr Maia. (2003). Survey of Transformative and Spirittual Dimension of Higher Education. *Journal of Trasformative Education*, 177-211.
- Herzberg Fredrick. (1959). The Motivation to work. New York : John Wiley and Sons.
- Johnson David. (1989). Cooperative Learning in Mathematics Education. In *New Directions for Elementary School Mathematics.*, 235-237.
- Slavin Robert E. (1987). Cooperative Learning and Cooperative School. *Education Leadership.*, 45(3), 7-13.
- Unkefer Robert F. (1992). Music Therapy in treatment of Adult with Mental Disorders : . New York.
- wheeler R. (1990). *Effects of Cooperative and Comprehension*. Cambridge University.
- กริช สืบสนธิ์. (2538). วัฒนธรรมและพฤติกรรมกรรมการสื่อสารในองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 2..): กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กลุ่มบริหารวิชาการ. (2560). หลักสูตรโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม. ปทุมธานี.
- จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร. (2550). การวิจัยและพัฒนาจิตตปัญญาศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา. In. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑาพวรรณ์ ผดุงชีวิต. (2552). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: การตีความเชิงวิพากษ์ว่าด้วยมิติทาง วัฒนธรรมจากมุมมองหลังสมัยใหม่ The Philosophy of Sufficiency Economy: A Critical Hermeneutics on the Cultural Dimensions from the Postmodern-based Perspectives. *NIDA Development Journal*.
- เจริญขวัญ น้าพา. (2554). ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการเชื่อมโยง และความสุขในการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2539). หนังสือดนตรีไทยอุดมศึกษา.

- ชลลดา ทองทวี. (2551). จิตตปัญญาศึกษา: การสำรวจและสังเคราะห์ความรู้จิตตปัญญาศึกษาเบื้องต้น. โครงการวิจัยและจัดการความรู้จิตตปัญญาศึกษา ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล., 4(2), 3.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี: กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงคุณ จันทรจร. (2553). การถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านในเรื่องทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเลิง. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ธนา นิลชัยโกวิทย์. (2550). โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้การอบรมและกระบวนการด้านจิตตปัญญาศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).
- ธนา นิลชัยโกวิทย์. (2551). การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและจิตตปัญญาศึกษา ในจิตตปัญญาศึกษา : การศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์: รวมบทความการประชุมวิชาการ ประจำปี 2551. กรุงเทพฯ: โครงการศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธนา นิลชัยโกวิทย์. (2552). ศิลปะการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง : คู่มือกระบวนการจิตตปัญญา (พิมพ์ครั้งที่ 1..): กรุงเทพฯ : ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัมพร อุดมไพโรจตรกุล. (2547). เศรษฐศาสตร์การจัดการ พิมพ์ครั้งที่ 5. โครงการตำรา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทสาร, ส., วิมลลักษณ์, ช., และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ส. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา: กรุงเทพฯ : สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นัยพวรรณ วรรณศิริ. (2550). มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม: กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2557). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล = *Research in measurement and evaluation* (พิมพ์ครั้งที่ 2..): กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2537). วัฒนธรรมกับการพัฒนา: กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ประเวศ วะสี. (2547). การพัฒนาต้องเอาวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง (พิมพ์ครั้งที่ 2..): กรุงเทพฯ : กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

ประเวศ วะสี. (2550). ระบบการเรียนรู้ใหม่ ไปให้พ้นวิกฤตแห่งยุคสมัย: กรุงเทพฯ : ร่วมด้วยช่วยกัน.

พงษ์ธร ตันติฤทธิ์ศักดิ์. (2552). คีอชีวิต คือจิตตปัญญาศึกษา. กรุงเทพฯ: สอนเงินมีนา.

พงษ์สิริ ศิลปบรรเลง. (2540). การศึกษาเพลงร่ำมอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปรินิพนธ์
(ศศ.ม. (มานุษยวิทยา)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ethno/Pongsiri_S.pdf

http://ils.swu.ac.th:8991/F?func=service&doc_library=SWU01&local_base=SWU01&doc_number=000125861&sequence=000001&line_number=0001&func_code=DB_REC&ORDS&service_type=MEDIA

พาสณา จุลรัตน์. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องผลกระทบกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสุขในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ.

พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เข้าส์ออฟเคอร์มิสท์.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน: กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ พว.

พิศาล บุญผูก. (2558). ปีพาทย์มอญร่ำ: นนทบุรี : สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). พจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2 (พิมพ์ครั้งที่ 1.): กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ล้วน สายยศ. (2541). เทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3 [ฉบับปรับปรุง.]): กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544: กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

วันชัย ก่อนกำเนิด. (2550). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยวิธีเรียนแบบร่วมมือกับวิธีเรียนแบบอิสระ ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ [ทัศนศิลป์] เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. In: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิจักขณ์ พานิช. (2550). เรียนรู้ด้วยใจอย่างไคร่ครวญ : การศึกษาดังเส้นทางแสวงหาทางจิตวิญญาณ: กรุงเทพฯ : สอนเงินมีมา.

วิมลศรี ศุภสิริวรรณ. (2552). แนวคิดและแนวทางในการใช้วรรณคดีสร้างการเรียนรู้ด้วยใจอย่าง

- ใคร่ครวญในผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา หนังสือรวบรวมบทความการประชุมวิชาการ
นครปฐม: โครงการศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2543). โครงการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มี
ความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์ กรณีศึกษา : โฉงเรียนผไทอุคตมศึกษา. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2552). วิสัยทัศน์ศิลปวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 1..): กรุงเทพฯ : ศูนย์สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีระ พันธุ์เสือ. (2558). ปัทมามอญ (พิมพ์ครั้งที่ 1..): กรุงเทพฯ : สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สนอง คลังพระศรี. (2541). ดนตรีวิทยาดนตรีฉบับแรก ของแผ่นดินสยามที่อุทิศให้. วารสาร
ศิลปวัฒนธรรม., 19(5).
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กทม: ประสานการพิมพ์.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 1..): กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- สุภาพักตร์ สังข์เงิน. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วันสำคัญ
ทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่
5. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัคพงศ์ สุขมาตย์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา. ปรินิพนธ์ (กศ.ด. (การวิจัยและ
พัฒนาหลักสูตร)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
http://thesis.swu.ac.th/swudis/Cur_Re_Dev/Aukkapong_S.pdf
- http://ils.swu.ac.th:8991/F?func=service&doc_library=SWU01&local_base=SWU01&doc_number=000310221&sequence=000001&line_number=0001&func_code=DB_REC&ORDS&service_type=MEDIA
- อานนท์ อาภาภิรม. (2546). สังคมวัฒนธรรมและประเพณีไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2..): กรุงเทพฯ : โอ
เดียนสโตร์.
- อาภรณ์ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5, (ฉบับปรับปรุง)). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อารี พันธุ์ณี. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน: กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ 1999.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/5๐๖

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปปูล่ามูด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิขณันต์เศก ย่านเดิม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.นรินทร์ ดาก่อนทอง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ

1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปปูล่ามูด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ
2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปปูล่ามู ก่อน-หลังเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปปูล่ามูด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 089 987 8697

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ศาสตราจารย์ ดร.เอกปัญญาสุกุล

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสุกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/503

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสิริรักษ์ พู่เพ็ญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิขณันต์เศก ย่านเดิม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ก่อน-หลังเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 089 987 8697

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสิริรักษ์ พู่เพ็ญ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ศาสตราจารย์

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/501

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

20 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เนื่องด้วย นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลิขณันเศก ยานเดิม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ก่อน-หลังเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

ที่ อว 8718/502

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 วันที่ 662

วันที่ 04 ส.ค. 2563

เวลา 14.30

ผู้รับ

วิชาการ

20 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

เนื่องด้วย นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิขณันต์เศก ย่านเดิม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 45 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่านระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2563 ถึงเดือนตุลาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ชน ผู้อำนวยการ

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์ ดร.สิริรัช พู่เพื่อง

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย อดิเรก)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ตามเสนอ

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

นางสาวสิริรัช พู่เพื่อง

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 987 8697

ภาคผนวก ข

- แผนการจัดการเรียนรู้
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- แบบสอบถามความพึงพอใจ

แผนการจัดการเรียนรู้
เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

รายวิชา ศิลปะพื้นฐาน 1 รหัส ศ31101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง
ผู้สอน

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ศ31101 ชื่อรายวิชา ศิลปะพื้นฐาน 1 (ดนตรี) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลา 10 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ศึกษาเข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีได้อย่างอิสระ ชื่นชมในดนตรีและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยอธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรรค์งานดนตรีแตกต่างกัน เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล วิเคราะห์สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

โดยใช้กระบวนการถ่ายทอดความรู้ คิดวิเคราะห์ อภิปราย จำแนก สืบค้นข้อมูล นำเสนอ และประเมินค่า ร่วมกับกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา แสดงถึงความสามารถในการสื่อสารความรู้ได้อย่างถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ และเกิดการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี

เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างมีสุนทรียศาสตร์ได้ถูกต้องและอิสระ เห็นคุณค่าความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีวินัย ใฝ่เรียนรู้และมุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/1 อธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรรค์งานดนตรีแตกต่างกัน

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

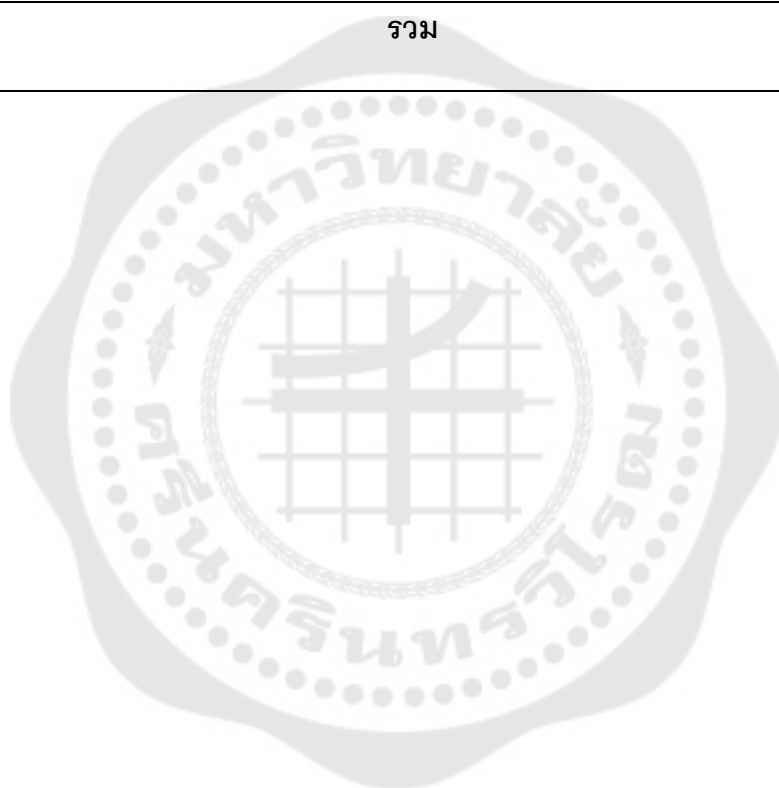
รวม 4 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชา

รหัสวิชา ศ31101 ชื่อรายวิชา ศิลปะพื้นฐาน 1 (ดนตรี) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลา 10 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
1.	วัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี	ศ 2.1 ม.4-6/7 ศ 2.2 ม.4-6/3	วัฒนธรรมในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น มีลักษณะ ที่แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น ในจังหวัด ปทุมธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชาวมอญอาศัย อยู่หนาแน่น ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา คน มอญจะมีประเพณี และความเชื่อต่าง ๆ ที่ สำคัญมากมาย โดยเฉพาะประเพณีตั้งแต่ แรกเกิด จนถึงสิ้นชีวิตของมอญ	2
2.	วัฒนธรรมปี พาทย์มอญ	ศ 2.1 ม.4-6/1 ศ 2.1 ม.4-6/7 ศ 2.2 ม.4-6/2 ศ 2.2 ม.4-6/3	ปีพาทย์มอญเป็นมรดกทางวัฒนธรรมดนตรี อย่างหนึ่งของชนชาติมอญที่ได้เข้ามาปรากฏ ในแผ่นดินไทยเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก น่าจะเข้ามาพร้อมกับการอพยพของชนชาติ มอญ ซึ่งพิจารณาตามหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ จะอยู่ในช่วงที่กรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานีในระบะเวลานั้น ชาวมอญได้ อพยพและเครื่องดนตรีหรือเครื่อง ประกอบการรื่นเริงเข้ามาด้วย	6

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	สอบก่อนเรียนและหลังเรียน			2
	รวม			10

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่น

รหัสวิชา ศ31101 ชื่อรายวิชา ศิลปะพื้นฐาน 1 (ดนตรี) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลา 2 ชั่วโมง
ผู้สอน นางสาวสิริรักษ์ พู่เพื่อง โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจาก วัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

2. สาระสำคัญ

วัฒนธรรมในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น มีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น ในจังหวัด ปทุมธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชาวมอญอาศัยอยู่หนาแน่น ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา คนมอญจะมี ประเพณี และความเชื่อต่าง ๆ ที่สำคัญมากมาย โดยเฉพาะประเพณีตั้งแต่แรกเกิด จนถึงสิ้นชีวิต ของมอญนั้น ก็คล้ายๆกับของไทย นอกจากนี้ยังมีประเพณีอื่น ๆ ตลอดทั้งศิลปวัฒนธรรมของมอญ อีกมากมาย เช่น แห่หางหงส์ แห่กแห่ปลาไปปล่อยในเทศกาลสงกรานต์ ประเพณีงานศพ ประเพณีมอญร้องไห้ การแต่งกายไว้ผม การเล่นสะบ้ามอญ มอญรำ ทะแยมอญ ปี่พาทย์มอญ เป็นต้น ถึงแม้ว่าชาวมอญจะอพยพเข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลานานหลายร้อยปีแล้วก็ตาม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่นี้ย่อมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าชาวมอญ ยังคงอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของตนเองได้อย่างดี

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น

- ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น

- ประวัติและความสำคัญของวัดหงษ์ปทุมมาวาส

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการคิด 3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี	1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ใฝ่เรียนรู้ 3. มุ่งมั่นในการทำงาน 4. รักความเป็นไทย

5. ชิ้นงานหรือภาระงาน

1. ใบงาน
2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My passport)

6. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
6.1 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน 1. ใบงาน 2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My passport)	1. แบบประเมิน	1. ใบงาน	ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์
6.2 การประเมินระหว่างเรียน - ด้านความรู้ 1. มีความรู้เกี่ยวกับประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น 2. มีความรู้ประวัติและความสำคัญของวัดหงษ์ปทุมมาวาส	1. ทำใบงาน	1. ใบงาน	ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- ด้านสมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน 1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการคิด 3. สมรรถนะในการใช้ เทคโนโลยี	1. สังเกตสมรรถนะใน การสื่อสาร 2. สังเกตสมรรถนะใน การคิด 3. สังเกตสมรรถนะใน การใช้เทคโนโลยี	1. แบบประเมิน พฤติกรรม 2. แบบประเมิน พฤติกรรม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
- ด้านคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ใฝ่เรียนรู้ 3. มุ่งมั่นในการทำงาน 4. รักความเป็นไทย	1. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	1. แบบประเมิน พฤติกรรม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินใบงาน เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น	อธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ถูกต้อง ชัดเจน ครบทั้งหมด	อธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ถูกต้อง ชัดเจน ผิด 1 ข้อ	อธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ถูกต้อง ชัดเจน ผิด 2 ข้อ	อธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ถูกต้อง
2. การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น	การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ถูกต้อง ชัดเจน ครบทั้งหมด	การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น ผิด 1 ข้อ	การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น ผิด 2 ข้อ	การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ถูกต้อง
3. การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น	การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นถูกต้อง ชัดเจน ครบทั้งหมด	การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น ผิด 1 ข้อ	การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น ผิด 2 ข้อ	การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ถูกต้อง
4. การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมมาวาส	การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมมาวาสถูกต้อง ชัดเจน ครบทั้งหมด	การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมมาวาส ผิด 1 ข้อ	การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมมาวาส ผิด 2 ข้อ	การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมมาวาสไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	14 - 16	13 - 12	11- 8	ต่ำกว่า 7
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

รายการประเมิน

1. ใบงาน
2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport)
3. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. แบบสังเกตพฤติกรรม สมรรถนะของผู้เรียน
5. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
6. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

7. กิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง ที่	ชื่อเรื่อง	วิธีสอน/เทคนิคการสอน	เวลา (ชั่วโมง)
1	ประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น	หลักความรักความเมตตา เทคนิคคู่คิดสี่สหาย	1
2	ประวัติและความสำคัญของวัด หงษ์ปทุมมาวาส	หลักพิจารณาอย่างใคร่ครวญ เทคนิคการเล่าเรื่องรอบวง	1
รวม			2

8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้	แหล่งเรียนรู้
1. วารสารต่างๆ 2. วีดิทัศน์ 3. สื่อ Power point 4. ใบความรู้	1. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ 2. ห้องสมุด 3. หอศิลป์ 4. สำนักวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี 5. วัดหงษ์ปทุมมาวาส

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง)

วันที่.....

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด
✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบาย ความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สร้างความ สามัคคี ประองคอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนาตามโอกาส				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่ โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น				
2. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
3. มุ่งมั่นในการ ทำงาน	6.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.3 ทุ่มเท ทำงาน อดทน ไม่ทอดทิ้งปัญหาและอุปสรรค				
	6.4 ชื่นชมผลงานความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ				
4. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / /

รายละเอียดเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	มีการแสดงออกถึงการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ดีมาก	มีการแสดงออกถึงการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ดี	มีการแสดงออกถึงการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ในบางครั้ง	ไม่มีการแสดงออกถึงการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ใฝ่เรียนรู้	แสวงหาความรู้ มีการจดบันทึก และสรุปความรู้ที่ได้รับได้อย่างดีมาก	แสวงหาความรู้ มีการจดบันทึก และสรุปความรู้ที่ได้รับได้อย่างดี	แสวงหาความรู้ มีการจดบันทึก และสรุปความรู้ที่ได้รับได้เป็นส่วนใหญ่	ไม่ค่อยแสวงหาความรู้ การจดบันทึก และสรุปความรู้ที่ได้รับ
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดีมาก	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดี	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายได้พอใช้	ไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย
4. รักความเป็นไทย	เห็นคุณค่าและจิตสำนึกในความเป็นไทยได้อย่างดีมาก	เห็นคุณค่าและจิตสำนึกในความเป็นไทยได้อย่างดี	เห็นคุณค่าและจิตสำนึกในความเป็นไทยในบางส่วน	ไม่เห็นคุณค่าและจิตสำนึกในความเป็นไทย

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
50 - 56	ดีมาก
45 - 49	ดี
36 - 44	พอใช้
ต่ำกว่า 35	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม

สมรรถนะผู้เรียน

ชื่อ..... ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมความสามารถของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความสามารถทางด้านการคิด				
2	ความสามารถทางด้านการสื่อสาร				
3	ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / /

รายละเอียดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะผู้เรียน

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความสามารถทางด้านการคิด	มีความสามารถทางด้านการคิดได้อย่างดีมาก	มีความสามารถทางด้านการคิดได้ดี	มีความสามารถทางด้านการคิดในบางครั้ง	ไม่มีความสามารถทางด้านการคิด
2. ความสามารถทางด้านการสื่อสาร	มีความสามารถทางด้านการสื่อสารได้อย่างดีมาก	มีความสามารถทางด้านการสื่อสารได้ดี	มีความสามารถทางด้านการสื่อสารในบางครั้ง	ไม่มีความสามารถทางด้านการสื่อสาร
3. ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีได้อย่างดีมาก	มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีได้ดี	มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีในบางครั้ง	ไม่มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยี

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11- 12	ดีมาก
18 - 10	ดี
6 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม

การทำงานรายบุคคล

ชื่อ..... ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคลของนักเรียนในระหว่างเรียนและ
นอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความตั้งใจในการทำงาน				
2	ความรับผิดชอบ				
3	การตรงต่อเวลา				
4	ความสะอาดเรียบร้อย				
5	ผลสำเร็จของผลงาน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / /

รายละเอียดเกณฑ์การประเมินการทำงานรายบุคคล

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความตั้งใจในการทำงาน	ตั้งใจทำงาน กระตือรือร้นในการทำงานได้ดีมาก	ตั้งใจทำงาน กระตือรือร้นในการทำงานได้ดี	ตั้งใจทำงาน กระตือรือร้นในการทำงานได้พอใช้	ไม่ตั้งใจทำงาน กระตือรือร้นในการทำงาน
2. ความรับผิดชอบ	ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดี มาก	ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดี	ทำงานที่ได้รับมอบหมายในบางครั้ง	ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย
3. การตรงต่อเวลา	เข้าเรียนและส่งงาน ทันเวลาทุกชิ้น	เข้าเรียนและส่งงาน ทันเวลาบางชิ้น	เข้าเรียนและส่งงาน ทันเวลาในบางครั้ง	ไม่เข้าเรียนและส่งงานไม่ทันเวลา
4. ความสะอาดเรียบร้อย	รักษาความสะอาดได้ดี ดีมาก	รักษาความสะอาดได้ดี	รักษาความสะอาดในบางครั้ง	ไม่รักษาความสะอาด
5. ผลสำเร็จของผลงาน	ประสบความสำเร็จ ในผลงานที่ได้รับมอบหมายดีมาก	ประสบความสำเร็จ ในผลงานที่ได้รับมอบหมายดี	ประสบความสำเร็จ ในผลงานที่ได้รับมอบหมายในบางครั้ง	ไม่ประสบความสำเร็จ ในผลงานที่ได้รับมอบหมาย

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18- 20	ดีมาก
113 - 17	ดี
10 - 12	พอใช้
ต่ำกว่า 9	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม

การทำงานกลุ่ม

ชื่อ..... ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การยอมรับฟังคนอื่น				
3	การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงาน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / /

รายละเอียดเกณฑ์การประเมินการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การแสดงความคิดเห็น	แสดงความคิดเห็นในการทำงานได้ดีมาก	แสดงความคิดเห็นในการทำงานได้ดี	แสดงความคิดเห็นในการทำงานได้พอใช้	ไม่แสดงความคิดเห็นในการทำงาน
2. การยอมรับฟังผู้อื่น	ยอมรับฟังผู้อื่นได้อย่างดีมาก	ยอมรับฟังผู้อื่นได้ดี	ยอมรับฟังผู้อื่นได้อย่างบางครั้ง	ไม่ยอมรับฟังผู้อื่นได้
3. การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายทุกชิ้น	ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายในบางชิ้น	ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายน้อยครั้ง	ไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
4. ความมีน้ำใจ	มีน้ำใจดีมาก	มีน้ำใจดี	มีน้ำใจในบางครั้ง	ไม่มีน้ำใจ
5. การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงาน	มีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานดีมาก	มีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานดี	มีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานในบางครั้ง	ไม่มีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงาน

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน ระดับคุณภาพ

18 - 20 ดีมาก

14 - 17 ดี

10 - 13 พอใช้

ต่ำกว่า 10 ปรับปรุง

แบบประเมินการวาดภาพ

ชื่อ..... ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมความสามารถของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การเลือกวาดภาพสื่อความหมาย				
2	การเล่าเรื่องราว				
3	ความสวยงาม				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... / /

รายละเอียดเกณฑ์การประเมินการวาดภาพ

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1.การเลือกวาดภาพสื่อความหมาย	วาดภาพสื่อความหมายได้ดีมาก	วาดภาพสื่อความหมายได้ดี	วาดภาพสื่อความหมายได้พอใช้	วาดภาพไม่สื่อความหมาย
2.การเล่าเรื่องราว	เล่าเรื่องราวได้อย่างดีมาก	เล่าเรื่องราวได้อย่างดี	เล่าเรื่องราวได้พอใช้	เล่าเรื่องราวไม่ชัดเจน
3.ความสวยงาม	วาดภาพได้สวยงามดีมาก	วาดภาพได้สวยงามดี	วาดภาพได้สวยงามพอใช้	วาดภาพไม่สวยงาม

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11- 12	ดีมาก
18 - 10	ดี
6 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

เรื่อง ประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมชาวมอญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวสิริรักษ์ พู่เพื่อง

โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจาก วัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

2. สาระสำคัญ

มอญเป็นชาติหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่นับถือศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เมื่อเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ก็สร้างวัดเป็นวัดมอญขึ้นในชุมชนของตน ซึ่งใช้เป็นสถานที่ประกอบ พิธีกรรมทางศาสนา และเป็นที่ให้การศึกษาแก่เด็ก ๆ ด้วย อีกสิ่งหนึ่งที่จะพบเห็นได้จากวัดมอญก็คือ เสาหงส์ และเจดีย์มอญ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ อันเป็นเครื่องหมายสำคัญของวัดมอญ เรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณี มอญเป็นชนชาติที่เคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเองมาก ดังนั้นชาวมอญที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทยก็ล้วนแต่ได้ปฏิบัติวัฒนธรรมประจำชาติอยู่ด้วยกัน เช่น พิธีตรุษสงกรานต์ ปล่อยปลา เล่นสละบ้า เพลงร้อง เพลงดนตรี เครื่องเป่าพาทย์และพิธีการต่างๆ เป็นต้น เนื่องจากมอญได้สูญเสียเอกราชให้กับพม่าเป็นเวลานานนับหลายร้อยปี แต่มอญก็ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของตนได้ตลอดมา ตราบทุกวันนี้ และในปัจจุบันก็ยัง มีผู้รู้จักชาวมอญอยู่เสมอ ทั้งนี้ย่อมเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า ขนบธรรมเนียมประเพณีแห่งชาติเป็น เครื่องแสดงความเป็นเชื้อชาติได้อย่างดียิ่ง ถึงกับมีคำกล่าวที่ว่า “มอญไร้แผ่นดินแต่ไม่สิ้นชาติ”

3. สมรรถนะ

1. สมรรถนะในการสื่อสาร

2. สมรรถนะในการคิด

3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความรู้

1. ประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมชาวมอญ

2. ความแตกต่างของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม

4.2 ทักษะ/กระบวนการ

1. อธิบายความรู้เกี่ยวกับประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมชาวมอญ

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม

4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2. ใฝ่เรียนรู้

3. มุ่งมั่นในการทำงาน

4. รักความเป็นไทย

5. ชิ้นงานหรือภาระงานที่แสดงผลการเรียนรู้

1. ใบงาน

2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport)

6. การประเมิน

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ตรวจใบงาน	1.ใบงาน	1.ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์
2.สังเกตความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ใฝ่เรียนรู้ และรักความเป็นไทย	2.แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3.ประเมินความสามารถด้าน 1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการคิด 3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี	3.แบบประเมินความสามารถด้านต่างๆ	3.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

7. กิจกรรมการเรียนรู้

(โดยใช้กระบวนการสอนตามแนวคิดปรัชญาศึกษาแบบร่วมมือ : เทคนิคจิตตปัญญาศึกษา (ความรักความเมตตา), เทคนิคคู่คิดสี่สาย)

➤ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี

ชั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมขนาดใหญ่ 1 วง จากนั้นครูเริ่มทำกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมโดยเริ่มจากการทักทาย และเดินทักทายด้วยคำว่า สวัสดี และส่งยิ้มให้กันพร้อมทั้งถามทุกข์สุขกันได้ โดยที่ครูผู้สอนจะเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ ในระหว่างทำกิจกรรม และจะปิดเพลงเมื่อหมดเวลา จากนั้นครูวางปากกาไว้ข้างๆ วงกลมของทุกคน แล้วแจ้งหัวข้อที่จะให้นักเรียนเขียนแทนการพูด คือ ความฝันของฉัน โดยใครพร้อมที่จะพูดให้หยิบปากกาขึ้นมาแล้วพูด คนอื่นๆ มีหน้าที่รับฟังเท่านั้น เมื่อพูดจบ ให้วางปากกาลง คนอื่นที่ต้องการพูดจะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกัน โดยบริหารเวลาให้ได้พูดทุกคน ประมาณคนละ 10 วินาที

2. เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนทุกคนหันหน้ามาหน้าชั้นเรียน ครูสนทนากับนักเรียน โดยให้นักเรียนอภิปรายสั้นๆ ตามแนวคำถาม ดังนี้

แนวคำถาม กิจกรรมที่ผ่านมาทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอะไรบ้าง

แนวคำตอบ - ได้เรียนรู้ว่าเวลาที่เรารู้อแล้วมีคนฟังทำให้เรารู้สึกดี

- ระหว่างเพื่อนพูด เราต้องฟังไปด้วยและคิดตามไปด้วย จะทำให้มี

สมาธิ

- ได้บอกความในใจ และสิ่งที่คาดหวัง

3. ครูร่วมสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการทำสมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport) เพื่อใช้บันทึกความรู้ความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน และนักเรียนสามารถเขียนแสดงความรู้สึกของนักเรียนเป็นข้อความสั้นๆ หรือเป็นภาพก็ได้ โดยนักเรียนสามารถตกแต่ง ระบายสีให้สวยงามตามใจชอบ

4. ครูเน้นให้นักเรียนรู้ว่า การทักทาย สนุทริยสนทนา สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport) เหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

5. ครูอธิบาย หลักการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และการเรียนแบบร่วมมือ และแจ้งให้นักเรียนทราบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่น นักเรียนจะได้รับการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

ขั้นสอน

1. ครูผู้สอนให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ที่มีการคละเพศ คละความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน) จากนั้นทำความเข้าใจกัน ร่วมกันตั้งชื่อกลุ่มที่ได้มาจากคำขวัญของ จังหวัดปทุมธานี และกำหนดบทบาทของสมาชิก

- 1.ผู้นำ
- 2.ผู้บันทึก
- 3.ผู้นำเสนอ
- 4.ผู้ประเมิน

2.ครูผู้สอนสอบถามนักเรียนถึงวัฒนธรรมในท้องถิ่นของนักเรียนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีลักษณะเด่นอย่างไร

3. ครูผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ผ่านโปรแกรม Power point พร้อมกับชี้ภาพประเพณีต่างๆ ในจังหวัดปทุมธานีมาให้นักเรียนดู จากนั้นให้นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการเล่าประสบการณ์ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า วัฒนธรรมของจังหวัดปทุมธานีเป็นอย่างไร

4. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดปทุมธานีมีความแตกต่างกันไปตามวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อลักษณะทางวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านในแต่ละภูมิภาค จึงทำให้วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน

5. ครูผู้สอนแจกกระดาษให้แต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 แผ่น โดยให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด แสดงความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี

ขั้นสรุป

1. จากนั้นนำข้อมูลความรู้มาสรุป แลกเปลี่ยนความรู้กันกับเพื่อนต่างกลุ่ม พร้อมทั้งนำชิ้นงานมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. ครูและนักเรียนร่วมกันทำใบงานและสรุปเนื้อหาความรู้เพิ่มเติมเรื่อง วัฒนธรรมของท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี

8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. วารสารต่างๆ
2. วิดีทัศน์
3. สื่อ Power point
4. ใบความรู้

8.2 แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
3. หอศิลป์ศิลปิน
4. สำนักวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี
5. วัดหงษ์ปทุมवास

9. สรุปผลการจัดการเรียนรู้

9.1 ด้านความรู้

.....

.....

.....

.....

9.2 ด้านทักษะ/กระบวนการ

.....

.....

.....

.....

9.3 ด้านคุณลักษณะ

.....

.....

.....

.....

9.4 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง)

วันที่.....

บัตรคำสั่ง

คำชี้แจง ให้สมาชิกกลุ่ม ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. เลือกประธานกลุ่มโดยประธานกลุ่มมีหน้าที่ ดำเนินการการอภิปราย สรุปผลการอภิปราย
2. เลือกเลขากกลุ่มโดยเลขานุการกลุ่มมีหน้าที่ จดบันทึก ผลการอภิปราย
3. สมาชิกกลุ่ม มีหน้าที่ ตามที่ประธานกลุ่มมอบหมายหรือ รับผิดชอบหน้าที่ตามความถนัด หรือ ตามความสมัครใจ เช่น เป็นผู้อ่าน เป็นผู้หาคำตอบ เป็นผู้ตรวจคำตอบ เป็นผู้นำเสนองาน
4. สมาชิกกลุ่มทุกคนร่วมกันตั้งชื่อกลุ่ม
5. ลงมือทำกิจกรรมโดย อ่านใบความรู้ร่วมวิเคราะห์ อภิปราย ข้อคำถามในใบงานแล้วบันทึกผลการอภิปรายลงใบงาน
6. เตรียมสมาชิกกลุ่ม 1 คน เพื่อนำเสนอผลการอภิปราย

ใบความรู้เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี

วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนในการดำเนินชีวิตที่ดั่งามที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาในชุมชนและสังคม วัฒนธรรมมีพื้นฐานมาจากสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ศาสนา และความเชื่อ

วัฒนธรรมในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น มีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น ในจังหวัดปทุมธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชาวมอญอาศัยอยู่หนาแน่น ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา คนมอญจะมีประเพณี และความเชื่อต่าง ๆ ที่สำคัญมากมาย โดยเฉพาะประเพณีตั้งแต่แรกเกิด จนถึงสิ้นชีวิตของมอญนั้น ก็คล้ายๆกับของไทย นอกจากนี้ยังมีประเพณีอื่น ๆ ตลอดทั้งศิลปวัฒนธรรมของมอญอีกมากมาย เช่น แห่ทางหงส์ แห่กแห่ปลา ไปปล่อยในเทศกาลสงกรานต์ ประเพณีงานศพ ประเพณีมอญร้องไห้ การแต่งกายไว้ผม การเล่นสะบ้ามอญ มอญรำ ทะแยมอญ ปี่พาทย์มอญ เป็นต้น ถึงแม้ว่าชาวมอญจะอพยพเข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลานานหลายร้อยปีแล้วก็ตาม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่นี้ย่อมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าชาวมอญยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของตนเองได้ดี

ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นของ จังหวัดปทุมธานี มีดังต่อไปนี้

การแต่งกายตามอัตลักษณ์ของชาวมอญ
โดยผู้ชายสูงอายุจะนุ่งผ้าถุงที่ลายตาหมากรุกเรียกว่า “สะล่อง” หรือที่ไทยเรียกว่า “โสร่ง” ใส่เสื้อแล้วแต่สะดวกไม่จำกัดแบบ (ปัจจุบันมักใส่อยู่บ้านเท่านั้น) ส่วนผู้หญิงมอญจะนุ่งผ้าถุงที่เรียกว่า “กานิน” หรือ “นิน” ซึ่งคล้ายการนุ่งผ้าถุงของหญิงไทย แต่ยาวกรอมส้นเท้า เสื้อก็แล้วแต่สะดวกเช่นเดียวกัน แต่เวลาไปวัดหรือมีงานสำคัญจะใช้ผ้าสไบเฉียงไหลอีกทีหนึ่ง และนิยมไว้ผมยาวเกล้าเป็นมวยต่ำคอนไปข้างหลัง

ข้าวแช่ ชาวมอญ มีความเชื่อว่าหากได้กระทำพิธีเช่นนี้ บูชาต่อเทวดาในเทศกาลสงกรานต์แล้วสามารถตั้งอธิษฐานจิตสิ่งใดๆย่อมได้ดังหวัง บางคนก็พาลเชื่อเลยเถิดไปถึงว่า เป็นการบูชาท้าวกระบิลพรหม

ซึ่งเข้ามาเกี่ยวพันกับลูกชายเศรษฐีในภายหลังด้วยการตั้งปัญหาทายาท เกี่ยวกับ "ราศี" ของมนุษย์เราตามตำแหน่งในช่วงเวลาต่างๆของวันหนึ่งๆ และท้ายที่สุดเมื่อธรรมบาลกุมารตอบถูก ทำวาทะพิลพพหมก็ต้องตัดพระเศียรตาม คำทำของตนบูชาธรรมบาลกุมาร กระทั่งเดือดร้อนให้ลูกสาวทั้ง ๗ คน ต้องผลัดเวรกันมาถือพานรองรับพระเศียรพระบิดา ปีละคน กันมิให้พระเศียรตกถึงพื้นดิน อันจะนำมาซึ่งไฟบรรลัยกัลป์ล้าง ผลาญโลก หรือแม้แต่ล่องลอยอยู่ในอากาศ ก็ยังทำฝนแล้ง รวมทั้งน้ำจะเหือดแห้ง หากตกลงมหาสมุทร และนั่นก็เป็นที่มาของตำนานการกำเนิด นางสงกรานต์ อีกด้วย

การรำพาข้าวสาร นิยมทำกันหลังจากการออกพรรษา เป็นช่วงการ ทอดกฐินและทอดผ้าป่า คือ ถ้าวัดใดยังไม่มีกฐิน หรือยังไม่ได้ทอดกฐิน ชาวบ้านก็จะช่วยกันจัดกฐินไปทอด โดยคณะผู้รำพาข้าวสารจะพายเรือไปจอด ที่หัวบ้านไต่บ้าน แล้วจะร้องเพลงเชิญชวนให้ทำบุญ เช่น บริจาคข้าวสาร เงิน ทองและสิ่งของ เมื่อได้รับแล้วก็จะร้องเพลงอวยพรให้ผู้บริจาคมีความสุข ความเจริญ การรำพาข้าวสารจะเริ่มตั้งแต่ 19.00 น. ไปจนถึงเที่ยงคืนจึงเลิก และพากันกลับบ้านและในคืนต่อไปคณะรำพาข้าวสารก็จะพายเรือไปขอรับบริจาคที่ตำบลอื่น ๆ จนกระทั่งเห็นว่าข้าวของที่ได้มาพอที่จะทอดกฐินแล้วจึง ยุติการรำพาข้าวสาร จากนั้นจึงนำสิ่งของที่ได้ไปทอดกฐินที่วัดนั้น

ตักบาตรพระร้อย ชาวมอญในจังหวัดปทุมธานีจะทำในเทศกาลออกพรรษาในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 เป็นต้นไป สืบทอดมานับร้อยปี ด้วยการนำอาหารคาว-หวานลงเรือมาจอดเรียงรายริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาโดยมีเชือกขึงไว้ เป็นแนวเพื่อรอตักบาตร จากนั้นพระจากวัดต่าง ๆ ก็จะลงเรือมารับบิณฑบาตร จากเรือที่จอดอยู่โดยการสาวเชือกตั้งแต่ต้นจนสุดปลายเชือก หลังจากพิธีตัก บาตรในช่วงเช้าแล้ว ทางวัดจะจัดให้มีงานปิดทองนมัสการพระประธานใน โบสถ์ มีการแข่งเรือ และมหรสพพื้นบ้าน

มอญรำ เป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวมอญโบราณตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์

มหาราช มีการใช้ปี่พาทย์มอญเล่นประกอบการรำและการร้อง ใช้หญิงสาวจำนวน 8-12 คนขึ้นไปรำในงานพิธีมงคล โดยจะแต่งกายชุดของชาวมอญหม่มสไบเฉียง เสื้อแขนยาวทรงกระบอกคอกลม เก่าล้มมวยรัดด้วยดอกมะลิ ทัดดอกไม้สด ช่างหนูและสวมกำไลที่ข้อเท้า

แห่หางหงส์ธงตะขาบ การถวายธงตะขาบเป็นประเพณีที่ชาวไทยรามัญเมืองปทุมธานี ถือปฏิบัติกันในเทศกาลวันสงกรานต์ กระทำกันที่เสาหงส์หน้าเจดีย์ หรือ โบสถ์วิหารอันเป็นสัญลักษณ์ของชาวมอญแห่งหงสาวดี เสาหงส์ทำด้วยไม้กลมหรือเหลื่อมมีเสาประกบคู่ประดับด้วยบัวหัวเสาที่ปลายเสามีรูปหงส์ทรงเครื่องหล่อด้วยโลหะยืนอยู่ปลายเสากางปีกทั้งสองข้างที่

จะอวยปากหงส์แขวนด้วยกระดิ่ง บนสุดมีฉัตรสามชั้นปักอยู่ ชาวมอญเรียกเสาหงส์ว่า “เทียะเจมเจียนู” ประเพณีถวายธงตะขาบจะจัดทำกันในวันสุดท้ายของวันสงกรานต์ที่ศาลาวัด โดยใช้ผ้าเป็นผืนยาวตัดเป็นรูปตัวตะขาบ ใส่ไม้ไผ่เป็น

ระยะๆ ตลอดผืน ติดธงเล็กๆ ที่ชี้หัวไม้ไผ่ เมื่อเสร็จแล้วดูไกลๆ คล้ายตัวตะขาบ ชาวมอญเรียกธงนี้ว่า “อะลามเทียะกี” หลังจากทำเสร็จแล้ว ในตอนบ่ายก็จะมีแห่ธง โดยช่วยกันจับขอบธงตลอดทั้งผืน แห่ธงไปตามหมู่บ้าน มีขบวนเกวียนกลองยาวประกอบขบวน เสร็จแล้วนำมาทำพิธีถวายธงที่หน้าเสาหงส์ แล้วชักขึ้นสู่ยอดเสา เพื่อเป็นการบูชาพระพุทธเจ้า และสืบสานประเพณีต่อมาจนถึงทุกวันนี้

ใบงาน เรื่อง

วัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายลักษณะของวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ตามที่กำหนด

ลักษณะของวัฒนธรรม	ลักษณะของวัฒนธรรมท้องถิ่น
การปักสไบมอญ	
แห่หางหงษ์ธงตะขาบ	
ตักบาตรพระร้อย	
รำพาข้าวสาร	
การแต่งกายของชาว มอญ	

ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

เรื่อง ประวัติและความสำคัญของวัดหงษ์ปทุมวาส ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง

โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจาก วัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

2. สาระสำคัญ

จังหวัดปทุมธานี ถือเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นจังหวัดที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อาศัยอยู่หลายกลุ่มชน อาทิ ไทยรามัญ ไทยจีน และ ไทยมุสลิม บรรดาลูกหลานของกลุ่มชนเชื้อสายต่าง ๆ ยังคงดำรงชีวิตตามรูปแบบเฉพาะของตนอยู่ โดยเฉพาะสามกลุ่มใหญ่ คือ ชาวมอญส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่กันหนาแน่นในอำเภอสามโคก มีอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสังคม รวมถึงประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มชนเหล่านี้ได้สืบสาน และถ่ายทอดภูมิปัญญาสืบทอดกันมา จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่า

วัดหงษ์ปทุมวาส เดิมชื่อ "วัดหงษา" ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก ตำบลบางปรง ใกล้กับตลาดสดเทศบาล เป็นวัดที่สร้างโดยชาวมอญที่อพยพหนีพม่ามาไทยในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี มีสัญลักษณ์ของวัดมอญคือ เสาหงส์ ซึ่งบนยอดเสาเป็นตัวหงส์ หมายถึง เมืองหงสาวดี เมืองหลวงของชาวมอญ ชุมชนมอญย่านนี้อยู่มาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ยึดมั่นในหลักธรรมของพุทธศาสนามาแต่ครั้งอยู่ในเมืองเมะตะมะแล้ว บ้านโคกชะพลู จากนั้นครูเจ็น ชาวมอญที่แบกห่อมอญ อพยพมาตั้งถิ่นฐานในไทยนั้นได้อาศัยอยู่ใกล้วัดหงษ์ปทุมวาส เริ่มหัดเรียนดนตรีกับบิดา คือ ห่อวงใหญ่ ซึ่งนำมาจากเมืองมอญ เมื่อท่านชำนานาญจึงคิดตั้งวงดนตรีขึ้นเพื่อประกอบ

กิจกรรมของชาวมอญ ขณะนั้นยังขัดสนเครื่องดนตรี ท่านไปพบว่าภายในโบสถ์ของวัดหงษ์ปทุมมาวาส มีพระภิกษุปั้นหุ่นรูปกษัตริย์ชาวมอญ ซึ่งพระภิกษุปั้นด้วยปูนไว้ แต่ยังไม่สำเร็จ ท่านจึงมาปั้นต่อประกอบเข้ากับร้านหล่อได้เรียบร้อยสำเร็จเป็นวงปีพาทยมอญเครื่องคู่รับงานดนตรี งานประเพณีมอญ – ไทย ซึ่งทำให้วัฒนธรรมปีพาทยมอญและวัดหงษ์ปทุมมาวาสมีความสัมพันธ์ตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน

3. สมรรถนะ

1. สมรรถนะในการสื่อสาร
2. สมรรถนะในการคิด
3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี

4. สารการเรียนรู้

- 4.1 ความรู้
 1. ประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมชาวมอญ
 2. ความแตกต่างของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม
- 4.2 ทักษะ/กระบวนการ
 1. อธิบายความรู้เกี่ยวกับประวัติและความสำคัญของวัดหงษ์ปทุมมาวาส
 2. เปรียบเทียบความแตกต่างของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม
- 4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
 2. ใฝ่เรียนรู้
 3. มุ่งมั่นในการทำงาน
 4. รักความเป็นไทย

5. ชิ้นงานหรือภาระงานที่แสดงผลการเรียนรู้

1. ใบงาน
2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport)

6. การประเมิน

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ตรวจใบงาน	1.ใบงาน	1.ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์
2.สังเกตความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ใฝ่เรียนรู้ และรักความเป็นไทย	2.แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3.ประเมินความสามารถด้าน 1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการคิด 3.สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี	3.แบบประเมินความสามารถด้านต่างๆ	3.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

7. กิจกรรมการเรียนรู้

(โดยใช้กระบวนการสอนตามแนวคิดตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ : เทคนิคจิตตปัญญาศึกษา (พิจารณาอย่างใคร่ครวญ),เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง)
ชั้นนำ

1. การจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงนี้เป็นการเรียนรู้นอกสถานที่ ณ แหล่งเรียนรู้ วัดหงษ์ปทุมาวาส โดย ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เจ้าอาวาสวัดหงษ์ปทุมาวาส และ คุณน้ำปทุม ดนตรีเสนาะ ทั้งสองท่านเป็นทายาทของตระกูลดนตรีเสนาะ ที่เก็บรวบรวมเรื่องราวต่างๆของวัดหงษ์ปทุมาวาส และวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี

2. ครูแนะนำจุดประสงค์ในการมาศึกษาดูงานที่วัดหงษ์ปทุมาวาส และแบ่งกลุ่มนักเรียนไว้ล่วงหน้ากลุ่มละ 4 คน คละความสามารถ คละเพศ

3. ครูผู้สอนให้นักเรียนนั่งกับพื้นเป็นแถวจากนั้นทำความเคารพเจ้าอาวาส พระวิทยากร ด้วยการกราบนมัสการ ตามวัฒนธรรมการไหว้พระของศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพ และความนอบน้อม

ขั้นสอน

1. พระวิทยากรบรรยาย เกี่ยวกับประวัติวัดหงษ์ปทุมมาวาส นำชมภาพประวัติในอดีต เปิดโอกาสให้ นักเรียนซักถามข้อสงสัย (นักเรียนใช้หลักการฟังอย่างมีสติ)

2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาความรู้เรื่อง องค์ความรู้ต่างๆภายในวัดหงษ์ปทุมมาวาส ตามประเด็นที่กำหนด ดังนี้

1) วิหารจำลอง	2) เจดีย์มอญ
3) เสาหงส์ทรงตะขาบ	4) หอระฆัง

3. นักเรียนแต่ละคนกลับเข้ากลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) แล้วให้สมาชิกแต่ละคนผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มฟัง คนละ 1 หัวข้อ ทีละคนแบบเล่าเรื่องรอบวง

4. นักเรียนและสมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ความรู้ภายในวัดหงษ์ปทุมมาวาส

5. พระวิทยากรและครูผู้สอนช่วยกันสรุปเนื้อหาในครั้งนี้

6. ครูให้ตัวแทนของทุกกลุ่ม รับอุปกรณ์ประกอบด้วย กระดาษ 100 ปอนด์ขนาด 1/2 แผ่น ดินสอ สีเมจิก ใบคำสั่งกลุ่มละ 1 ชุด และร่วมกันใบงาน เมื่อนักเรียนทุกกลุ่มทำใบงานเสร็จให้ตรวจสอบและเตรียมนำเสนอ

7. คุณครูและคุณน้าปทุมร่วมกันสรุปเนื้อหา

ขั้นสรุป

1.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการรายงานของตัวแทนกลุ่ม โดยเน้นการเป็นพูดและฟังอย่างมีสติ

2. ประเมินผลการทำงานกลุ่ม โดยครูบอกจุดเด่นและจุดที่ควรแก้ไข ของการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของวัดหงษ์ปทุมมาวาสและคุณน้าปทุม ดนตรีเสนาะ

3. เสริมแรงโดยการชมเชย กลุ่มที่ทำงานได้มีกระบวนการทำงานช่วยเหลือ ร่วมมือกันดี และให้กำลังใจกลุ่มที่ยังขาดกระบวนการที่ดีที่มีความร่วมมือในกลุ่มน้อย

4. นักเรียนบันทึกสิ่งที่ได้จากการเรียนในช่วงเวลานั้นๆ โดยเป็นความรู้ ความรู้สึก ประสบการณ์ต่างๆ ที่ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนลงสมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport)

8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. เครื่องดนตรีมอญ
2. วีดิทัศน์
3. สื่อ Power point
4. ใบความรู้

8.2 แหล่งเรียนรู้

1. แหล่งข้อมูลจากคุณน้ำปทุม ดนตรีเสนาะ
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
3. หอศิลป์ศิลปิน
4. สำนักวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี
5. วัดหงษ์ปทุมवास

บัตรคำสั่ง

ให้สมาชิกกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม 1 คน และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาใบความรู้ที่ได้รับจากผู้นำกลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 15 นาที
2. แบ่งหน้าที่โดยมีสมาชิก 1 คน อยู่ประจำกลุ่ม เรียกว่ากลุ่มบ้านและสมาชิกที่เหลือ ตกลงแยกย้ายกันออกไปให้ครบทั้ง 4 กลุ่มที่เหลือ (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)
3. กลับมาที่กลุ่มบ้านเดิมและร่วมกันอภิปราย ถ่ายทอดความรู้ด้วยกิจกรรมสุนทรียะสนทนา จนครบทุกคน

ใบความรู้เรื่อง ประวัติวัดหงษ์ปทุมवास จังหวัดปทุมธานี

วัดหงษ์ปทุมवास เดิมชื่อ "วัดหงษา" ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง ใกล้กับตลาดสดเทศบาลปทุมธานี สร้างขึ้นสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี (สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช) ผู้ริเริ่มก่อสร้างแต่ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่าวัดหงส์ ปทุมवासเป็นวัดของชนชาวมอญที่ได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลบางปรอก โดยการนำของพระยาแจ้ง เมื่อครั้งที่ได้ต่อสู้กับกองทัพพม่า แต่สู้ไม่ได้ พระยาแจ้งจึงได้พาครอบครัวชาวมอญอพยพมากรุงธนบุรี เพื่อหวังพึ่งพระบรมโพธิสมภารพระเจ้ากรุงธนบุรี (สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช) พระองค์จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวชาวมอญที่มากับพระยาแจ้งพักอาศัยอยู่ที่เมืองสามโคกและเมืองนนทบุรี

แหล่งเรียนรู้ภายในวัด

วังปลา เป็นที่อยู่อาศัยของปลาในลำน้ำเจ้าพระยาจำนวนมากปลาสร้อย (Striped) เป็นปลาไม่มีเกล็ด ชอบอยู่กันเป็นฝูงลำตัวเรียวยาวสีเทานวลหน้าทู่ ปากกว้าง เป็นปลาที่เชื่องมาก

เจดีย์มอญ ซึ่งจำลองมาจากเจดีย์ชะเวดากอง ด้านข้างจะมีเสาชิงส์

วิหารจำลองตามแบบกรุงหงสาวดี หลังคาจะมีลักษณะเป็นชั้นๆ พร้อมลวดลายที่สวยงาม

พวงมโหตรและเสาหงส์ธงตะขาบ โดยปกติจะกระทำกันที่เสาหงส์หน้าเจดีย์ หรือ โบสถ์ วิหารอันเป็นสัญลักษณ์ของชาวรามัญแห่งหงสาวดี เสาหงส์ทำด้วยไม้กลมหรือเหลี่ยมมีเสาประคบคู่ประดับด้วยบัวหัวเสาที่ปลายเสามีรูปหงส์ทรงเครื่องหล่อด้วยโลหะยืนอยู่ปลายเสากางปีกทั้งสองข้าง ที่จะอยปากหงส์แขวนด้วยกระดิ่ง บนสุดมีฉัตรสามชั้นปักอยู่ ชาวรามัญเรียกเสาหงส์ว่า “เทียะเจมเจียนู” ประเพณีถวายธงตะขาบจะจัดทำกันในวันสุดท้ายของวันสงกรานต์ที่ศาลาวัด เสร็จแล้วนำมาทำพิธีถวายธงที่หน้าเสาหงส์ แล้วชักขึ้นสู่ยอดเสา เพื่อเป็นการบูชาพระพุทธเจ้า และสืบสานประเพณีต่อมาจนถึงทุกวันนี้

ใบงาน เรื่อง

วัดหงษ์ปทุมवास จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ช่วยกันวาดภาพเล่าเรื่องราวที่นักเรียนชื่นชอบ
ภายในแหล่งเรียนรู้ วัดหงษ์ปทุมवास

ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่

ประเมินใบงาน เรื่อง วัดหงษ์ปทุมวาสา จังหวัดปทุมธานี

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น	อธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ถูกต้อง ชัดเจน ครบทั้งหมด	อธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ถูกต้อง ชัดเจน ผิด 1 ข้อ	อธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ถูกต้อง ชัดเจน ผิด 2 ข้อ	อธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ถูกต้อง
2. การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น	การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้ถูกต้อง ชัดเจน ครบทั้งหมด	การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น ผิด 1 ข้อ	การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น ผิด 2 ข้อ	การอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ถูกต้อง
3. การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น	การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ถูกต้อง ชัดเจน ครบทั้งหมด	การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น ผิด 1 ข้อ	การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น ผิด 2 ข้อ	การอธิบายประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ถูกต้อง
4. การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมวาสา	การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมวาสาได้ถูกต้อง ชัดเจน ครบทั้งหมด	การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมวาสา ผิด 1 ข้อ	การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมวาสา ผิด 2 ข้อ	การเปรียบเทียบลักษณะเด่นของวัดหงษ์ปทุมวาสาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	14 - 16	13 - 12	11- 8	ต่ำกว่า 7
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ จังหวัดปทุมธานี

รหัสวิชา ศ31101

ชื่อรายวิชา ศิลปะพื้นฐาน (ดนตรี)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 0.5 หน่วยกิต

เวลา 6 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวสิริรักษ์ พูเพื่อง

โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/1 อธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรรค์งานดนตรีแตกต่างกัน

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจาก วัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

2. สาระสำคัญ

จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชาวมอญอาศัยอยู่หนาแน่น ตามพงศาวดารนั้นเป็นที่ทราบกันดีว่าชาวมอญที่อพยพเข้ามานั้นได้รับการโปรดเกล้าฯให้ครอบครัวเหล่านั้นมาตั้งบ้านเรือน อยู่บริเวณพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ชาวมอญเมื่อมาตั้งครอบครัวอาศัยอยู่ เป็นหลักแหล่งแล้วก็มักจะสืบทอด และปฏิบัติวัฒนธรรมประจำชาติของตนไว้เป็นอย่างดี จึงมี ศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของตนและมีตำนานเล่าขานสืบทอดกันมาเป็นระยะ เวลานานพอสมควรนั่นก็คือ ป๊อปไทยมอญ

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- เกล็ดขนและสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ
- ลักษณะเด่นของดนตรีและการสืบทอดของวัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ
- เชื่อมโยงวัฒนธรรมป๊อปไทยมอญกับความเชื่อทางศาสนา

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการคิด 3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี	1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ใฝ่เรียนรู้ 3. มุ่งมั่นในการทำงาน 4. รักความเป็นไทย

5. ชิ้นงานหรือภาระงาน

1. ใบงาน
2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My passport)

6. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
6.1 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน 1. ใบงาน 2. สมุดบันทึกการเรียนรู้	1. แบบประเมิน	1. ใบงาน	ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์
6.2 การประเมินระหว่างเรียน - ด้านความรู้ 1. มีความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์และ ความสำคัญของ วัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ 2. มีความรู้เกี่ยวกับ ลักษณะเด่นของดนตรี และการถ่ายทอดของ วัฒนธรรมของชาวมอญ	1. ทำใบงาน	1. ใบงาน	ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
3.มีความรู้เกี่ยวกับ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างวัฒนธรรมป๊อปทีย มอญกับความเชื่อทาง ศาสนา			
- ด้าน สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน 1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการคิด 3. สมรรถนะในการใช้ เทคโนโลยี	1. สังเกตสมรรถนะใน การสื่อสาร 2. สังเกตสมรรถนะใน การคิด 3. สังเกตสมรรถนะใน การใช้เทคโนโลยี	1.แบบประเมิน พฤติกรรม 2. แบบประเมิน พฤติกรรม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
- ด้านคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ใฝ่เรียนรู้ 3. มุ่งมั่นในการทำงาน 4. รักความเป็นไทย	1.สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	1. แบบประเมิน พฤติกรรม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

การประการประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินใบงาน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (5)	ดี (4)	พอใช้ (3)	ปรับปรุง (2)
1. อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ	อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญผิด 1 ข้อ	อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญผิด 2 ข้อ	อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญไม่ถูกต้อง
2. อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญ	อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญผิด 1 ข้อ	อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญผิด 2 ข้อ	อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญไม่ถูกต้อง
3. วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปีพาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนา	วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปีพาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนาได้ถูกต้องชัดเจน	วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปีพาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนาผิด 1 ข้อ	วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปีพาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนาผิด 2 ข้อ	วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปีพาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	14 - 15	11 - 13	8 - 10	ต่ำกว่า 7
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/1 อธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรวงศรัทธาคนต่างคนต่างกัน

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

รายการประเมิน

1. ใบงาน
2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport)
3. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. แบบสังเกตพฤติกรรม สมรรถนะของผู้เรียน
5. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
6. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

7. กิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง ที่	ชื่อเรื่อง	วิธีสอน/เทคนิคการสอน	เวลา (ชั่วโมง)
1	เอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปไทยสมัยใหม่	หลักเชื่อมโยงความสัมพันธ์ หลักเผชิญความเป็นจริง เทคนิคการต่อเรื่องราว Jigsaw	2
2	ลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมป๊อปไทยสมัยใหม่ (เครื่องดนตรี การประสมวง บทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรี)	หลักความมุ่งมั่น เทคนิคการสอนแบบ Team - Games – Tournament)	3
3	เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมป๊อปไทยสมัยใหม่ทางศาสนา	หลักความต่อเนื่อง หลักชุมชนแห่งการเรียนรู้ เทคนิคการสอนแบบเรียนร่วมกัน	1
รวม			6

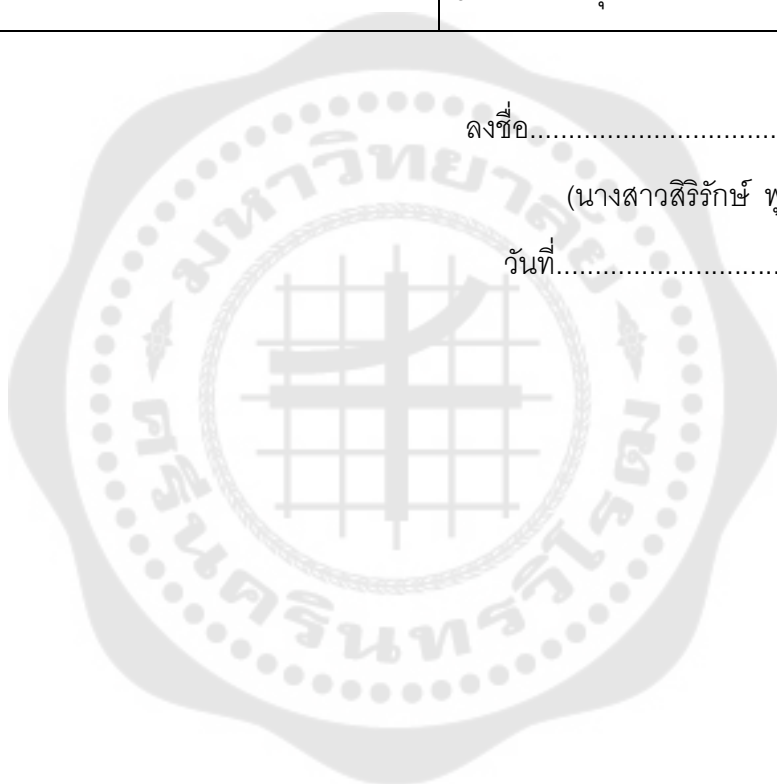
8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้	แหล่งเรียนรู้
1. วารสารต่างๆ 2. วีดิทัศน์ 3. เกมสปีงโก	1. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ 2. ข้อมูลจากวิทยากร คุณน้ำปทุม ดนตรีเสนาะ 3. หอัครศิลป์ 4. สำนักวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี 5. วัดหงษ์ปทุมवास

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง)

วันที่.....

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด

✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบาย ความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สร้างความ สามัคคี ประองคอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนาตามโอกาส				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่ โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น				
2. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
3. มุ่งมั่นในการ ทำงาน	6.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.3 พุ่มเท ทำงาน อดทน ไม่ทอดทิ้งปัญหาและอุปสรรค				
	6.4 ชื่นชมผลงานความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ				
4. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

รายละเอียดเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	มีการแสดงออกถึงการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ดีมาก	มีการแสดงออกถึงการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ดี	มีการแสดงออกถึงการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ในบางครั้ง	ไม่มีการแสดงออกถึงการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ใฝ่เรียนรู้	แสวงหาความรู้ มีการจดบันทึก และสรุปความรู้ที่ได้รับได้อย่างดีมาก	แสวงหาความรู้ มีการจดบันทึก และสรุปความรู้ที่ได้รับได้อย่างดี	แสวงหาความรู้ มีการจดบันทึก และสรุปความรู้ที่ได้รับได้เป็นส่วนใหญ่	ไม่ค่อยแสวงหาความรู้ การจดบันทึก และสรุปความรู้ที่ได้รับ
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดีมาก	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดี	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายได้พอใช้	ไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย
4. รักความเป็นไทย	เห็นคุณค่าและจิตสำนึกในความเป็นไทยได้อย่างดีมาก	เห็นคุณค่าและจิตสำนึกในความเป็นไทยได้อย่างดี	เห็นคุณค่าและจิตสำนึกในความเป็นไทยในบางส่วน	ไม่เห็นคุณค่าและจิตสำนึกในความเป็นไทย

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
50 - 56	ดีมาก
45 - 49	ดี
36 - 39	พอใช้
ต่ำกว่า 35	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม

สมรรถนะผู้เรียน

ชื่อ..... ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมความสามารถของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลา
เรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความสามารถทางด้านการคิด				
2	ความสามารถทางด้านการสื่อสาร				
3	ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / /

รายละเอียดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะผู้เรียน

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความสามารถทางด้านการคิด	มีความสามารถทางด้านการคิดได้อย่างดีมาก	มีความสามารถทางด้านการคิดได้ดี	มีความสามารถทางด้านการคิดในบางครั้ง	ไม่มีความสามารถทางด้านการคิด
2. ความสามารถทางด้านการสื่อสาร	มีความสามารถทางด้านการสื่อสารได้อย่างดีมาก	มีความสามารถทางด้านการสื่อสารได้ดี	มีความสามารถทางด้านการสื่อสารในบางครั้ง	ไม่มีความสามารถทางด้านการสื่อสาร
3. ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีได้อย่างดีมาก	มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีได้ดี	มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีในบางครั้ง	ไม่มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยี

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11- 12	ดีมาก
18 - 10	ดี
6 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม	การทำงานรายบุคคล
--------------------------	-------------------------

ชื่อ..... ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคลของนักเรียนในระหว่างเรียนและ
นอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความตั้งใจในการทำงาน				
2	ความรับผิดชอบ				
3	การตรงต่อเวลา				
4	ความสะอาดเรียบร้อย				
5	ผลสำเร็จของผลงาน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... / /

รายละเอียดเกณฑ์การประเมินการทำงานรายบุคคล

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความตั้งใจในการทำงาน	ตั้งใจทำงาน กระตือรือร้นในการทำงานได้ดีมาก	ตั้งใจทำงาน กระตือรือร้นในการทำงานได้ดี	ตั้งใจทำงาน กระตือรือร้นในการทำงานได้พอใช้	ไม่ตั้งใจทำงาน กระตือรือร้นในการทำงาน
2. ความรับผิดชอบ	ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดี มาก	ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดี	ทำงานที่ได้รับมอบหมายในบางครั้ง	ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย
3. การตรงต่อเวลา	เข้าเรียนและส่งงาน ทันเวลาทุกชิ้น	เข้าเรียนและส่งงาน ทันเวลาบางชิ้น	เข้าเรียนและส่งงาน ทันเวลาในบางครั้ง	ไม่เข้าเรียนและส่งงานไม่ทันเวลา
4. ความสะอาดเรียบร้อย	รักษาความสะอาดได้ดีมาก	รักษาความสะอาดได้ดี	รักษาความสะอาดในบางครั้ง	ไม่รักษาความสะอาด
5. ผลสำเร็จของผลงาน	ประสบความสำเร็จ ในผลงานที่ได้รับมอบหมายดีมาก	ประสบความสำเร็จ ในผลงานที่ได้รับมอบหมายดี	ประสบความสำเร็จ ในผลงานที่ได้รับมอบหมายในบางครั้ง	ไม่ประสบความสำเร็จ ในผลงานที่ได้รับมอบหมาย

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18- 20	ดีมาก
13 - 17	ดี
10 - 12	พอใช้
ต่ำกว่า 9	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม

การทำงานกลุ่ม

ชื่อ..... ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การยอมรับฟังคนอื่น				
3	การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงาน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / /

รายละเอียดเกณฑ์การประเมินการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การแสดงความคิดเห็น	แสดงความคิดเห็นในการทำงานได้ดีมาก	แสดงความคิดเห็นในการทำงานได้ดี	แสดงความคิดเห็นในการทำงานได้พอใช้	ไม่แสดงความคิดเห็นในการทำงาน
2. การยอมรับฟังผู้อื่น	ยอมรับฟังผู้อื่นได้อย่างดีมาก	ยอมรับฟังผู้อื่นได้อย่างดี	ยอมรับฟังผู้อื่นได้อย่างบางครั้ง	ไม่ยอมรับฟังผู้อื่นได้
3. การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายทุกชิ้น	ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายในบางชิ้น	ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายน้อยครั้ง	ไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
4. ความมีน้ำใจ	มีน้ำใจดีมาก	มีน้ำใจดี	มีน้ำใจในบางครั้ง	ไม่มีน้ำใจ
5. การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงาน	มีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานดีมาก	มีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานดี	มีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานในบางครั้ง	ไม่มีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงาน

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปไทยสมัยใหม่ จังหวัดปทุมธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
เรื่อง เอกลักษณะและความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปไทยสมัยใหม่ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
ผู้สอน นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี
ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี
ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/1 อธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรรค์งานดนตรีแตกต่างกัน

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจาก
วัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

2. สาระสำคัญ

ป๊อปไทยสมัยใหม่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมดนตรีอย่างหนึ่งของชนชาติไทยที่ได้เข้ามาปรากฏ
ในแผ่นดินไทยเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก น่าจะเข้ามาพร้อมกับการอพยพของชนชาติไทย ซึ่ง
พิจารณาตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จะอยู่ในช่วงที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีในระบอบสมบูรณาญา
ราชกุมารได้อพยพเข้ามาแผ่นดินไทยครั้งละจำนวนมาก วัฒนธรรมป๊อปไทยจึงเริ่มเกิดขึ้นและ
เป็นวัฒนธรรมดนตรีที่มีความสัมพันธ์ในเชิงเครือญาติ โดยในยุคแรกๆสามารถนำไปเลี้ยง
ครอบครัวได้อย่างดี แต่เนื่องจากสภาวะปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน
สื่อต่างๆมีความเจริญมากยิ่งขึ้น อิทธิพลตะวันตกมีผลกระทบทำให้วัฒนธรรมไทยมีการ
เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคมขึ้น วิวัฒนาการการสืบทอดวัฒนธรรมจึงเป็นความหวังของ
วัฒนธรรมป๊อปไทยสมัยใหม่ที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมให้กับชุมชนและประเทศชาติสืบ
ต่อไป

3. สมรรถนะ

1. สมรรถนะในการสื่อสาร
2. สมรรถนะในการคิด
3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความรู้

1. เอกลักษณะและความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ
 - เอกลักษณะและความสำคัญของวัฒนธรรม
 - วิวัฒนาการการสืบทอดวงป๊อปพาทย์มอญ

4.2 ทักษะ/กระบวนการ

1. อธิบายความรู้เกี่ยวกับประวัติและความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปพาทย์มอญ จังหวัด

ปทุมธานี

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม
3. วิเคราะห์การสืบทอดวงป๊อปพาทย์มอญในจังหวัดปทุมธานี
- 4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. รักความเป็นไทย

5. ชิ้นงานหรือภาระงานที่แสดงผลการเรียนรู้

1. ใบงาน
2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport)

6. การประเมิน

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ตรวจใบงาน	1.ใบงาน	1.ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์
2.สังเกตความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ใฝ่เรียนรู้ และรักความเป็นไทย	2.แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3.ประเมินความสามารถด้าน 1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการคิด 3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี	3.แบบประเมินความสามารถด้านต่างๆ	3.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

7. กิจกรรมการเรียนรู้

(โดยใช้กระบวนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคจิตตปัญญาศึกษา (เชื่อมโยงความสัมพันธ์, หลักเผชิญความจริง) เทคนิคการต่อเรื่องราว Jigsaw)

➤ ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนยืนด้วยความเจ็บสบ พร้อมเปิดเพลงขวัญเมืองปทุม ให้นักเรียนฟัง จากนั้นครูผู้สอนให้นักเรียนแต่ละคนเดินไปที่ละก้าว โดยแต่ละก้าวให้นักเรียนร้องย้อนไปตามลำดับจากวันนี้ ไปเมื่อวาน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา เดือนที่ผ่านมา ย้อนไปเรื่อยๆ จนถึงวัยเด็ก จากนั้นให้แต่ละคนวาดภาพเรื่องราวที่อยู่ในความทรงจำที่ตัวเองได้ไปมาภายจังหวัดปทุมธานี แล้วให้จับคู่กันและผลัดกันเล่าเรื่องราวจากภาพโดยที่ผู้เล่าและผู้ฟังจะทำหน้าที่ฟังอย่างเดียวโดยที่ไม่ถามคำถามใดๆ ทั้งสิ้นซึ่งเรียกว่า การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) ซึ่งครูได้เรียนรู้ว่าการฟังลักษณะนี้จะทำให้ผู้พูดรู้สึกปลอดภัยและพร้อมที่จะพูดทุกความรู้สึกออกมา

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า เพลงขวัญเมืองปทุม มีลักษณะอย่างไรและคนแต่งเพลงต้องการสื่ออะไรบ้าง

3. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า นักประพันธ์เพลงนี้มีชื่อว่า นายไชยญาณ บุญยศ สามารถประพันธ์ทั้งทำนองและคำร้องของเพลงให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามแล้วมีความสุขได้ โดยทั้งทำนองและคำร้องต้องให้อารมณ์และความรู้สึกสอดคล้องสัมพันธ์กัน

4. ครูเน้นให้นักเรียนรู้ว่า สุนทรีสนทนา หรือการฟังเพลงแล้วปล่อยให้จิตของตนเองมีสมาธิกับสิ่งที่จะทำนั้น อยู่ในหลักเชื่อมโยงสัมพันธ์ เป็นการช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ในกระบวนการเข้ากับชีวิตได้ ทำให้กระบวนการเข้ามาสู่ภายใน บุรณาการสู่วิถีชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

ขั้นสอน

1. นักเรียนกลุ่มเดิม (จากเรื่องที่ 1) เรียกว่า กลุ่มบ้าน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่องเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปปูล่ามยุร จังหวัดปทุมธานี จาก Power point และใบงาน หรือ จาก LINE OFFICIAL ACCOUNT โดยให้แต่ละกลุ่มกำหนดหมายเลขให้สมาชิกในกลุ่ม ตั้งแต่หมายเลข 1-4

2. สมาชิกแต่ละหมายเลขมารวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วร่วมกันศึกษาความรู้ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

3. ครูผู้สอนให้นักเรียนจับกลุ่มที่ทำกิจกรรมในรูปแบบเดิมเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเลือกหมายเลขประจำตัว ตั้งแต่หมายเลข 1-4

4. สมาชิกแต่ละหมายเลขศึกษาความรู้เรื่อง เอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปปูล่ามยุร จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

- หมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง บทบาทของวัฒนธรรมป๊อปปูล่ามยุร
- หมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง คุณค่าของวัฒนธรรมป๊อปปูล่ามยุร
- หมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง การเผยแพร่ของวัฒนธรรมป๊อปปูล่ามยุร
- หมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมป๊อปปูล่ามยุร

5. สมาชิกแต่ละหมายเลขกลับเข้ากลุ่มเดิม แล้วผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้สมาชิกหมายเลขอื่นๆ ในกลุ่มฟัง จนเกิดความเข้าใจตรงกัน

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงาน เรื่อง เอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อป พายัพมอญ จังหวัดปทุมธานี

7. ครูสุ่มเรียกนักเรียน 5-6 กลุ่ม ออกมานำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน แล้วให้กลุ่มอื่นช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่าง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อป พายัพมอญ จังหวัดปทุมธานี

➤ ชั่วโมงที่ 2

(โดยใช้กระบวนการสอนตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ : เทคนิคจิตตปัญญาศึกษา(เชื่อมโยงความสัมพันธ์, หลักเผชิญความจริง) ,เทคนิคการต่อเรื่องราว Jigsaw)

ขั้นนำ

1. ครูผู้สอนเปิดเพลงนิราศเมืองปทุมให้นักเรียนฟัง โดยครูผู้สอนให้นักเรียนหลับตาพร้อมตั้งสมาธิและให้จิตไปอยู่ที่เพลงนิราศเมืองปทุม ซึ่งเป็นการฟังอย่างลึกซึ้ง จากนั้นครูค่อยๆ ปิดเพลงลง พร้อมสอบถามความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคน เมื่อได้รับฟังเพลงนิราศเมืองปทุม มีความรู้สึกอย่างไร

2. ครูผู้สอนชี้แจงนักเรียนว่า กิจกรรมที่เสร็จสิ้นไปนั้น เรียกว่า การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) ซึ่งครูได้เรียนรู้ว่าการฟังลักษณะนี้จะทำให้ผู้พูดรู้สึกปลอดภัยและพร้อมที่จะพูดทุกความรู้สึกออกมาและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

ขั้นสอน

1. ครูผู้สอนให้นักเรียนกลุ่มเดิม (จากเรื่องที่ 1) เรียกว่า กลุ่มบ้าน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง ดนตรีเสนาะ - ดนตรีเจริญ จาก Power point และใบงาน หรือ จาก LINE OFFICIAL ACCOUNT โดยให้แต่ละกลุ่มกำหนดหมายเลขให้สมาชิกในกลุ่ม ตั้งแต่หมายเลข 1-4

2. สมาชิกแต่ละหมายเลขมารวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วร่วมกันศึกษาความรู้ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

3. ครูผู้สอนให้นักเรียนจับกลุ่มที่ทำกิจกรรมในรูปแบบเดิมเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเลือกหมายเลขประจำตัว ตั้งแต่หมายเลข 1-4

4. สมาชิกแต่ละหมายเลขศึกษาความรู้เรื่อง เอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

- หมายเลข 1 , 3 ศึกษาความรู้เรื่อง ป๊อปาทย์มอญ วงดนตรีเสนาะ

- หมายเลข 2 , 4 ศึกษาความรู้เรื่อง ป๊อปาทย์มอญ วงดนตรีเจริญ

5. สมาชิกแต่ละหมายเลขกลับเข้ากลุ่มเดิม แล้วผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้สมาชิกหมายเลขอื่นๆ ในกลุ่มฟัง จนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงาน เรื่อง ป๊อปาทย์มอญ วงดนตรีเสนาะ และวงดนตรีเจริญ ของจังหวัดปทุมธานี

7. ครูสุ่มเรียกนักเรียน 5-6 กลุ่ม ออกมานำเสนอใบงานหน้าชั้นเรียน แล้วให้กลุ่มอื่นช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่าง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับป๊อปาทย์มอญ วงดนตรีเสนาะ และวงดนตรีเจริญ ของจังหวัดปทุมธานี

8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. วารสารต่างๆ
2. วิดีทัศน์
3. เกมสปีงโก

8.2 แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
3. หอศิลป์ปิ่น
4. สำนักวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี

บัตรคำสั่ง

ให้สมาชิกกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม 1 คน และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นักเรียนจับกลุ่ม ศึกษาความรู้จากใบความรู้เรื่อง เอกลักษณะและความสำคัญของ โดยให้แต่ละกลุ่มกำหนดหมายเลขให้สมาชิกในกลุ่ม ตั้งแต่หมายเลข 1-4
2. สมาชิกแต่ละหมายเลขมารวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วร่วมกันศึกษาความรู้ตามที่ได้รับมอบหมาย
3. นักเรียนจับกลุ่มที่ทำกิจกรรมในรูปแบบเดิมเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเลือกหมายเลขประจำตัว ตั้งแต่หมายเลข 1-4
4. สมาชิกแต่ละหมายเลขศึกษาความรู้เรื่อง เอกลักษณะ
5. สมาชิกแต่ละหมายเลขกลับเข้ากลุ่มเดิม แล้วผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาให้สมาชิกหมายเลขอื่นๆ ในกลุ่มฟัง จนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

แบบประเมินใบงาน เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (5)	ดี (4)	พอใช้ (3)	ปรับปรุง (2)
1. อธิบาย เอกลักษณ์และ ความสำคัญของ วัฒนธรรมปี พาทย์มอญ	อธิบายเอกลักษณ์ และความสำคัญของ วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญได้ถูกต้อง ชัดเจน	อธิบายเอกลักษณ์ และความสำคัญของ วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญผิด 1 ข้อ	อธิบายเอกลักษณ์ และความสำคัญของ วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญผิด 2 ข้อ	อธิบายเอกลักษณ์ และความสำคัญของ วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญไม่ถูกต้อง
2. อธิบายลักษณะ เด่นของคนตรี และการถ่ายทอด ของวัฒนธรรม ของชาวมอญ	อธิบายลักษณะเด่น ของคนตรีและการ ถ่ายทอดของ วัฒนธรรมของชาว มอญได้ถูกต้อง ชัดเจน	อธิบายลักษณะเด่น ของคนตรีและการ ถ่ายทอดของ วัฒนธรรมของชาว มอญผิด 1 ข้อ	อธิบายลักษณะเด่น ของคนตรีและการ ถ่ายทอดของ วัฒนธรรมของชาว มอญผิด 2 ข้อ	อธิบายลักษณะเด่น ของคนตรีและการ ถ่ายทอดของ วัฒนธรรมของชาว มอญไม่ถูกต้อง
3. วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปี พาทย์มอญกับ ความเชื่อทาง ศาสนา	วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญกับความเชื่อ ทางศาสนาได้ถูกต้อง ชัดเจน	วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญกับความเชื่อ ทางศาสนาผิด 1 ข้อ	วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญกับความเชื่อ ทางศาสนาผิด 2 ข้อ	วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญกับความเชื่อ ทางศาสนาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	14 - 15	11 - 13	8 - 10	ต่ำกว่า 7
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

ใบความรู้เรื่อง เอกลักษณ์และความสำคัญ ของวัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ จังหวัดปทุมธานี

ความเป็นมาเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ

ป๊อปไทยมอญเป็นมรดกทางวัฒนธรรมดนตรีอย่างหนึ่งของชนชาติมอญที่ได้เข้ามาปรากฏในแผ่นดินไทยเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก น่าจะเข้ามาพร้อมกับการอพยพของชนชาติมอญช่วงที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีในระยเวลานั้น ชาวมอญได้อพยพเข้ามาแผ่นดินไทยครั้งละจำนวนมาก เข้าใจว่าการอพยพแต่ละครั้งนั้นชาวมอญคงจะนำเอาเครื่องดนตรีหรือเครื่องประกอบการรื่นเริงเข้ามาด้วยหรือถ้ามิได้นำเครื่องดนตรีเหล่านั้นติดมาด้วยในขณะที่อพยพเคลื่อนย้ายก็อาจจะมาหาวัสดุหรือทรัพยากรในแผ่นดินไทยสร้างขึ้นใหม่ตามพื้นความรู้ของตน ทางพุทธศาสนาได้แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงและเกี่ยวพันกัน ในวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกันคงจะไม่มีอะไรหรือสิ่งใดเกิดขึ้นมาโดดๆได้เป็นแน่ หากจะพยายามศึกษาดนตรี (ป๊อปไทยมอญ) ก็ย่อมที่จะต้องให้ความสำคัญและมองภาพวัฒนธรรมแบบองค์รวมด้วย ซึ่งดนตรีนี้สามารถเชื่อมโยงกับนาฏศิลป์ การละเล่น ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนการใช้ชีวิตของชาวมอญ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของคนมอญ

สิ่งที่สำคัญที่ชนชาติมอญได้ร่วมกันคิดสร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อให้เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของคน และได้รับการสืบทอดต่อมาสู่อนุชนรุ่นหลัง จนเป็นมรดกที่สำคัญทางสังคม ซึ่งปรากฏให้เห็นในปัจจุบันนี้คือ วัฒนธรรมดนตรีมอญ ถึงแม้ว่าบางสิ่งบางอย่างได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น การเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต หรือเกิดการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมระหว่างชนชาติมอญกับไทย อันเนื่องมาจากมอญได้เข้ามาอาศัยร่วมกันกับคนไทยเป็นระยะเวลาอันยาวนาน อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมดนตรีมอญนี้ก็ยังเป็นสิ่งที่สำคัญให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนมอญในอดีต ที่ได้ร่วมกันคิดสร้างสรรค์และแสดงออกมาในรูปแบบของวัฒนธรรมทางศิลปะ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่น่าจะทำการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง สำหรับป๊อปไทยมอญนั้น อาจารย์มนตรี ตราโมท สันนิษฐานว่าป๊อปไทยมอญน่าจะเริ่มขึ้นในประเทศไทยเมื่อสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ซึ่งเข้ามาพร้อมกับการอพยพครั้งสำคัญ ๆ ของชนชาติมอญนั่นเองจากการอพยพของชาวมอญ จากการแพร่หลายเข้ามาของวัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ ไม่ว่าจะเป็นประเพณี ความเป็นมาเครื่องดนตรี การประสมวงและโดยเฉพาะบทเพลงมอญนั้น ทำให้จังหวัดปทุมธานีมี

ชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป และเป็นแหล่งปีพาทย์มอญที่สำคัญแห่งหนึ่ง อีกทั้งยังได้มีวงปีพาทย์มอญเกิดขึ้นแพร่หลาย ทั่วไปในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดปทุมธานี

➤ เรื่อง บทบาทของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

วงปีพาทย์มอญถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมดนตรีชนชาติมอญ ซึ่งใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมสามารถบรรเลงได้ทั้งในงานมงคล และงานอวมงคล เท่าที่ปรากฏหลักฐานในสมัยโบราณนั้น พบว่า ในงานมงคลนั้นได้มีวงปีพาทย์มอญร่วมบรรเลงสมโภชด้วย เช่น สมโภชพระแก้วมรกต ในสมัยกรุงธนบุรี เป็นต้น ส่วนงานอวมงคลก็ปรากฏหลักฐานเช่นเดียวกัน ในงานถวาย พระเพลิงพระศพสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เป็นต้น จากหลักฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นปีพาทย์มอญนั้นเป็นวงดนตรีรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อสังคมไทยมาแต่สมัยโบราณแล้ว ถึงแม้ว่าในปัจจุบันบทบาทของวงปีพาทย์มอญมีการเปลี่ยนแปลงไป คือ วงปีพาทย์มอญใช้สำหรับงานที่เกี่ยวข้องกับความตาย หรืองานศพ ซึ่งเป็นเครื่องหมายของงานอวมงคลเท่านั้น ทำให้วงปีพาทย์มอญกลายเป็นสัญลักษณ์ของงานอวมงคลไปในที่สุด บทบาทสำคัญของวงปีพาทย์ที่มีต่อสังคม และวัฒนธรรมมอญของจังหวัดปทุมธานี แบ่งออกได้ดังนี้

- 1) การสร้างตำนานดนตรีมอญในประเทศไทย
- 2) การสืบทอดดนตรีมอญฉบับดั้งเดิม
- 3) การเผยแพร่เพลงมอญ
- 4) การสร้างบุคลากรด้านดนตรีมอญ

➤ เรื่อง คุณค่าของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

- 1) การมีภาพลักษณ์ที่เด่นชัดของชาวมอญ
- 2) การมีระเบียบแบบแผน

พิธีกรรม และศาสนา คนในสังคมส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การนับถือผี เป็นต้น พิธีกรรมต่าง ๆ ของชาวมอญล้วนแต่มีแบบแผนเป็นขั้นเป็นตอน และดนตรีมอญมียังมีบทบาทอย่างมากในการบรรเลงประกอบพิธีต่าง ๆ ด้วยกันทั้งสิ้น ทำให้เป็นที่มาของคำว่า ดนตรีบอกเวลาได้อย่างชัดเจน

➤ เรื่อง การเผยแพร่ของวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

วงดนตรีเจริญเป็นผู้ให้กำเนิดปีพาทย์มอญในประเทศไทยโดยครูสุขม ดนตรีเจริญ จนเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของวัฒนธรรมมอญ กล่าวได้ว่า ปีพาทย์มอญเป็นวัฒนธรรมส่วนแรก ๆ ที่คนทั่วไปรู้จักเมื่อเอ่ยถึงวัฒนธรรมมอญ ของจังหวัดปทุมธานี

➤ เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ

- 1) มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ใกล้เคียงที่เกี่ยวกับ ปีพาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี
- 2) ชักชวนให้คนรุ่นหลังให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับปีพาทย์มอญ

ใบความรู้เรื่อง การสืบทอดดนตรีของ วงดนตรีในจังหวัดปทุมธานี

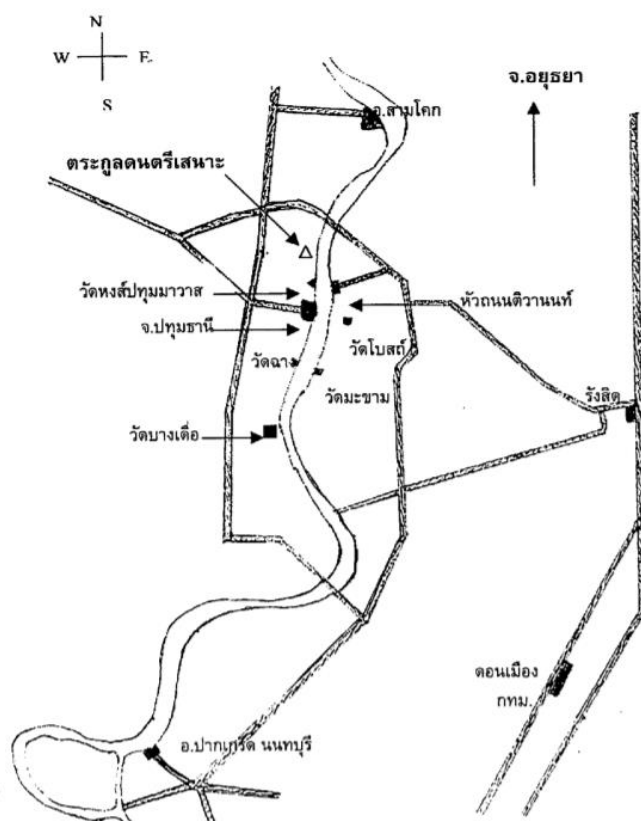
ประวัติปี่พาทย์มอญและเพลงมอญในจังหวัดปทุมธานีนั้น มีชื่อเสียงมานาน โดยเฉพาะการใช้มือฆ้อง ทำนองเพลงซึ่งให้สำเนียงเพลงที่ไพเราะ เป็นที่ยอมรับในกลุ่มครูดนตรีทั้งนักดนตรีในอดีตและปัจจุบัน ทั้งนี้เป็นผลงานของกลุ่มไตระกูลและนักดนตรีของชาวมอญที่มีอาชีพทางด้านปี่พาทย์มอญได้สั่งสมถ่ายทอดเพลงมอญกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงลูกหลาน ลูกศิษย์ และบุคคลต่างๆยังมีการอนุรักษ์และเผยแพร่เพลงมอญให้กับจังหวัดอื่นๆ ซึ่งเมื่อได้ยิน ได้เห็น และได้ศึกษา ต่างยอมรับว่าปี่พาทย์มอญเพลงมอญของจังหวัดปทุมธานีนั้นมีความไพเราะสมคำบอกเล่า กลุ่มนักดนตรีปี่พาทย์มอญในจังหวัดปทุมธานีมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและสร้างชื่อเสียง สะสมผลงานให้กับจังหวัดปทุมธานี คือตระกูลดนตรีเสนาะ กับ ตระกูลดนตรีเจริญ โดยมีประวัติดังต่อไปนี้

1.ประวัติและการสืบทอดของตระกูลดนตรีเสนาะ

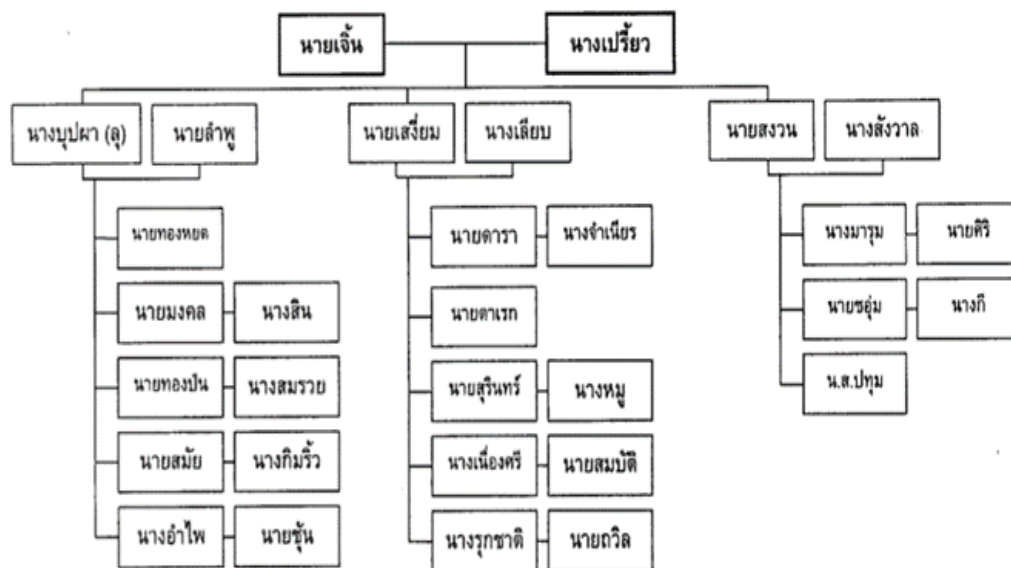
ตระกูลดนตรีเสนาะ ต้นตระกูลคือ นายแสน เป็นนักดนตรีปี่พาทย์มอญมาจากเมืองมอญ เป็นหนึ่งในสามคนพี่น้องที่แบกฆ้องมอญ 3 ท่อน มาจากเมืองเมาะตะมะ เดินทางเข้ามาทางเมืองตาก ถอดฆ้องมอญออกเป็น 3 ท่อน เป็นผู้ถ่ายทอดเพลงมอญให้กับ นายเงิน ดนตรีเสนาะ ซึ่งเป็นบุตรชายของตน

นายเงิน ดนตรีเสนาะ เกิดที่ประเทศไทย ได้รับการถ่ายทอดดนตรีจากบิดา เริ่มฝึกฆ้องวงใหญ่เป็นลำดับแรก เมื่อมีความชำนาญจึงตั้งวงปี่พาทย์มอญขึ้น แต่เครื่องปี่พาทย์ยังไม่ครบ นายเงินจึงเดินทางไปวัดหงษ์ปทุมมาวาส มีพระภิกษุปั้นหน้ารูปกนิษฐ ซึ่งคล้ายกับกนิษฐบนฆ้องมอญ นายเงินจึงทำการปั้นต่อจนเสร็จ เพื่อนำไปประกอบกับร้านฆ้องมอญไม้ เสร็จจนครบเป็นเครื่องปี่พาทย์มอญเครื่องคู่

ปัจจุบัน นางสาวปทุม ดนตรีเสนาะ ไม่ได้รับการถ่ายทอดดนตรี แต่เป็นผู้ดูแลรักษาฆ้องมอญไว้เพื่อเป็นที่เคารพสักการะบูชา

แผนที่ตั้งตระกูลดนตรีเสนาะ

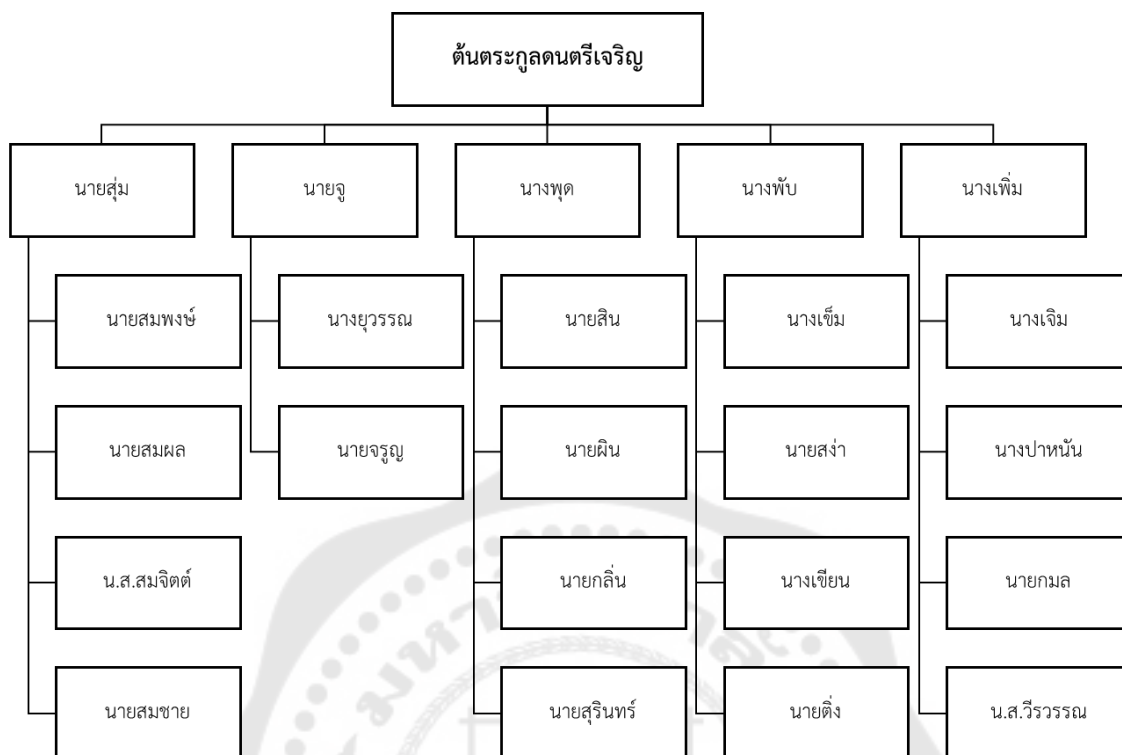
ตัวอย่าง แผนผังการสืบทอดตระกูลเสนะ

2. ประวัติและการสืบทอดของตระกูลดนตรีเจริญ

ตระกูลดนตรีเจริญเป็นตระกูลหนึ่งที่มีเชื้อสายมอญ คนในตระกูลสามารถพูดภาษามอญได้ และมีวิถีชีวิตรวมถึงอาชีพรับจ้างเป่าพาทย์มอญ ซึ่งทุกอย่างล้วนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมอญ อีกทั้งตระกูลดนตรีเจริญยังเป็นผู้แบกหามอญเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่จังหวัดปทุมธานี บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

นายสุ่ม ดนตรีเจริญ เป็นบุคคลที่ได้รับการถ่ายทอดทางดนตรีเป่าพาทย์มอญจากบิดา ที่อพยพมาตั้งฐานที่ประเทศไทย นายสุ่มเป็นบุคคลที่มีความสามารถทางด้านเป่าพาทย์ ได้ถ่ายทอดดนตรีให้กับบุตรหลานและลูกศิษย์ ต่อมาได้เข้าไปประกอบอาชีพในกรุงเทพมหานคร ใกล้กับบ้านครูหลวงประดิษฐไพเราะ ทำให้นายสุ่มมีโอกาสได้ถ่ายทอดเพลงมอญและแลกเปลี่ยนเพลงไทยให้กับหลวงประดิษฐไพเราะ จึงนับได้ว่านายสุ่มเป็นครูเป่าพาทย์มอญที่สำคัญและเป็นผู้นำเพลงมอญมาเผยแพร่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง

ตัวอย่าง แผนผังการสืบทอดตระกูลดนตรีเจริญ

ใบงาน เรื่อง

เอกลักษณ์และความสำคัญของ วัฒนธรรมปี่พาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมปี่พาทย์มอญในฐานะที่นักเรียนศึกษา
อยู่ในจังหวัดปทุมธานี

ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....
ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....
ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....
ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....
ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....

ใบงาน เรื่อง

การสืบทอดดนตรีของวงดนตรีเสนาะ และ วงดนตรีเจริญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด สรุปการสืบทอดของวงดนตรีเสนาะ และวงดนตรีเจริญ
มาอย่างใด อย่างหนึ่ง

การสืบทอดดนตรีปี่พาทย์มอญ

วง

ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่

แบบประเมินใบงาน

เรื่อง การสืบทอดดนตรีของวงดนตรีเสนาและดนตรีเจริญ จังหวัดปทุมธานี

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (5)	ดี (4)	พอใช้ (3)	ปรับปรุง (2)
1. อธิบาย เอกลักษณ์และ ความสำคัญของ วัฒนธรรมปี พาทย์มอญ	อธิบายเอกลักษณ์ และความสำคัญของ วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญได้ถูกต้อง ชัดเจน	อธิบายเอกลักษณ์ และความสำคัญของ วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญผิด 1 ข้อ	อธิบายเอกลักษณ์ และความสำคัญของ วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญผิด 2 ข้อ	อธิบายเอกลักษณ์ และความสำคัญของ วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญไม่ถูกต้อง
2. อธิบายลักษณะ เด่นของดนตรี และการถ่ายทอด ของวัฒนธรรม ของชาวมอญ	อธิบายลักษณะเด่น ของดนตรีและการ ถ่ายทอดของ วัฒนธรรมของชาว มอญได้ถูกต้อง ชัดเจน	อธิบายลักษณะเด่น ของดนตรีและการ ถ่ายทอดของ วัฒนธรรมของชาว มอญผิด 1 ข้อ	อธิบายลักษณะเด่น ของดนตรีและการ ถ่ายทอดของ วัฒนธรรมของชาว มอญผิด 2 ข้อ	อธิบายลักษณะเด่น ของดนตรีและการ ถ่ายทอดของ วัฒนธรรมของชาว มอญไม่ถูกต้อง
3. วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปี พาทย์มอญกับ ความเชื่อทาง ศาสนา	วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญกับความเชื่อ ทางศาสนาได้ถูกต้อง ชัดเจน	วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญกับความเชื่อ ทางศาสนาผิด 1 ข้อ	วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญกับความเชื่อ ทางศาสนาผิด 2 ข้อ	วิเคราะห์เชื่อมโยง วัฒนธรรมปีพาทย์ มอญกับความเชื่อ ทางศาสนาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	14 - 15	11 - 13	8 - 10	ต่ำกว่า 7
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ จังหวัดปทุมธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
เรื่อง วงป๊อปไทยมอญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
ผู้สอน นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี
ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี
ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/1 อธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรรค์งานดนตรีแตกต่างกัน

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจาก
วัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

2. สาระสำคัญ

ดนตรีนาฏกรรมการขับลำนำระบำรำฟ้อนของมอญที่มีมานานนับพันปี ด้วยคุณค่าที่มีไม่
เฉพาะแต่คนมอญเท่านั้น แต่ศิลปวัฒนธรรมด้านนี้มีส่วนสำคัญในการสร้างสุนทรีย์ให้แก่จิตของ
ชนทั้งหลาย ไม่ได้จำกัดขอบเขตของชนชาติ ศิลปวัฒนธรรมมอญด้านดนตรี นาฏศิลป์ของมอญจึง
อยู่ได้ในสังคมไทยจนถึงปัจจุบัน

ดนตรีป๊อปไทยมอญมีบทบาททางพิธีกรรมของมอญอย่างมาก มีการประโคมป๊อปไทยมอญ
ในงานบุญ ที่เป็นพิธีกรรมทางศาสนาและบรรเลงป๊อปไทยมอญในพิธีรำเจ้า พิธีรำผี เป็นต้น การ
ขับลำนำในพิธีทำขวัญมงคลในโอกาสต่างๆ ในชีวิตของคนมอญ ตลอดจนการสวดการเทศน์ของ
พระสงฆ์มอญ ล้วนมีความเป็นดนตรีอยู่ในตัวด้วยการสวดทำนองเรียบๆ ทำให้เกิดจิตเกิดสมาธิ

3. สมรรถนะ

1. สมรรถนะในการสื่อสาร
2. สมรรถนะในการคิด
3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความรู้

1. ประวัติและเครื่องดนตรีมอญ
2. การประสมของวงปี่พาทย์มอญ
3. บทบาทและหน้าที่ของแต่ละเครื่องดนตรีมอญ

4.2 ทักษะ/กระบวนการ

1. อธิบายความรู้เกี่ยวกับประวัติและเครื่องดนตรีมอญ
2. จำแนกประเภทและรูปแบบของวงปี่พาทย์มอญ
3. เปรียบเทียบบทบาทและหน้าที่ของแต่ละเครื่องดนตรีมอญ

4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. รักความเป็นไทย

5. ชิ้นงานหรือภาระงานที่แสดงผลการเรียนรู้

1. ใบงาน
2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport)

6. การประเมิน

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ตรวจใบงาน	1.ใบงาน	1.ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์
2.สังเกตความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ใฝ่เรียนรู้ และรักความเป็นไทย	2.แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3.ประเมินความสามารถด้าน 1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการคิด 3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี	3.แบบประเมินความสามารถด้านต่างๆ	3.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

7. กิจกรรมการเรียนรู้

(โดยใช้กระบวนการสอนตามแนวคิดปฏญญาศึกษาแบบร่วมมือ : เทคนิคจิตตปัญญาศึกษา (ความมุ่งมั่น) ,เทคนิคการสอน Team - Games – Tournament)

➤ ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนดูภาพบนจอโทรทัศน์ ซึ่งเป็นรูปภาพเครื่องดนตรีฆ้องมอญ จากนั้นครูแจกกระดาษ แล้วให้นักเรียนลงมือวาดในกระดาษที่แจก โดยครูอธิบายเกี่ยวกับลายเส้นและลายไม้ที่แกะสลักภายในฆ้องมอญ
2. ครูผู้สอนให้นักเรียนใช้สายตาและตั้งสมาธิในการดูรูปเครื่องดนตรีในโทรทัศน์ และลงมือวาดรูปเครื่องดนตรีฆ้องมอญภายในกระดาษ โดยครูผู้สอนให้นักเรียนวาดภายใน 2 นาที
3. ครูผู้สอนอธิบายถึงการที่นักเรียนวาดรูปเครื่องดนตรีฆ้องมอญ ว่าเป็นเครื่องดนตรีที่แสดงถึงความเคารพบูชาของนักดนตรีมอญ
4. ครูผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมว่าการที่ให้นักเรียน ลากเส้นวาดรูปตามรอยประนั้น เป็นกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาที่ให้นักเรียนมีสติ พร้อมทั้งจะเรียนรู้ในเนื้อหาต่อไป

ขั้นสอน การนำเสนอเนื้อหา

1. ครูนำรูปภาพเครื่องดนตรีมอญ ขึ้นบนจอโทรทัศน์ให้นักเรียนดู จากนั้นอธิบายชื่อของเครื่องดนตรีมอญ และส่วนประกอบให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ
2. ครูผู้สอนให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน จากนั้นครูอธิบายการเล่นเกม “บิงโกเครื่องดนตรีมอญ” โดยภายในแผ่นกระดาษบิงโกนั้นจะมีเพียงรูปภาพเครื่องดนตรีมอญ แต่ไม่มีชื่อของเครื่องดนตรีประกอบอยู่ด้วย
3. ครูแจกอุปกรณ์เกมบิงโกกลุ่มละ 1 ชุด พร้อมให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ในการเล่นบิงโก

ขั้นสอน การเรียนเป็นกลุ่มย่อย

4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวมกันศึกษาใบความรู้เรื่อง เครื่องดนตรีมอญ ครูอธิบายเพิ่มเติมและให้นักเรียนในกลุ่มรวมกันปฏิบัติกิจกรรมในใบงานที่ 1 โดยนักเรียนทุกคนช่วยกันลงมือทำ ครูแนะนำให้นักเรียนที่เรียนเก่ง ช่วยอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มที่ไม่เข้าใจเนื้อหาให้เข้าใจเนื้อหาได้อย่างดีและสามารถทำกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง
5. ขณะที่นักเรียนทำงานกลุ่ม ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนควบคู่กันไป

ด้วย

➤ ชั่วโมงที่ 2

(โดยใช้กระบวนการสอนตามแนวคิดปฏญาศึกษาแบบร่วมมือ : เทคนิคจิตตปัญญาศึกษา (ความมุ่งมั่น), เทคนิคการสอน Team - Games – Tournament))

ขั้นนำ ผักฝนทักษะ (1)

1. ครูให้นักเรียน นั่งหลับตาทำสมาธิและนึกถึงการจัดการเรียนการสอนในคาบที่ผ่านมาว่านักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการได้ลงมือเล่นเกมสปีดโกร่วมกับเพื่อนๆ และได้ความรู้ในเรื่องใดบ้าง จะนำความรู้มาต่อยอดความรู้ที่ได้ในคาบนี้อย่างไร ซึ่งวิธีนี้เป็นการสัมผัสเรียนรู้และใคร่ครวญเห็นความเชื่อมโยงแห่งเหตุปัจจัยของความสุข

ขั้นสอน ผักฝนทักษะ (2)

6. นักเรียน เก่ง นำนักเรียนที่เรียนปานกลางและอ่อน ทำใบงานที่ 1 จากนั้นนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในใบงานที่ 2 เรื่องการรวมวงปีพาทย์มอญ เป็นรายบุคคล

7. นักเรียนแต่ละคนอ่านเนื้อหาที่ถูกต้องตามใบความรู้อีกครั้งเพื่อจะได้มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกันในการเข้าแข่งขันเล่นเกม ในการฝึกปรือร่วมกันในกลุ่ม ครูจะคอยชี้แนะเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้อง

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง เครื่องดนตรีมอญและการประสมวงของวงปี่พาทย์มอญ

➤ ชั่วโมงที่ 3

(โดยใช้กระบวนการสอนตามแนวคิดปฏิกิริยาศึกษาแบบร่วมมือ : เทคนิคจิตตปัญญาศึกษา (ความมุ่งมั่น) ,เทคนิคการสอน Team - Games – Tournament)

ขั้นนำ ฝึกฝนทักษะ (3)

1. ครูเปิดเพลงและให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายไปตามจังหวะเพลง การเคลื่อนไหวประกอบเพลงนั้น มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนใช้ร่างกายเป็นสื่อในการแสดงออกทางอารมณ์ และความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงท่าทางต่างๆ ให้สอดคล้องกับจังหวะ ท่วงทำนอง และเนื้อหาของเพลง เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน ฝึกฝนทักษะ (4)

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนทบทวนความรู้ของกิจกรรมที่แล้ว พร้อมแจกใบงานที่ 3 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีมอญ จากนั้นให้นักเรียนทำใบงานเป็นรายบุคคล

3. ให้สมาชิกในแต่ละกลุ่ม ช่วยกันหาคำตอบจากใบความรู้ และช่วยกันตรวจทานข้อมูลให้ถูกต้อง

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีมอญ

5. นักเรียนแต่ละคนทบทวนเนื้อหาที่ถูกต้องตามใบความรู้อีกครั้งเพื่อจะได้มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกันในการเข้าแข่งขันเล่นเกม ในการฝึกปรือร่วมกันในกลุ่ม ครูคอยชี้แนะเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้อง

ขั้นสอน เล่นเกมแข่งขัน

13. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนแข่งขันเกมการรู้จักเครื่องดนตรีมอญ โดยแยกกลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มนักเรียนเก่ง

- กลุ่มนักเรียนปานกลาง
- กลุ่มนักเรียนปานกลาง
- กลุ่มนักเรียนอ่อน

14. การแยกกลุ่มนั้นมาจากการให้คะแนนตามใบงานการแข่งขัน

15. ครูแจกซองคำถามจำนวน 5 คำถามให้ทุกโต๊ะ (เป็นคำถามเหมือนกัน)

16. นักเรียนเปลี่ยนกันหยิบซองคำถามทีละ 1 ซอง (1 คำถาม) แล้ววางลงกลางโต๊ะ และนักเรียนที่เหลือคำนวณหาคำตอบจากคำถามที่อ่าน

17. เขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบที่แต่ละคนมีอยู่ โดยนักเรียนคนที่ทำหน้าที่อ่านคำถามจะเป็นคนให้คะแนน

ขั้นสรุป การสรุปและมอบรางวัล

18. นักเรียนทุกคนรวมคะแนนของตัวเอง โดยที่ทุกคนควรได้ตอบคำถามจำนวนเท่าๆ กัน จัดลำดับของคะแนนที่ได้ ซึ่งกำหนดโบนัสของแต่ละโต๊ะดังนี้ โบนัสผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดที่ 1 ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 10 แต้ม ผู้ที่ได้คะแนนรองที่ 2 ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 8 แต้ม ผู้ที่ได้คะแนนรองที่ 3 ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 6 แต้ม ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุด ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 4 แต้ม ขั้นที่ 5 นักเรียนกลับมากลุ่มเดิม (Home Team) รวมแต้มโบนัสของทุกคน ทีมใดที่มีแต้มโบนัสสูงสุด จะได้รับรางวัล

8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. วารสารต่างๆ
2. วีดิทัศน์

8.2 แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
3. หอศิลป์ศิลปิน
4. สำนักวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี

บัตรคำสั่ง

การเล่นเกมส์

1. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนแข่งขันเกมการรู้จักเครื่องดนตรีมอญ โดยแยกกลุ่ม แบ่ง
คะแนนตามความสามารถของนักเรียน
2. การแยกกลุ่มนั้นมาจากการให้คะแนนตามใบงานการแข่งขัน
3. ครูแจกซองคำถามจำนวน 5 คำถามให้ทุกโต๊ะ (เป็นคำถามเหมือนกัน)
4. นักเรียนเปลี่ยนกันหยิบซองคำถามทีละ 1 ซอง (1 คำถาม) แล้ววางลงกลางโต๊ะ
และนักเรียน 3 คนที่เหลือคำนวณหาคำตอบจากคำถามที่อ่าน
5. เขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบที่แต่ละคนมีอยู่ เมื่อนักเรียนทุกคนเขียน
คำตอบลงในกระดาษเสร็จเรียบร้อยแล้วทุกคน ให้สมาชิกคนที่อยู่ทางด้านซ้ายมือของ
สมาชิกที่ทำหน้าที่เป็นคนอ่านคำถามได้พูดคำตอบของตนเองเป็นคนแรก จากนั้น
ให้สมาชิกทุกคนได้ตอบคำถามโดยวนแบบย่อนศรเข็มนาฬิกา นักเรียนคนที่ทำ
หน้าที่อ่านคำถามจะเป็นคนเฉลยคำตอบอีกครั้งและเป็นคนให้คะแนน
6. การให้คะแนนในการตอบคำถาม มีดังนี้
 - 6.1 ตอบถูกคนแรกได้ 2 คะแนน
 - 6.2 ตอบถูกคนต่อไปได้ 1 คะแนน
 - 6.3 ตอบผิดได้ 0 คะแนน
7. นักเรียนทุกคนรวมคะแนนของตัวเอง จัดลำดับของคะแนนที่ได้ ดังนี้
 - 7.1 โบนัสผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดที่ 1 ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 10 แต้ม
 - 7.2 ผู้ที่ได้คะแนนรองที่ 2 ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 8 แต้ม
 - 7.3 ผู้ที่ได้คะแนนรองที่ 3 ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 6 แต้ม
 - 7.4 ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุด ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 4 แต้ม
 - 7.5 ชั้นที่ 5 นักเรียนกลับไปยังกลุ่มเดิม รวมแต้มโบนัสของทุกคน ทีมใดที่มีแต้ม
โบนัสสูงสุด จะได้รับรางวัล

ใบความรู้เรื่อง เครื่องดนตรีมอญ การประสมวง และบทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีมอญ

ชนชาติมอญได้ประดิษฐ์เครื่องดนตรี ให้เล่นกันในหมู่ชาวมอญสืบต่อกันมานานแล้ว ตั้งแต่การใช้วัสดุที่อยู่ตามธรรมชาติที่เรียกกันว่าตีเกราะเคาะไม้ให้เป็นจังหวะมีเสียงต่างๆและมีการพัฒนาต่อเนื่องกันมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมอญ อารยธรรมของอินเดียได้มีบทบาทต่อวิถีชีวิตและสังคมของชนชาติมอญ อีกทั้งยังมีบทบาทในการประดิษฐ์เครื่องดนตรีต่างๆ โดยอาศัยหลักและรูปแบบจากอินเดียและพัฒนาเครื่องดนตรีต่างๆให้มีรูปสวยงามและมีเสียงไพเราะขึ้นตามรสนิยมของชนชาติมอญ

เครื่องดนตรีมอญ เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดนตรีของชนชาติมอญที่เข้ามาในประเทศไทย เมื่อครั้งที่มีการอพยพเข้ามา สันนิษฐานว่าชาวมอญคงนำเครื่องดนตรีหรือเครื่องประกอบจังหวะเข้ามาเพื่อความบันเทิงต่างๆ หรือไม่ได้นำมาก็อาจจะมาหาวัสดุหรือทรัพยากรในประเทศไทยนำมาสร้างชิ้นใหม่ จึงสังเกตได้ว่าเครื่องดนตรีของมอญและไทยนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกัน

ในปัจจุบันเครื่องดนตรีมอญที่อยู่ในวงปี่พาทย์มอญ มีการพัฒนารูปแบบลักษณะที่เป็นมาตรฐานมากขึ้น ดังเครื่องดนตรีมอญต่อไปนี้

1. ปี่มอญ

ปี่มอญเป็นเครื่องเป่าประเภทใช้ลิ้นปี่เป็นตัวสร้างความสั่นสะเทือนให้เกิดเสียง ปี่มอญมีรูปร่างคล้ายปี่ชวา แต่ยาวและใหญ่กว่าโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือส่วนเลาปี่และส่วนลำโพงปี่ วัสดุที่ใช้ทำลำโพงนั้นคือทองเหลือง ทำให้มีเสียงกังวานทุ้มต่ำนุ่มนวลเป็นเอกลักษณ์

ปี่มอญมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ

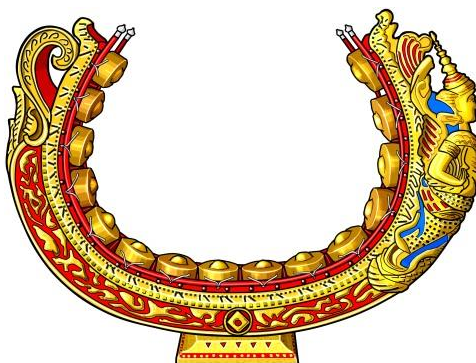
1. เลาปี่ กิ่งจากไม้เนื้อแข็งกลมมีความยาวประมาณ 50 ซม. โดยตอนบนใกล้ปากผู้บรรเลงจะคอดเล็ก และผายออกเล็กน้อยในตอนปลาย ด้านบนของเลาปี่เจาะรูนิ้ว 7 รู เช่นเดียวกับขลุ่ยเพียงออ และปี่ชวา ด้านหลังเจาะรูนิ้วค้ำ 1 รู ตรงตำแหน่งของนิ้วโป้ง

2. ลำโพงปี่ ทำจากโลหะ ชนิดต่างๆ เช่น เงิน ทองเหลือง นำมาตีออกเป็นแผ่นบางแล้วม้วนติดเข้ากันเป็นลักษณะของดอกลำโพง ปากลำโพงกว้างประมาณ 10 ซม. ส่วนที่บานออกกว้างประมาณ 5 ซม.

3. ลิ้นปี่ ทำจากใบตาลแห้ง ตัดบางซ้อนกัน 4 ชั้น แล้วผูกติดกับแท่งโลหะเล็กๆ (เรียกว่าการผูกแบบตะกรุดเบ็ด) ซึ่งทำจาก นาค ทองเหลือง หรือเงิน เรียกว่า กำพวด แล้วจึงนำปลายด้านหนึ่งของกำพวดเสียบเข้ากับรูบริเวณทวนบนของเลาปี่ ปี่มอญนั้นมีขนาดใหญ่กว่าปี่ทั่วไป กำพวดจึงยาวกว่า มีความยาวประมาณ 8 ซม.

บทบาทหน้าที่ในการบรรเลง ปี่มอญมีลีลาในการบรรเลงเข้ากับปี่ในของไทยคือ เป่าเก็บบ้าง โหยหวนบ้าง แต่ปี่มอญจะเน้นการโหยหวนมากกว่าการเก็บทำนอง ปี่มอญมีเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองและสามารถถ่ายทอดอารมณ์ที่โศกเศร้าอาลัยอาวรณ์ เพลงที่ปี่มอญมีบทบาทมากที่สุดคือ เพลงมอญร้องไห้ ซึ่งปี่มอญต้องเป่าตามทำนองของผู้ขับร้องและต้องมีลีลาที่โหยหวน สะอึกสะอื้น

2. ห้องมอญวงใหญ่

ห้อยมอญวงใหญ่ เป็นห้อยที่มีรูปร่างลักษณะแตกต่างจากห้อยไทย โดยวางตั้งโค้งขึ้นไป มีการแกะสลักประดับกระจกที่สวยงาม มีการผูกห้อยและวิธีที่บรรเลงที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นเครื่องดนตรีสำคัญที่ร่วมอยู่ในวงปี่พาทย์มอญและเป็นเครื่องดนตรีที่แทนความศักดิ์สิทธิ์การเคารพบูชาครู

ห้อยมอญมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ

1. ร้านห้อย ร้านห้อยมอญนั้น ทำจากไม้เนื้อแข็ง 3 ส่วน ขุดเจาะเป็นกล่องเสียง คือส่วนหัวท้าย และ ตรงกลาง แล้วจึงนำมาประกอบกัน

บริเวณด้านนอกของร้านห้อย แกะสลักกลดลายตามที่นิยม ลงรักปิดทอง ประดับกระจก ด้านหนึ่งแกะเป็นรูป กิณนร เรียกว่าหน้าพระ (อยู่ด้านซ้ายของผู้บรรเลง) ส่วนปลายอีกด้านแกะเป็นรูปปลายหางของกิณนร ด้านล่างของหน้าพระและปลายหาง ติดห่วงโลหะทั้งสองด้านไว้สำหรับสอดคานไม้เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้าย ตอนกลางของร้านห้อยมีแผ่นไม้วางรองรับ เช่นเดียวกับเท้าของระนาดเอก

2. ลูกห้อย ห้อยมอญวงใหญ่นั้น มีลูกห้อยทั้งสิ้นจำนวน 15 ลูก ทำจากโลหะ ที่หรือหล่อขึ้นรูป เช่นเดียวกับห้อยไทย แต่อาจจะมีเนื้อห้อยที่บางกว่า เทียบเสียงโดยการถ่วงตะกั่วที่ได้ลูกห้อยแล้ว ถูกเข้ากับร้าน โดยเรียงลำดับจากซ้ายไปขวาดังนี้ ฟา ซอล (ข้ามหนึ่งเสียง) ซี โด เร (ข้ามหนึ่งเสียง) ฟา ซอล ลา ซี โด เร มี ฟา ซอล ลา

เสียงที่ขาดหายไปจากการผูกเรียงลูกห้อยมอญวงใหญ่ เรียกว่า "หลุม" ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอันทำให้เกิดวิธีการบรรเลงสุมเสียงและสำเนียงที่ไพเราะ

บทบาทหน้าที่ในการบรรเลง ห้อยมอญวงใหญ่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของปี่พาทย์มอญที่มีความสำคัญยิ่งคือ มีหน้าที่ขึ้นเพลงเป็นส่วนใหญ่และดำเนินทำนองหลักในวงปี่พาทย์มอญ นอกจากนี้ห้อยมอญวงใหญ่ยังเป็นเครื่องดนตรีมอญที่ใช้ฝึกหัดเริ่มแรกในวงปี่พาทย์มอญ

3. ห้อยมอญวงเล็ก

ห้อยมอญวงเล็ก เป็นห้อยที่มีรูปร่างลักษณะเล็กกว่าห้อยมอญวงใหญ่ และจำนวนลูกห้อยมีมากกว่า ห้อยมอญวงเล็กมีลูกประมาณ 16-17 ลูก ห้อยมอญวงเล็กเกิดหลังห้อยมอญวงใหญ่ ผู้ประดิษฐ์คงคิดขึ้นมาเพื่อให้คู่กับห้อยมอญวงใหญ่

บทบาทหน้าที่ในการบรรเลง ห้อยมอญวงเล็กจะบรรเลงเป็นทำนองเต็มคล้ายกับระนาดเอก ใช้มือตีสลับซ้ายขวา แต่จะไม่ตีเก็บเท่าระนาดเอก

4. ระนาดเอก

ระนาดเอก เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี มีส่วนประกอบคืออวรางระนาด โขนระนาด ทำระนาดและผืนระนาด ผืนระนาดเอกในอดีตนั้นจะมีลูกระนาดจำนวน 21 ลูก แต่ในปัจจุบันนิยมเพิ่มเป็น 22 ลูก เพื่อความสะดวกในการบรรเลง ทั้งยังนิยมใช้ไม้เนื้อแข็งชนิดต่างๆ เช่น พยุง ชิงชัน ประดู่ มาเหลาทำผืนระนาดแทนไม้ไผ่บงอีกด้วย ระนาดเอกในวงปี่พาทย์มอญที่ประดิษฐ์ขึ้นในประเทศไทยนั้นมีลักษณะคล้ายกับระนาดเอกของไทยทุกประการ

บทบาทหน้าที่ในการบรรเลง ระนาดเอกเป็นเครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนองโดยการแปรทำนองจากทำนองหลักของซ้องมอญวงใหญ่มีวิธีการบรรเลงเป็นคู่แปด ในวงปี่พาทย์มอญนั้น ระนาดเอกสามารถที่จะตีเก็บและกรอได้ตามความเหมาะสมของเพลง

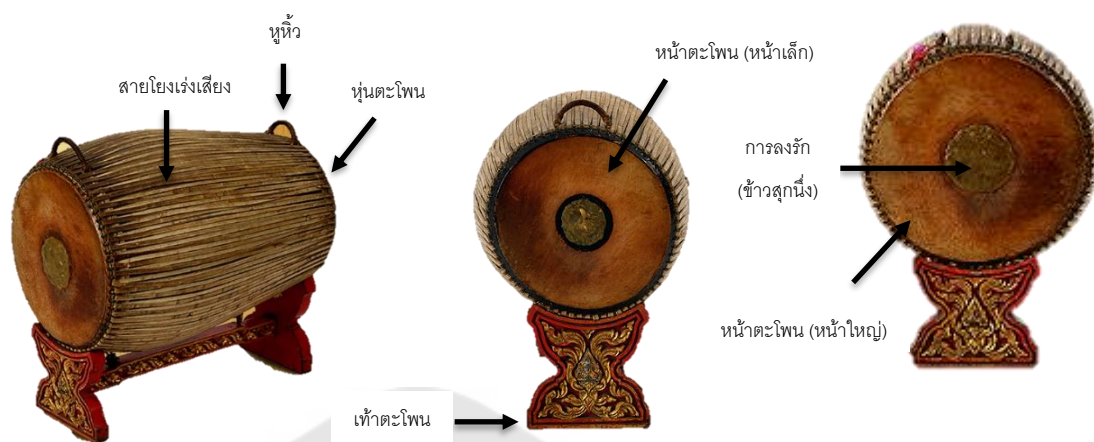
5. ระนาดทุ้ม

ระนาดทุ้ม เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี มีส่วนประกอบคล้ายกับระนาดเอกแต่จะมีรูปร่างลักษณะที่แตกต่างกันคือทำระนาด มี 4 มุม ฆ้องระนาดทำมาจากไม้ไผ่ตง เสียงมีความทุ้มต่ำมากกว่าระนาดเอกและระนาดทุ้มมีลูกทั้งหมด 17 ลูก

บทบาทหน้าที่ในการบรรเลง ระนาดทุ้มเป็นเครื่องดนตรีที่บรรเลงยั่วเข้า หยอกล้อไปกับเครื่องดนตรีประเภทอื่นๆ นักดนตรีบางท่านกล่าวว่าระนาดทุ้มเปรียบเสมือนตัวตลกในวงดนตรี แต่จริงๆ แล้วการบรรเลงระนาดทุ้มนั้นมีความวิจิตรพิสดาร ลึกล้ำมากกว่า

6. ตะโพนมอญ

ตะโพนมอญ คือเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีกำกับจังหวะหน้าทับต่างๆในการบรรเลงเพลงมอญมีเสียงทุ้มและลึกกว่าเสียงตะโพนไทย มีขนาดใหญ่กว่าตะโพนไทย ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในวงดนตรีปี่พาทย์มอญ ทำหน้าที่หยอกล้อกับเบิ่งมางคอก

ตะโพนมอญมีส่วนประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ

1. หุ่นกลอง ทำจากไม้เนื้อแข็ง นำมาขึ้นรูปเป็นทรงกระบอกป่องตรงกลางมีขนาดใหญ่กว่าตะโพนไทย ยาวประมาณ 70 ซม. แล้วชิงหนังวัว ทายางรักตรงกลางหน้ากลองเป็นตำแหน่งของการติดข้าวสุกถ่วงเสียง บริเวณขอบหน้ากลองทั้งสองด้านถือเป็นห่วงเล็กๆ เรียกว่า "ไส้ละมาน" โยงร้อยไส้ละมานทั้งสองด้านด้วย หนังเรียด หน้าใหญ่เรียก"หน้าเท่ง" ในภาษามอญ เรียกว่า เม็กโหน่ง ส่วนหน้าเล็กเรียก "หน้าทึง" ในภาษามอญเรียกว่า เม็กโด๊ด บริเวณตรงกลางของหุ่นกลองร้อยเชือกหนังเรียดขัดเป็นรัดอกเพื่อแรงเสียง ด้านบนพันหนังเรียดเป็นหูหิ้วเพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้าย

2. เท้าตะโพน ทำจากไม้เนื้อแข็ง รองรับหุ่นกลองเพื่อให้ได้ระดับที่เหมาะสม และมักจะแกะสลัก ลงรักปิดทองให้เข้าชุดกับเครื่องดนตรีอื่นๆในวงปี่พาทย์มอญ

บทบาทหน้าที่ในการบรรเลง ตะโพนมอญมีส่วนสำคัญในวงปี่พาทย์มอญมาก เนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่ควบคุมจังหวะหน้าทับ และใช้ขึ้นเพลงมอญประเภทเพลงประจำต่างๆ โดยขึ้นทำนองหน้าทับว่า "เท่ง ทึง" ซึ่งจะเป็นที่รู้กันว่ากำลังมีงานศพในบริเวณนั้น

7. เปิงมางคอก

เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี มีลักษณะเป็นคอกสำหรับแขวนลูกเปิงมาง มีจำนวน 7 ลูก โดยแขวนเรียงลำดับจากลูกเล็กไปลูกใหญ่ไว้เป็นราวล้อมตัวคนตี ในอดีตภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในสมัยนั้นเวลาจะใช้เปิงมางคอก จะต้องบดข้าวสุกกับขี้เถ้าปัดเข้าที่หน้าตะโพนลูกเปิงเพื่อถ่วงเสียงทุ้ม ประกอบกับท่าทางและลีลาของผู้ตีเปิงมางที่ตืออย่างมีชีวิตชีวา จะยิ่งช่วยเสริมสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้ที่ได้รับการฟังการบรรเลง ในปัจจุบันนิยมใช้กล้วยตากตำแทนการบดข้าวสุกกับขี้เถ้า

บทบาทหน้าที่ในการบรรเลง เปิงมางคอกเป็นเครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่ควบคุมจังหวะหน้าทับควบคู่กับตะโพนมอญ ในวงปี่พาทย์มอญแต่เดิมนั้นใช้เปิงมางเพียงลูกเดียว โดยทำหน้าที่สอดประสานไปกับตะโพนมอญ แต่ต่อมาได้มีการพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มเติมเป็น 7 ลูก 7 เสียง

8. โหม่ง 3 ใบ

โหม่งซ้องโหม่ง เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกำกับจังหวะ มีการนำซ้องโหม่งสามขนาดลดหลั่นกัน และมีเสียงที่คู่เสียงที่เหมาะสมตรงกับเสียงหลักในวงปี่พาทย์มอญ นำมาเรียงห้อยไว้กับโครงไม้ ซึ่งเรียกว่ากระจังโหม่ง โดยให้ โหม่งใบเล็กสองใบอยู่ด้านบน ส่วนโหม่งลูกใหญ่ที่สุดซึ่งมีเสียงต่ำอยู่ด้านล่าง ตัวลูกซ้องนั้นทำจากโลหะหลายชนิด เช่น สัมฤทธิ์ ทองเหลือง เป็นต้น โดยนำโลหะนั้นๆมาทำการหลอมให้อ่อนตัวและใช้กรรมวิธีตีขึ้นรูปเช่นเดียวกับลูกซ้อง หรืออาจจะใช้วิธีการเทโลหะเหลวลงแม่พิมพ์เช่นการทำซ้องหล่อ ลักษณะของลูกซ้องจะเป็นโลหะแผ่กว้าง ออกเป็นทรงกลม ตรงกลางเป็นปุ่มนูนซึ่งเป็นตำแหน่งที่ใช้ไม้ตีเพื่อให้เกิดเสียง ขอบของซ้องจะงุ้มลงโดยรอบ เรียกส่วนนี้ว่า "ใบฉัตร" ที่ใบฉัตร เจาะรูร้อยเชือกแขวนตั้งกับขาหยั่ง คานไม้ หรือให้ผู้บรรเลงถือดี

กระจังโหม่งทำจากไม้เนื้อแข็ง มักจะนิยมแกะสลักลงรักปิดทอง ให้เข้าชุดกับเครื่องปี่พาทย์ซึ่งได้แก่วงปี่พาทย์มอญ ผู้บรรเลงจะใช้ไม้ตี 2 ขนาดต่างกันโดยใช้ไม้ที่มีขนาดเล็กกว่าตีโหม่งลูกเล็ก 2 ใบ แล้วใช้ไม้ขนาดใหญ่ตีโหม่งขนาดใหญ่

บทบาทหน้าที่ในการบรรเลง โหม่ง 3 ใบ มีหน้าที่ดีให้จังหวะในวงปี่พาทย์มอญและใช้ขึ้นเพลงมอญประเภทเพลงย่ำต่างๆ เช่น ย่ำเทียง ย่ำคำ เป็นต้น

9.เครื่องประกอบจังหวะต่างๆ

จิ่ง เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ใช้ตีควบคุมจังหวะให้มีความสม่ำเสมอ ส่วนมากในวงปี่พาทย์มอญ จะใช้จังหวะสองชั้นและชั้นเดียว ตามลักษณะของเพลงมอญ

กรับ เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ทำจากไม้ 2 อัน ตีประกบกันคอยให้จังหวะหนัก

ฉาบเล็ก เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ใช้ตีล่อกับจังหวะหลัก

ฉาบใหญ่ เป็นเครื่องประกอบจังหวะ มีขนาดใหญ่กว่าฉาบเล็ก การตีฉาบใหญ่จะคล้ายๆ กับจังหวะจิ่ง มีจังหวะเบาและหนัก มีลักษณะการตีดังนี้

ตีเปิดมือให้เกิดเสียงยาว “แช่” ในจังหวะเบา

ตีปิดมือให้เกิดเสียงสั้น “วับ” ในจังหวะหนัก

การประสมวงปี่พาทย์มอญ

ในการประสมวงปี่พาทย์นั้น มีลักษณะเหมือนวงปี่พาทย์ของไทย สันนิษฐานว่า เมื่อปี่พาทย์มอญได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่นิยมของคนไทย จึงได้มีการพัฒนาในการจัดวงให้มีแบบแผนมากขึ้นจากสมัยก่อน มีเครื่องดนตรีเพียง 6 ชิ้น คือ ห้องมอญวงใหญ่ ระนาดเอก ตะโพนมอญ เปิงมาง 1 ลูก ปี่มอญ ซึ่ง ซึ่งต่อมาได้มีการเพิ่มเครื่องดนตรีเข้ามาเรื่อยๆ จึงต้องมีการจัดรูปแบบวงให้เป็นแบบแผนและเหมาะสม

รูปแบบการประสมวงปี่พาทย์มอญครูอาจารย์ทางดนตรีไทยได้กำหนดให้มีลักษณะเช่นเดียวกับวงปี่พาทย์ของไทย โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ขนาดคือ

1. วงปี่พาทย์มอญเครื่องห้า
2. วงปี่พาทย์มอญเครื่องคู่
3. วงปี่พาทย์มอญเครื่องใหญ่

การกำหนดที่ตั้งของห้อยมอญ กระຈังโหม่งและเปิงมางคอก ให้ตั้งอยู่ด้านหน้าของวงปี่พาทย์มอญดังกล่าวนี้ จึงเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นของวงปี่พาทย์มอญ อีกทั้งในปัจจุบันตำแหน่งที่ตั้งของตะโพนมอญได้มีการปรับปรุงตำแหน่งที่ตั้งกันในเวลาต่อมาด้วยการให้ตะโพนมอญตั้งอยู่ด้านหลังของเปิงมางคอก ย้ายจากด้านขวาของวงมาตั้งอยู่ทางด้านซ้ายด้านหลังเปิงมางคอก เหตุผลที่นักดนตรีในปัจจุบันมีการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของตะโพนมอญต่างจากนักดนตรีในอดีตที่ได้กำหนดแบบแผนไว้นั้น โดยคิดปรับปรุงพัฒนาขึ้นมาใหม่ด้วยเหตุผลที่ว่า

1.เสียงด้านขวาของตะโพนมอญหน้าใหญ่ซึ่งมีเสียง"เพ่ง" นั้น ถือว่าเป็นเสียงสำคัญในการบรรเลงเพลงมอญ เมื่อย้ายตำแหน่งที่ตั้งของตะโพนมอญมาอยู่ด้านซ้ายของวงปี่พาทย์มอญ ทำให้นักดนตรีภายในวงได้ยินเสียงอย่างชัดเจนและทั่วถึง

2.เครื่องดนตรีกำกับจังหวะในวงปี่พาทย์มอญคือ ตะโพนมอญและเปิงมางคอก เมื่อย้ายตะโพนมอญมาด้านหลังเปิงมางคอก ทำให้มีการสอดประสานกันยิ่งขึ้นและจะทำให้การบรรเลงเพลงมีความไพเราะมากขึ้น

➤ วงปีพาทย์มอญเครื่องห้า

วงปีพาทย์มอญเครื่องห้า ประกอบด้วย

1. ปี่มอญ	1	เลา
2. ระนาดเอก	1	ราง
3. ซ้องมอญวงใหญ่	1	โค้ง
4. ตะโพนมอญ	1	ลูก
5. เปิงมาง	1	ชุด
6. ฉิ่ง	1	คู่

แผนผังการตั้งเครื่องดนตรีไทยในวงปีพาทย์มอญเครื่องห้า

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในวงปีพาทย์มอญเครื่องห้า

➤ วงปี่พาทย์มอญเครื่องคู่

การประสมวงปี่พาทย์มอญเครื่องคู่ได้มีการปรับปรุงให้เพิ่มระนาดทุ้มและฆ้องมอญวงเล็กเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับวงปี่พาทย์เครื่องคู่ของไทย

วงปี่พาทย์มอญเครื่องคู่ ประกอบด้วย

1. ปี่มอญ	1	เลา
2. ระนาดเอก	1	ราง
3. ฆ้องมอญวงใหญ่	1	โค้ง
4. ระนาดทุ้ม	1	ราง
5. ฆ้องมอญวงเล็ก	1	โค้ง
6. ตะโพนมอญ	1	ลูก
7. เปิงมางคอก	1	ชุด
8. ฉิ่ง	1	คู่
9. กรับ	1	คู่
10. ฉาบเล็ก	1	คู่
11. ฉาบใหญ่	1	คู่
12. โหม่ง 3 ใบ	1	ชุด

แผนผังการตั้งเครื่องดนตรีไทยในวงปี่พาทย์มอญเครื่องคู่

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์มอญเครื่องคู่

➤ วงปีพาทย์มอญเครื่องใหญ่

วงปีพาทย์มอญเครื่องใหญ่ ประกอบด้วย

1. ปี่มอญ	1	เลา
2. ระนาดเอก	1	ราง
3. ระนาดเอกเหล็ก	1	ราง
4. ระนาดทุ้ม	1	ราง
5. ระนาดทุ้มเหล็ก	1	ราง
6. ซ้องมอญวงเล็ก	1	โค้ง
7. ซ้องมอญวงใหญ่	1	โค้ง
8. ตะโพนมอญ	1	ลูก
9. เปิงมางคอก	1	ชุด
10. ฉิ่ง	1	คู่
11. กรับ	1	คู่
12. ฉาบเล็ก	1	คู่
13. ฉาบใหญ่	1	คู่
14. โหม่ง 3 ใบ	1	ชุด

แผนผังการตั้งเครื่องดนตรีไทยในวงปีพาทย์มอญเครื่องใหญ่

ใบงาน เรื่อง

เครื่องดนตรีมอญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายลักษณะของเครื่องดนตรีมอญ ตามที่กำหนด

เครื่องดนตรี	อธิบายลักษณะของเครื่องดนตรี
ฆ้องมอญวงใหญ่	
ปี่มอญ	
โหม่ง 3 ใบ	
ตะโพนมอญ	
เปิงมางคอก	

ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....
ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....
ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....
ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....
ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....	เลขที่.....

ใบงาน เรื่อง

การประสมวงปีพาทย์มอญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังการตั้งตำแหน่งเครื่องดนตรีในวงปีพาทย์มอญมา 1 วง

แผนผังการตั้งตำแหน่งเครื่องดนตรีในวงปีพาทย์มอญ

วงปีพาทย์มอญ ประเภท

ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่

ใบงาน เรื่อง

บทบาทหน้าที่ในการบรรเลง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายหน้าที่ในการบรรเลงของเครื่องดนตรีมอญ ตามที่กำหนด

ลักษณะของเครื่องดนตรี	หน้าที่ในการบรรเลง
ฆ้องมอญวงใหญ่	
ปี่มอญ	
โหม่ง 3 ใบ	
ตะโพนมอญ	
เปิงมางคอก	

ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่

แบบประเมินใบงาน

เรื่อง เครื่องดนตรีมอญ การประสมวง และบทบาทหน้าที่ในการบรรเลง

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (5)	ดี (4)	พอใช้ (3)	ปรับปรุง (2)
1. อธิบายลักษณะของเครื่องดนตรีมอญ	อธิบายลักษณะของเครื่องดนตรีมอญได้ถูกต้อง ชัดเจน	อธิบายลักษณะของเครื่องดนตรีมอญมอญผิด 1 ข้อ	อธิบายลักษณะของเครื่องดนตรีมอญมอญผิด 2 ข้อ	อธิบายลักษณะของเครื่องดนตรีมอญมอญไม่ถูกต้อง
2. อธิบายการวางเครื่องดนตรีมอญในการประสมวง	อธิบายการวางเครื่องดนตรีมอญในการประสมวงได้ถูกต้อง ชัดเจน	อธิบายการวางเครื่องดนตรีมอญในการประสมวงผิด 1 ข้อ	อธิบายการวางเครื่องดนตรีมอญในการประสมวงผิด 2 ข้อ	อธิบายการวางเครื่องดนตรีมอญในการประสมวงไม่ถูกต้อง
2. อธิบายลักษณะของบทบาทเครื่องดนตรีในการบรรเลง	อธิบายลักษณะของบทบาทเครื่องดนตรีในการบรรเลงได้ถูกต้อง ชัดเจน	อธิบายลักษณะของบทบาทเครื่องดนตรีในการบรรเลงผิด 1 ข้อ	อธิบายลักษณะของบทบาทเครื่องดนตรีในการบรรเลงผิด 2 ข้อ	อธิบายลักษณะของบทบาทเครื่องดนตรีในการบรรเลงไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	14 - 15	11 - 13	8 - 10	ต่ำกว่า 7
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
เรื่อง เชื่อมโยงวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม กับ ความเชื่อ ฯ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
ผู้สอน นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี
ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี
ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/1 อธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรรค์งานดนตรีแตกต่างกัน

ศ 2.1 ม.4-6/7 เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจาก
วัฒนธรรมต่างกัน

ศ 2.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ

2. สาระสำคัญ

วัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรมมีวิวัฒนาการในรูปแบบต่างๆ โดยได้สะท้อนความคิดเห็นของคน
ไทยเชื้อสายมอญ โดยนำเสนอควบคู่กับหลักความเชื่อ ศาสนา พิธีกรรม วาระโอกาสในการนำป๊อป
พหุวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในวิถีชีวิตนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ศิลปวัฒนธรรมดนตรีเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ศาสนาในทุกศาสนา ชาวไทยเชื้อสาย
มอญก็นำเอาศิลปวัฒนธรรมดนตรีเป็นเครื่องช่วยในการเผยแพร่ศาสนา พิธีกรรม ขนบธรรมเนียม
ประเพณี

อย่างไรก็ตามองค์ความรู้ทางป๊อปพหุวัฒนธรรมที่ได้ส่งผลสืบเนื่อง สร้างแรงจูงใจและมีบทบาท
ในสังคมไทยอยู่ไม่น้อยนั้น สามารถสะท้อนความสำคัญและความเจริญทางดนตรีของชนชาติ
มอญที่ถูกวิวัฒนาการมาหลายศตวรรษ จึงเป็นสิ่งที่ชี้ชัดว่าความรุ่งเรืองของดนตรีมอญนั้นได้
แพร่หลายในสังคมไทยและรับใช้สังคมมาเป็นเวลานานนับศตวรรษ

3. สมรรถนะ

1. สมรรถนะในการสื่อสาร
2. สมรรถนะในการคิด
3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความรู้

1. เชื่อมโยงวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม กับ ความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนาและสังคม

4.2 ทักษะ/กระบวนการ

1. อธิบายความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม กับ ความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนาและสังคม

2. วิเคราะห์วัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม กับ ความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนาและสังคม

4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
4. รักความเป็นไทย

5. ชิ้นงานหรือภาระงานที่แสดงผลการเรียนรู้

1. ใบงาน
2. สมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport)

6. การประเมิน

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.ตรวจใบงาน	1.ใบงาน	1.ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์
2.สังเกตความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ใฝ่เรียนรู้ และรักความเป็นไทย	2.แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3.ประเมินความสามารถด้าน 1. สมรรถนะในการสื่อสาร 2. สมรรถนะในการคิด 3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี	3.แบบประเมินความสามารถด้านต่างๆ	3.ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

7. กิจกรรมการเรียนรู้

(โดยใช้กระบวนการสอนตามแนวคิดตัดปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ : เทคนิคจิตตปัญญาศึกษา (ความต่อเนื่อง) ,เทคนิคเรียนแบบร่วมกัน Learning Together)

ขั้นนำ

1. ครูนำภาพบรรยากาศในวันที่นักเรียนได้ออกไปหาความรู้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ณ วัดหงษ์ปทุมมาวาส พร้อมกับเปิดเพลงขวัญปทุมมาคลอไปอย่างช้าๆ

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนใช้สายตาและตั้งสมาธิในการชมภาพบรรยากาศ จากนั้นครูผู้สอนจะตั้งคำถามที่กระตุ้นความของนักเรียน โดยให้นักเรียนตอบคำถามภายในใจของตนเอง

3. ครูผู้สอนอธิบายถึงการชมภาพบรรยากาศภายในวัดหงษ์ปทุมมาวาสเป็นการทบทวนความรู้ของกิจกรรมที่ผ่านมา

4. ครูเน้นให้นักเรียนรู้ว่า สุนทรียสนทนา หรือการฟังเพลงแล้วปล่อยให้จิตของตนเองมีสมาธิกับสิ่งที่ทำนั้น อยู่ในหลักเชื่อมโยงสัมพันธ์ เป็นการช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ในกระบวนการเข้ากับชีวิตได้ ทำให้กระบวนการเข้ามาสู่ภายใน บุรณการสู่วิถีชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

ขั้นสอน

1. ครูสอบถามนักเรียนถึงการเกิดองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมปีพาทย์มอญของแต่ละคน ว่าเป็นอย่างไร
2. ครูผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ที่เชื่อมโยงกับความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนาและสังคมไทย
3. ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เช่นเดิม พร้อมกระดาษ คละความสามารถ
4. ตัวแทนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม รับผิดชอบประกอบด้วย กระดาษ 100 ปอนด์ขนาด $\frac{1}{2}$ แผ่น ดินสอ สีเมจิก ไม้ค้ำสั้ กลุ่มละ 1 ชุด
5. ครูผู้สอนให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมแผนผังความคิด ครูเดินดูการทำงานของนักเรียน เพื่อพร้อมให้คำแนะนำนักเรียน จากนั้นเมื่อนักเรียนทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จให้ตรวจสอบและเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน
6. สมาชิกกลุ่มตรวจสอบผลงานการจัดทำแผนผังความคิดและให้แต่ละกลุ่มออกมาอธิบายเกี่ยวกับ การเชื่อมโยงวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ กับ ความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนาและสังคม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการรายงานของตัวแทนกลุ่ม โดยเน้นการเป็นพูดและฟังอย่างมีสติ
2. ประเมินผลการทำงานกลุ่ม โดยครูบอกจุดเด่นและจุดที่ควรแก้ไขของการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
3. เสริมแรงโดยการชมเชย กลุ่มที่ทำงานได้ดีมีกระบวนการทำงานช่วยเหลือ ร่วมมือกันดี และให้กำลังใจกลุ่มที่ยังขาดกระบวนการที่ดีมีความร่วมมือในกลุ่มน้อย
4. นักเรียนบันทึกสิ่งที่ได้จากการเรียนในเรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ โดยเป็นความรู้ ความรู้สึก ประสบการณ์ต่างๆ ที่ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนลงสมุดบันทึกการเรียนรู้ (My Passport)

8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์
2. บัตรภาพ

8.2 แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
3. หอศิลป์ศิลปิน
4. สำนักวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี

บัตรคำสั่ง

1. ให้สมาชิกกลุ่ม รับผิดชอบ รับผิดชอบ

- กระดาษ A4
- สีเมจิก คละสี 5 แท่ง
- กระดาษ 100 ปอนด์ 1 แผ่น
- ดินสอ 1 แท่ง

2. ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวางแผน การจัดทำแผนผังความคิด (Mind Mapping)

3. สมาชิกกลุ่มสรุปความรู้ในกระดาษ 100 ปอนด์ ในรูปแบบ Mind Mapping ในหัวข้อ “ วัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ จังหวัดปทุมธานี ”

- วัฒนธรรมป๊อปไทยมอญ
- วัดหงษ์ปทุมมาวาส
- เครื่องดนตรีมอญ
- การประสมวง

ตัวอย่าง ใบงาน สรุปลงกระดาน 100 ปอนด์

เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ช่วยกันระดมสร้างองค์ความรู้วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ และเชื่อมโยงวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ กับ ความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนาและสังคม ในรูปแบบ Mind mapping

วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ
จังหวัดปทุมธานี

ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ	นามสกุล	ชั้น	เลขที่

แบบประเมินใบงาน

เรื่อง เครื่องดนตรีมอญ การประสมวง และบทบาทหน้าที่ในการบรรเลง

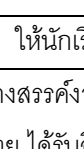
รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (5)	ดี (4)	พอใช้ (3)	ปรับปรุง (2)
1. อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญผิด 1 ข้อ	อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญผิด 2 ข้อ	อธิบายเอกลักษณ์และความสำคัญของวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญไม่ถูกต้อง
2. อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญ	อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญได้ถูกต้องชัดเจน	อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญผิด 1 ข้อ	อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญผิด 2 ข้อ	อธิบายลักษณะเด่นของดนตรีและการถ่ายทอดของวัฒนธรรมของชาวมอญไม่ถูกต้อง
3. วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนา	วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนาได้ถูกต้องชัดเจน	วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนาผิด 1 ข้อ	วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนาผิด 2 ข้อ	วิเคราะห์เชื่อมโยงวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญกับความเชื่อทางศาสนาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	14 - 15	11 - 13	8 - 10	ต่ำกว่า 7
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	
คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว	
1. การสร้างสรรค์งานศิลปวัฒนธรรมมอญในประเทศไทย ได้รับอิทธิพลมาจากเรื่องใด ก. ได้รับอิทธิพลมาจากต่างประเทศ ข. เทคนิคโบราณที่สืบทอดจากประเทศเพื่อนบ้าน ค. ความคิดของนักวิชาการที่โด่งดัง ง. ความเชื่อความศรัทธาทางพุทธศาสนา	6. วัดหิรัญบุปผาวาสมีชื่อเดิมว่าอย่างไร ก. วัดหงษา ข. วัดเสนาหงษ์ ค. วัดมอญ ง. วัดมัจฉา
2. “การกระทำที่คนในกลุ่มนั้นนิยมนับถือ และถือประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา ถ้าสมาชิกคนใดไม่ประพฤติปฏิบัติตามจะถูกลดเตียมน” ข้อความข้างต้นหมายถึงข้อใด ก. คติธรรม ข. เนติธรรม ค. หลักธรรม ง. ประเพณี	7. วัดหิรัญบุปผาวาสถูกสร้างได้อย่างไร ก. ถูกสร้างโดยชาวลาวที่อพยพหนีมา ข. ถูกสร้างโดยชาวมอญที่อพยพหนีมา ค. ถูกสร้างโดยชาวล้านนาที่อพยพหนีมา ง. ถูกสร้างโดยชาวขอมที่อพยพหนีมา
3. ประเพณีการรำพาข้าวสาร ข้อความดังกล่าวสอดคล้องกับความสำคัญของวัฒนธรรมอย่างไร ก. ก่อให้เกิดความกตัญญู ข. ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ค. ก่อให้เกิดความศรัทธาและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ง. ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบสังคม	8. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวัดหิรัญบุปผาวาส ก. ตั้งอยู่ในอำเภอสามโคก ข. มีสัญลักษณ์เป็นเสนาหงส์ ค. สร้างโดยชาวมอญ ง. มีเจดีย์มอญ
4. ชาวมอญอพยพเข้ามาในจังหวัดปทุมธานีในสมัยใด ก. สมัยอยุธยา ข. สมัยสุโขทัย ค. สมัยธนบุรี ง. สมัยรัตนโกสินทร์	9. การนำเครื่องดนตรีมอญมาบรรเลงด้วยเพลงไทยเป็นการแสดงถึงสิ่งใด ก. ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ข. การสืบทอดดนตรีไทยจากศิลปิน ค. ค่านิยมและการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัย ง. การสร้างแรงจูงใจ
5. ข้อใดไม่ใช่คำศัพท์ที่เรียกชนชาติมอญ ก. รามัญ ข. ตะเลง ค. สยาม ง. เพกวน	10. วงป๊อปพหุวัฒนธรรมได้มีการเข้ามาสู่ประเทศไทยในช่วงสมัยใด ก. สมัยสุโขทัย ข. สมัยอยุธยา ค. สมัยธนบุรี ง. สมัยรัตนโกสินทร์
	11. สิ่งใดที่ทำให้วงป๊อปพหุวัฒนธรรมดำรงอยู่คู่กับสังคมและวัฒนธรรมไทยมาจนถึงปัจจุบัน ก. การไม่ยอมรับดนตรีจากต่างชาติ ข. การที่สังคมไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลง ค. การรักษานขนบธรรมเนียมไทยอย่างเคร่งครัด ง. การสืบทอดดนตรีไทยจากศิลปิน

12. ปีพาทย์มอญมีบทบาทในข้อใดมากที่สุดต่อการสร้างความมั่นคงทางวัฒนธรรมของจังหวัดปทุมธานี ก. เป็นเครื่องดนตรีประกอบในการทำสงคราม ข. มีการสืบทอดดนตรีมอญในแบบดั้งเดิม ค. สร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ฟัง ง. เป็นเครื่องมือในการทำการค้า 13. บุคคลใดเป็นผู้บุกเบิกปีพาทย์มอญจังหวัดปทุมธานี ก. นายพล และ นายสี ข. นายชะอุม และ นายสี ค. นายเงิน และ นายสุ่ม ง. นายสะอาด และ นายสุ่ม 14. เครื่องดนตรีชิ้นใดถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของวงปีพาทย์มอญ ก. ตะโพนมอญ ข. ปี่มอญ ค. ซ้องมอญ ง. ระนาดเอก 15. ลักษณะรูปร่างของปี่มอญแบ่งออกเป็นกี่ส่วน ก. 2 ส่วน ข. 4 ส่วน ค. 1 ส่วน ง. 5 ส่วน 16. ลำโพงของปี่มอญมีไว้เพื่ออะไร ก. เพื่อความสวยงาม ข. เพื่อความสะดวกของนักดนตรี ค. เพื่อให้เกิดความสนใจ ง. เพื่อให้เกิดความกังวาน มีเสียงชวนฟัง 17. ตะโพนมอญมีชื่อเรียกในภาษามอญว่าอย่างไร ก. รามัญ ข. เท่ง ที่ง ค. ตะโพน ง. ตะโพน 18. หากนักเรียนจะต้องไปบรรเลงดนตรีในวงปีพาทย์มอญ นักเรียนจะเลือกเครื่องดนตรีชิ้นใด ก. ตะโพนมอญ เปิงมางคอก ข. กลองทัด ตะโพน ค. กลองมลายู กลองแขก ง. โทน รำมะนา	19. หน้าตะโพนมอญหน้าใหญ่ เรียกว่าอะไร ก. หน้าทั้ง ข. หน้าเท่ง ค. หน้าเล็ก ง. หน้าใหญ่ 20. ถ้านักเรียนเป็นผู้รำมอญและต้องการที่จะเปลี่ยนท่ารำนักเรียนต้องยึดจังหวะเครื่องดนตรีชิ้นใด ก. ซ้องมอญ ข. ปี่มอญ ค. เปิงมางคอก ง. ตะโพนมอญ 21. ลักษณะของซ้องมอญแตกต่างจากซ้องไทยอย่างไร ก. วางแนวตั้ง ข. วางแนวนอน ค. วางแนวเฉียง ง. ไม่มีข้อถูก 22. วงปีพาทย์มอญของชาวมอญนิยมบรรเลงในโอกาสใด ก. บรรเลงเฉพาะงานมงคล ข. บรรเลงเฉพาะงานอวมงคล ค. บรรเลงได้ทั้งงานมงคลและอวมงคล ง. บรรเลงเฉพาะงานพระราชพิธีของกษัตริย์ 23. ข้อใดไม่ใช่เครื่องดนตรีของวงปีพาทย์มอญเครื่องใหญ่ ก. ซ้องวงใหญ่ ซ้องวงเล็ก ปี่มอญ โหม่ง 3 ใบ ข. ตะโพนมอญ เปิงมางคอก ฉิ่ง ฉาบใหญ่ ค. ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ระนาดเอกเหล็ก ระนาดทุ้มเหล็ก ง. ซ้องวงใหญ่ ซ้องวงเล็ก ปี่ชวา 24. คนไทยในปัจจุบันนิยมใช้ปีพาทย์มอญบรรเลงในงานใด ก. บรรเลงเฉพาะงานมงคล ข. บรรเลงเฉพาะงานอวมงคล ค. บรรเลงได้ทั้งงานมงคลและอวมงคล ง. บรรเลงเฉพาะงานพระราชพิธีของกษัตริย์
---	---

25. ข้อใดคือความหมายของการประสมวง ก. การนำเครื่องดนตรีมาบรรเลงรวมกันอย่างมีหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง ข. การบรรเลงตามความชอบของนักดนตรี ค. การบรรเลงในงานพิธีสำคัญเท่านั้น ง. การบรรเลงเฉพาะงานพระราชพิธี 26. วงปี่พาทย์มอญของไทยเกิดขึ้นในสมัยใด ก. รัชกาลที่ 4 ข. รัชกาลที่ 7 ค. รัชกาลที่ 6 ง. รัชกาลที่ 8 27. ในปัจจุบันการจัดตำแหน่งตะโพนมอญ ควรอยู่ที่ใดในวงปี่พาทย์มอญ ก. ด้านหน้าเปิงมางคอก ข. ด้านหลังเปิงมางคอก ค. ด้านขวาเปิงมางคอก ง. ด้านซ้ายเปิงมางคอก 28. การนำผ้าขาวมาผูกที่องค์เทวดาหน้าพระของฮ่องมอญถือว่าเป็นความเชื่อด้านใด ก. การเคารพบูชาครู ข. การยอมรับในสังคม ค. การแสดงถึงภูมิปัญญาของคนรุ่นเก่า ง. การแสวงหาโชคลาภ 29. การไปเรียนรู้นอกสถานที่ที่วัดหงษ์ปทุมมาวาสมีประโยชน์ด้านใดบ้าง ก. ประโยชน์ในการศึกษาเรื่องราวเชื้อชาติ ข. ประโยชน์ในเชิงโบราณคดี ค. ประโยชน์ในทางศิลปะและวัฒนธรรม ง. ถูกทุกข้อ 30. ดนตรีมอญมีส่วนช่วยคนในชุมชนอย่างไร ก. ช่วยส่งเสริมในเรื่องเทคโนโลยี ข. ช่วยเสริมสร้างทางด้านจิตใจ ค. ช่วยเสริมสร้างทางด้านความคิด ง. ช่วยเสริมสร้างทางด้านกายภาพ	
--	--

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
เรื่อง วัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามความคิดเห็นนี้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมปีพาทย์มอญ ด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

2.ให้นักเรียนอ่านข้อความและพิจารณาแล้วเลือกตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

3.เมื่อนักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อและให้ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็นของนักเรียน ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.ด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้					
1.1 การกำหนดหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					
1.2 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระฯ					
1.3 การสอดแทรกหรือแนวคิดของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในหลักสูตร					
2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้					
2.1 เนื้อหาที่เรียนมีการเชื่อมโยงให้เห็นถึงสภาพชัดเจน					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2.2 เนื้อหาที่เรียนมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน					
2.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครู					
2.4 เนื้อหาแต่ละเรื่องมีการแบ่งเวลาให้เหมาะสม					
2.5 มีการสรุปอภิปรายระหว่างครูกับนักเรียน					
3.ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน					
3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบน่าสนใจ					
3.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการกลุ่มและการระดมพลังสมอง					
3.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ค้นคว้า สังเกต รวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
3.4 มีความสนุกสนานกับการเรียน					
3.5 มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และให้แรงเสริมด้วยการยกย่องชมเชย					
3.6 ฝึกให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเอง เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี					
3.7 เปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ					
4. ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน					
4.1 สื่อการสอนและอุปกรณ์สอดคล้องกับจุดประสงค์					
4.2 ใช้สื่อการสอนเหมาะสมและตรงกับเนื้อหา					
4.3 สื่อการสอนมีความชัดเจนน่าสนใจ					
5. ด้านการประเมินผล					
5.1 มีการวัดผลการเรียนรู้หลายรูปแบบ เน้นการวัดผลตามสภาพจริง และจากชิ้นงานที่มอบหมาย					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
5.2 การประเมินครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงกับตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้					
5.3 สร้างเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน					
5.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและ ของผู้อื่น					
5.5 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมปี พายุ์มอญ จังหวัดปทุมธานี					
รวม					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
2. ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม เป็นรายชื่อ
3. ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายชื่อ โดยใช้วิธีแจกแจงค่าที่ (t-test dependent)
4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อค่าแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนเรื่อง วัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ข้อสอบที่	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	0	0	0.33	ตัดทิ้ง
4	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
5	+1	+1	0	0.66	ใช้ได้
6	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
7	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
10	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	+1	0	+1	0.5	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	+1	0	0	0.33	ตัดทิ้ง
17	0	+1	0	0.33	ตัดทิ้ง
18	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
21	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง

ตาราง (ต่อ)

ข้อสอบที่	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
22	+1	0	0	0.33	ตัดทิ้ง
23	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
24	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
25	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26	+1	0	0	0.33	ตัดทิ้ง
27	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
28	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
31	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
33	+1	0	0	0.33	ตัดทิ้ง
34	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
41	+1	+1	0	0.66	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43	0	0	+1	0.33	ตัดทิ้ง
44	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อสอบที่	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
45	+1	0	0	0.33	ตัดทิ้ง
46	-1	-1	-1	-1	ตัดทิ้ง
47	0	+1	+1	0.66	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
49	+1	0	0	0.33	ตัดทิ้ง
50	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วย
กระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม เฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยพิจารณาจากค่า IOC > 0.5 จึงคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่
0.66 – 1.00 ไว้ทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ

ตาราง 11 ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ข้อที่	P	R	แปลผล	ข้อที่	P	R	แปลผล
1	0.30	0.20	คัดเลือกได้	26	0.70	-0.20	คัดออก
2	0.60	0.40	คัดเลือกได้	27	0.60	0.00	คัดออก
3	0.30	-0.20	คัดออก	28	0.30	0.60	คัดเลือกได้
4	0.30	0.20	คัดเลือกได้	29	0.30	0.20	คัดเลือกได้
5	0.40	0.40	คัดเลือกได้	30	0.40	-0.40	คัดออก
6	0.10	0.20	คัดออก	31	0.20	0.40	คัดเลือกได้
7	0.30	0.60	คัดเลือกได้	32	0.80	0.00	คัดออก
8	0.30	0.20	คัดเลือกได้	33	0.90	-0.20	คัดออก
9	1.00	0.00	คัดออก	34	0.80	0.40	คัดเลือกได้
10	0.40	0.40	คัดเลือกได้	35	0.50	0.20	คัดเลือกได้
11	0.20	0.40	คัดเลือกได้	36	0.40	0.20	คัดเลือกได้
12	0.20	0.40	คัดเลือกได้	37	0.30	0.20	คัดเลือกได้
13	0.60	0.40	คัดเลือกได้	38	0.40	0.40	คัดเลือกได้
14	0.60	0.40	คัดเลือกได้	39	0.30	0.60	คัดเลือกได้
15	0.60	0.40	คัดเลือกได้	40	0.60	0.40	คัดเลือกได้
16	0.80	0.00	คัดออก	41	0.30	0.60	คัดเลือกได้
17	0.40	0.10	คัดออก	42	0.70	-0.20	คัดออก
18	0.70	0.60	คัดเลือกได้	43	0.40	0.40	คัดเลือกได้
19	0.20	0.40	คัดเลือกได้	44	0.00	0.00	คัดออก
20	0.50	0.60	คัดเลือกได้	45	0.30	0.20	คัดเลือกได้
21	0.70	-0.20	คัดออก	46	0.50	-0.20	คัดออก
22	0.10	-0.20	คัดออก	47	0.30	0.20	คัดเลือกได้
23	0.30	-0.20	คัดออก	48	0.70	-0.20	คัดออก

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	P	R	แปลผล	ข้อที่	P	R	แปลผล
24	0.20	0.40	คัดเลือกได้	49	0.70	0.20	คัดเลือกได้
25	0.40	0.40	คัดเลือกได้	50	0.80	-0.40	คัดออก

คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม เฉพาะที่มีค่าความยาก (P) อยู่ระหว่าง 0.36 – 0.78 ซึ่งเป็นความยากง่าพอเหมาะ ไม่ยากหรือไม่ง่ายจนเกินไป และ คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.23 – 0.65 ซึ่งเป็นข้อที่แยกคนเก่งกับคนอ่อนได้และสามารถนำไปใช้ครั้งต่อไป ซึ่งได้คัดเลือกแบบทดสอบนี้ทั้งหมด 30 ข้อ โดยให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ คือ ข้อ 1 , 2 , 4 , 5 , 7 , 8 , 10 , 11 , 12 , 13 , 14 , 15 , 18 , 19 , 20 , 24 , 25 , 28 , 29 , 31 , 34 , 35 , 36 , 37 , 38 , 39 , 40 , 41 , 43 , 43,47,49

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายข้อ โดยใช้วิธี
แจกแจงค่าที (t –test dependent)

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²
		30	30		
1	นายณัฐปคัลภ์ ตั้งชัยชนะกิจ	23	27	4	8
2	นายพัชรพล ประดับเพ็ชร	13	18	5	10
3	นายตติยา ราชประเสริฐ	18	18	0	0
4	นายรพีภัทร สุริมา	10	15	5	10
5	นายนิพัฐพนธ์ ประมั่งคะตา	11	15	4	8
6	นายอนนท์ชัย สมมารทด	12	14	2	4
7	นายกอบโชค เพระสำเนียง	11	16	5	10
8	นายณวรรณรัฐ วงษ์คำจันทร์	12	18	6	12
9	นายณัฐพงศ์ สว่างศรี	8	15	7	14
10	นายณัฐวัตร ภาระเวช	13	15	2	4
11	นายธีรวัฒน์ กางแก้ว	11	15	4	8
12	นายศิริภูมิ ปิ่นภู	15	18	3	6
13	นายองศา กระปี่น้อย	6	18	12	24
14	น.ส.พิชญภรณ์ พระสว่าง	18	21	3	6
15	น.ส.อรสุมา มงคลยง	18	20	2	4
16	น.ส.โชติรัตน์ คงมนต์	16	19	3	6
17	น.ส.ณัฐชานันท์ กลิ่นชื่น	20	20	0	0
18	น.ส.มนชญา ทองปลุก	19	20	1	2
19	น.ส.อาทิตย์ยา เพ็งพุด	21	23	2	4
20	น.ส.อภัสรา ภาบุญญา	12	16	4	8
21	น.ส.ณิศาชล อุ้มอยู่	16	19	3	6

ตาราง (ต่อ)

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²
		30	30		
22	น.ส.วิษณามดี สุขใจ	10	15	5	10
23	น.ส.ธัญชนก คำคล้าย	15	20	5	10
24	น.ส.รัตนภรณ์ สัทธาพงศ์	15	18	3	6
25	น.ส.สุภัทรา ไสภา	9	18	9	18
26	น.ส.ภารุจา รื่นเจริญ	12	15	3	6
27	น.ส.จิตรขญา สุระภี	14	18	4	8
28	น.ส.ชลิตา คำไสภา	10	16	6	12
29	น.ส.ทศทีปกา แกนภูเขียว	10	17	7	14
30	น.ส.ธัญลักษณ์ ชูติธรรมมา	12	15	3	6
31	น.ส.กัญญภาภักดิ์ แสงหัวช้าง	10	15	5	10
32	น.ส.เกศรินทร์ แก้วดวงศรี	13	17	4	8
33	น.ส.ธนพร เพชรรัตน์	15	16	1	2
34	น.ส.นันทน์ภัส พรหมแก้ว	14	16	2	4
35	น.ส.ปณัสสญา หนูสิงห์	16	17	1	2
36	น.ส.ปนัดดา ตันดี	18	19	1	2
37	น.ส.ปิยะดา โกการัตน์	13	17	4	8
38	น.ส.วรวรรณ นวลแหลม	16	17	1	2
39	น.ส.สาลิณี แสงวงหา	10	15	5	10
	รวม	535	681	146	292
	เฉลี่ย	13.71	17.46	3.74	7.48
	เฉลี่ยร้อยละ	45.72	58.20		
	S.D.	3.78	2.58		

ค่า $t = 7.24$

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปพหุวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการจัดตั้งปัญหาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

ประเด็นการตรวจสอบ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
	+1	0	-1		
1.ด้านการจัดหลักสูตรและการนำไปใช้					
1.1 การกำหนดหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.2 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระฯ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.3 การสอดแทรกแนวคิดของครุภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้					
2.1 เนื้อหาที่เรียนมีการเชื่อมโยงให้เห็นถึงสภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน	+1	0	+1	0.5	ใช้ได้
2.2 เนื้อหาที่เรียนมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.4 เนื้อหาแต่ละเรื่องมีการแบ่งเวลาได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.5 มีการสรุปอภิปรายระหว่างครูกับนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน					
3.1 ความหลากหลายของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	0	+1	0.5	ใช้ได้
3.2 กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการกลุ่มและการระดมพลังสมอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
	+1	0	-1		
3.3 กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ค้นคว้า สังเกต รวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์	+1	0	+1	0.5	ใช้ได้
3.4 ความสุขสนุกสนานในการเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.5 การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และให้แรงเสริม ด้วยการยกย่องชมเชย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.6 การฝึกให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเอง เป็น ผู้นำและผู้ตามที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.7 เปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน					
4.1 สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.2 ความเหมาะสมของสื่อการสอนและเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.3 ความชัดเจนของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ด้านการประเมินผล					
5.1 ความหลากหลายของการวัดผลการเรียนรู้ เน้นการ วัดผลตามสภาพจริง และจากชิ้นงานที่มอบหมาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.2 การประเมินที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงกับ ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.3 เกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
	+1	0	-1		
5.4 มีส่วนรวมในการประเมินผลงานของตนเองและของ ผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.5 ความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมป๊อป มอญ ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

คัดเลือกแบบสอบถามวัดความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่องวัฒนธรรมป๊อปมอญ ด้วย
กระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม ผลการประเมินพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.5 ทุก
รายการ

ภาคผนวก ง

ภาพทำกิจกรรม

ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

การจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ

ศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ณ วัดหงษ์ปทุมมาวาส และบ้านคุณน้ำปทุม ดนตรีเสนาะ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสิริรักษ์ พู่เฟื่อง
วัน เดือน ปี เกิด	12 สิงหาคม 2532
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2550 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ. 2555 การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาดุริยางค์ศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2563 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาศิลปศึกษา (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	1/134 ถนนกาญจนาภิเษก ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130